

Judita Mirjana Novak

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2007

Delovni zvezek št. 4/2009, let. XVIII

Kratka vsebina: Avtorica v delovnem zvezku celovito predstavi poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2007. V prvem delu prikaže poslovanje v obdobju 2002–2007, nato pa sledi podroben prikaz poslovanja družb po različnih merilih, kot so poslovanje izvoznikov, poslovanje družb glede na velikost, poreklo kapitala in obliko lastnine, pa tudi analiza plačilne sposobnosti.

Ključne besede: gospodarske družbe, Zakon o gospodarskih družbah, slovenski računovodski standardi, podatki iz izkaza poslovnega izida, podatki iz bilance stanja, kazalniki uspešnosti poslovanja

Zbirka Delovni zvezki je namenjena objavljanju izsledkov tekočega raziskovalnega dela, analizi podatkovnih serij in predstavitev metodologij s posameznih področij dela urada. S tem želimo spodbuditi izmenjavo zamisli o ekonomskih in razvojnih vprašanjih, pri čemer je pomembno, da se analize objavijo čim hitreje, tudi če izsledki še niso dokončni.

Mnenja, ugotovitve in sklepi so v celoti avtorjevi in ne izražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

Objava in povzemanje publikacije sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira.

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Gregorčičeva 27

1000 Ljubljana

Tel.: (+386) 1 478 1012

Telefaks: (+386) 1 478 1070

E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: mag. Barbara Ferk (barbara.ferk@gov.si)

Delovni zvezek: Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2007

Avtorica: Judita Mirjana Novak (judita-mirjana.novak@gov.si)

Lektoriranje: Sektor za prevajanje Generalnega sekretariata Vlade RS

Strokovna recenzentka: Marjeta Šiško Debeljak

Ljubljana, april 2009

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

338(497.4)

NOVAK, Judita Mirjana

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2007 [Elektronski vir] / Judita Mirjana Novak. - Besedilni podatki. - Ljubljana : Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2009. - (Zbirka Delovni zvezki UMAR ; letn. 18, št. 4)

Način dostopa (URL):

http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2009/dz04-09.pdf

ISBN 978-961-6031-87-5

244759296

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB	3
2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2007	3
3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2007	4
3.1 Poslovni izid	4
3.1.1 Prihodki	5
3.1.2 Odhodki.....	7
4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH	11
4.1 Prihodki in odhodki družb v posameznih dejavnostih.....	12
4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb v posameznih dejavnostih	13
5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH V LETU 2007	16
5.1 Sredstva	16
5.2 Obveznosti do virov sredstev	19
6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETIH 2006 in 2007	22
7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2007	26
7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih.....	26
7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007	26
7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	28
7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe	30
7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2007.....	31
7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	34
8 IZVOZNIKI V LETU 2007	37
8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2007.....	37
8.1.1 Poslovni izid	38
8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev.....	40
8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	40
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2007	43
9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007	43
9.1.1 Poslovni izid	44
9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2007	46
9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	47
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2007	50
10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007	50
10.1.1 Poslovni izid	51
10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2007	53

10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	53
II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG.....	56
11 ZADRUGE	56
11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2007	56
11.2 Poslovanje zadrug v letu 2007	57
11.2.1 Poslovni izid	58
11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev.....	60
11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007	61
III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST	63
12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU	63
13 PRISILNE PORAVNAVE, STEČAJI IN LIKVIDACIJE.....	65
14 IZBRISI PO ZAKONU O FINANČNEM POSLOVANJU PODJETIJ	66

PRILOGA K DELOVNEMU ZVEZKU: STATISTIČNE TABELE V EXCELLOVI DATOTEKI

Kazalo tabel in slik

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2007	3
Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2007	4
Tabela 3: Stopenjski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.....	5
Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2007	6
Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2007	8
Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2007	9
Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb posameznih dejavnosti v letu 2007	12
Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb posameznih dejavnosti v letu 2007	14
Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2007	15
Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb na dan 31. 12. 2007	17
Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007.....	27
Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2007	33
Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2007	39
Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007	46
Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007	52
Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2007	57
Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug posameznih dejavnosti v letu 2007	59
Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2007	63
Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2007 (deleži v %).....	11
Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %).....	11
Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah posameznih dejavnosti v letih 2006 in 2007 (v EUR)	23
Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007 (deleži v %)	26
Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)	27
Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2007 (deleži v %).....	31
Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %).....	32
Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letih 2006 in 2007 (v EUR)	35
Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2007 (v %).....	37
Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %).....	38
Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letih 2006 in 2007 (v EUR)	41
Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007 (deleži v %)	43
Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %).....	44
Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letih 2006 in 2007 (v EUR)	47
Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007 (deleži v %).....	50
Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)	51
Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letih 2006 in 2007 (v EUR).....	54
Slika 18: Število zadrug v posameznih dejavnostih v letu 2007.....	57
Slika 19: Prispevki zadrug v posameznih dejavnostih k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %).....	58
Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug v posameznih dejavnostih v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 (v tisoč EUR).....	60
Slika 21: Skupno število na sodiščih začelih stečajnih in likvidacijskih postopkov v obdobju 2002–2007	65
Slika 22: Število izbrisov pravnih oseb iz sodnega registra po ZFPP v obdobju 2002–2007	66

Povzetek

Gospodarske družbe (v nadaljevanju družbe) in zadruge so izdelale letno poročilo za leto 2007, drugo leto zapored v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi 2006 (SRS 2006) ali mednarodnimi računovodskimi standardi in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Podatke iz letnih poročil za leto 2007 so za državno statistiko predložile Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) do 31. marca 2008. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in z Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2008. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJPES z Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov.

Podatke iz letnih poročil za leto 2007 je za državno statistiko predložilo 48.781 družb s 499.465 zaposlenimi in 315 zadrug s 3.465 zaposlenimi. Prve in druge so poslovanje v letu 2007 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. Neto čisti dobiček (pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo) družb je znašal 3.438.343 tisoč evrov, neto čisti dobiček zadrug pa 7.482 tisoč evrov.

V letu 2007 je bilo 3.451 (7,6 %) več družb in 4 (1,2 %) zadruge manj kot v letu 2006.

Družbe v letu 2007 so imele 20.626 (4,3 %) več zaposlenih in so izkazale za 33,7 % večji neto čisti dobiček glede na družbe v letu 2006. Primerjava strukture financiranja premoženja družb kaže, da je bila zadolženost družb v letu 2007 večja kot v letu 2006 (delež premoženja družb, financiran s kratkoročnimi in z dolgoročnimi obveznostmi je bil ob koncu leta 2007 59,8 %, ob koncu leta 2006 pa 56,9 %).

Od leta 2006 do 2007 se je z zmanjšanjem števila zadrug zmanjšalo število zaposlenih za 230 (za 6,2 %). Neto čisti dobiček zadrug v letu 2007 je bil za 41,9 % večji od neto čistega dobička zadrug v letu 2006. Primerjava strukture financiranja premoženja zadrug kaže nekoliko večjo zadolženost zadrug v letu 2007 kot v letu 2006 (delež premoženja zadrug, financiran s kratkoročnimi in z dolgoročnimi obveznostmi je bil ob koncu leta 2007 50,0 %, ob koncu leta 2006 pa 49,6 %).

Delovni zvezek ima tri dele:

- V prvem delu je predstavljena analiza poslovanja gospodarskih družb v letu 2007 skupaj, po posameznih dejavnostih, glede na število zaposlenih, velikost, izvozno naravnost, obliko lastnine in glede na poreklo kapitala.
- V drugem delu je predstavljena analiza poslovanja zadrug v letu 2007.
- V tretjem delu z naslovom Plačilna sposobnost so obravnavani podatki za leto 2007 o pravnih osebah z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, o začetih postopkih prisilnih poravnav, stečajev in likvidacij ter o izbrisih pravnih oseb iz sodnega registra po Zakonu o finančnem poslovanju podjetij.

Summary

For the second, consecutive year companies and cooperatives drew up annual reports for 2007 in accordance with the Slovenian Accounting Standards 2006 (SRS 2006) or International Accounting Standards and the Companies Act (ZGD-1).

For statistical purposes, companies and cooperatives submitted data from their annual reports for 2007 to the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES) by 31 March 2008. This is laid down in Article 59 of the Companies Act and the Annual Programme of Statistical Surveys for 2008. Data were submitted on standardised forms laid down by AJPES in the guidelines for submitting annual reports and other data of companies, cooperatives and sole proprietorships.

Data from annual reports for 2007 were submitted to AJPES, for statistical purposes, by 48,781 companies with 499,465 employees and by 315 cooperatives with 3,465 employees. The former and the latter have finished the operation in 2007 with positive difference between net profit and net loss. Positive difference between net profit and net loss of companies totalled 3,438,343 thousand EUR and positive difference between net profit and net loss of cooperatives amounted to 7,482 thousand EUR.

In 2007 there were 3,451 (7.6 %) more companies, and 4 (1.2 %) cooperatives less than in 2006.

In 2007, companies employed 20,626 more employees (4.3 %) and recorded by 33.7 % higher positive difference between net profit and net loss, compared to the companies in 2006. The structure of asset financing shows, that indebtedness of companies in 2007 was higher than in 2006 (the share of companies' assets, financed by short and long-term liabilities was 59.8 % at the end of 2007 and 56.9 % at the end of 2006).

From 2006 to 2007, with the decrease in the number of cooperatives, the number of employees has decreased as well by 230 (6.2 %). Positive difference between net profit and net loss of cooperatives in 2007 was by 41.9 % higher than in 2006. The structure of the cooperatives asset financing shows a bit higher indebtedness in 2007 as in 2006 (a share of assets, financed by short and long-term liabilities was 50.0 % at the end of 2007 and 49.6 % at the end of 2006).

This Working Paper is divided into three parts:

- The first part analyses the performance of companies in 2007 as a whole, classified according to activity, number of employees, whether they are a micro, small, medium-sized or large company, whether they export, the kind of ownership and origin of the capital.
- The second part analyses the performance of cooperatives in 2007.
- The third part Solvency analyses data for 2007 of legal entities having outstanding matured liabilities for more than five consecutive days per month, the number of compulsory settlements, bankruptcy and liquidation procedures begun in court, and the legal entities that were struck off the court register according to the Financial Operation of Companies Act.

1 UVOD

Gospodarske družbe (v nadaljevanju družbe) in zadruga morajo pri vodenju računovodskih evidenc poslovanja in pri sestavljanju letnega poročila upoštevati slovenske računovodske standarde (v nadaljevanju SRS) ali mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju MRS), Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) ter mnenja in stališča Slovenskega inštituta za revizijo.

Pri sestavi, predložitvi in objavi letnih poročil za leto 2007 so družbe in zadruga drugo leto zapored upoštevale SRS 2006¹ ali MRS² in ZGD-1³.

Podatke iz letnih poročil za leto 2007 so za državno statistiko predložile Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) do 31. marca 2008. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in z Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2008⁴. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJPES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*⁵. Obrazci za leto 2007 se nekoliko razlikujejo od obrazcev za leto 2006. Razlike so naslednje: zneski v obrazcih za leto 2007 so izkazani v evrih (v obrazcih za leto 2006 so bili izkazani v tolarjih), v obrazcih *Podatki iz bilance stanja* za leto 2007 za gospodarske družbe in zadruga ni več stolpca 6 (ki je v obrazcih za leto 2006 izkazoval podatke na dan 31. 12. 2005 po SRS 2001)⁶.

Podatke iz letnih poročil za leto 2007 je AJPES prejela od 48.781 družb in 315 zadrug.

48.781 družb⁷ je v letu 2007:

- zaposlovalo 499.465 delavcev (5,8 % več kot v letu 2006),
- izkazalo 77.959.561 tisoč evrov prihodkov (18,6 % več kot v letu 2006),
- ustvarilo 16.751.170 tisoč evrov dodane vrednosti (13,6 % več kot v letu 2006),
- izkazalo 3.438.343 tisoč evrov neto čistega dobička – pozitivne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (39,1 % več kot v letu 2006),
- ob koncu leta razpolagalo s 95.623.494 tisoč evrov sredstev (22,0 % več kot ob koncu leta 2006).

Največ družb (28,7 %) je bilo v **dejavnosti** poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev. Največ zaposlenih (41,9 %) so imele družbe v predelovalnih dejavnostih. Te so tudi največ prispevale k skupnim prihodkom (32,9 %), k celotni dodani vrednosti (39,0 %) in k skupni vrednosti sredstev vseh družb (24,0 %).

¹ Uradni list RS, št. 118/05, 9/06, 10/06, 20/06, 58/06, 70/06, 75/06, 112/06, 3/07 in 22/07 .

² Gl. 54. člen ZGD-1.

³ Uradni list RS, št. 42/06, 60/06, 26/07, 33/07 in 67/07.

⁴ Uradni list RS, št. 117/07.

⁵ Uradni list RS, št. 7/08.

⁶ Novak, Judita Mirjana (2008). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2006. Delovni zvezek št. 2. Ljubljana: UMAR. Gl. str. 1.

⁷ Izvzeti so podatki bank, zavarovalnic, družb za upravljanje in nekaterih drugih finančnih in investicijskih družb, ki ne poslujejo po kontnem načrtu za družbe. Izvzeti so tudi podatki o poslovanju Slovenske odškodninske družbe in Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter podatki družb, ki so bile v stečajnem ali likvidacijskem postopku.

Po številu zaposlenih so prevladovale družbe z 0 do 1 zaposlenim. Takšnih je bila dobra polovica družb. Več kot 500 zaposlenih je imelo samo 0,2 % družb, vendar so prav te zaposlovale največ delavcev (29,7 %) ter največ prispevale k skupnim prihodkom (28,7 %), k celotni dodani vrednosti (31,7 %) in k skupni vrednosti sredstev vseh družb (28,0 %).

Po velikosti so se družbe razvrstile v skladu z merili 55. člena ZGD-1 na **mikro, majhne, srednje in velike**. Merila za razvrščanje so ostala enaka kot v letu 2006, vrednosti meril pa so se prilagodile novi valuti, to je evru. Od 48.781 družb je bilo 92,7 % mikro, 4,0 % majhnih, 1,7 % srednjih in 1,6 % velikih družb. Slednje so zaposlovale največ delavcev (43,8 %) ter so največ prispevale k skupnim prihodkom (54,7 %), k celotni dodani vrednosti (51,8 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (57,8 %).

Med družbami je bilo samo 24,9 % **izvoznikov** (družb, ki so izkazale čiste prihodke tudi od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU) in kar 75,1 % družb, ki so izkazale čiste prihodke samo od prodaje na domačem trgu. Čeprav je bila med družbami samo slaba četrtina izvoznikov, so ti zaposlovali skoraj tri četrtine vseh delavcev (71,9 %), ustvarili 79,6 % skupnih prihodkov, 76,7 % celotne dodane vrednosti in razpolagali s 60,8 % celotne vrednosti sredstev vseh družb.

Po obliki lastnine kapitala so prevladovale družbe z zasebno obliko lastnine. Takšnih je bilo kar 96,4 % družb. Pri njih je bilo zaposlenih 59,2 % delavcev, ki so prispevali 57,4 % k skupnim prihodkom, 54,6 % k celotni dodani vrednosti in upravljali s 50,6 % celotne vrednosti sredstev družb.

Po poreklu kapitala so prevladovale družbe z domačim poreklom kapitala. Takšnih je bilo 86,8 % družb. Zaposlovale so 83,2 % delavcev, ustvarile 77,4 % skupnih prihodkov, 80,3 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 80,6 % celotne vrednosti sredstev družb.

315 zadrug je v letu 2007:

- zaposlovalo 3.465 delavcev (5,5 % manj kot v letu 2006),
- izkazalo 777.952 tisoč evrov prihodkov (6,1 % več kot v letu 2006),
- ustvarilo 75.186 tisoč evrov dodane vrednosti (5,2 % manj kot v letu 2006),
- izkazalo 7.481 tisoč evrov neto čistega dobička – pozitivne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (13,6 % več kot v letu 2006),
- ob koncu leta razpolagalo s 563.979 tisoč evrov sredstev (10,3 % več kot ob koncu leta 2006).

I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB

2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2007

V letu 2007 je 48.781 družb s 499.465 zaposlenimi izkazalo neto čisti dobiček (pozitivno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami) v znesku 3.438.343 tisoč evrov.

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2007

Leto	Gospodarske družbe		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	37.725	102,3	464.875	99,1	951.745
2003 *	39.510	104,7	460.259	99,0	1.347.595
2004 *	41.739	105,6	464.147	100,8	1.642.342
2005 *	43.379	103,9	470.779	101,4	1.809.594
2006 **	45.330	104,5	478.839	101,7	2.571.476
2007 **	48.781	107,6	499.465	104,3	3.438.343

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 in 2007.

Opomba: * SRS 2001 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Tabela ne vključuje podatkov za zadrage. Podatki o neto čistem dobičku (izgubi) za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

V zadnjih štirih letih se je s povečevanjem števila družb povečevalo tudi število zaposlenih, vendar počasneje, kot se je povečevalo število družb (gl. Tabela 1). Leta 2007 je bilo v primerjavi z letom 2002 kar za 29,3 % več družb in samo za 7,4 % več zaposlenih. To pomeni, da se je povprečno število zaposlenih v posamezni družbi zmanjšalo, in sicer z 12,32 v letu 2002 na 10,24 v letu 2007, kar je najmanjše letno povprečje v zadnjih šestih letih.

Razlika med čistimi dobički in čistimi izgubami družb je bila v zadnjih šestih letih pozitivna. Družbe so izkazovale neto čisti dobiček, ki je bil iz leta v leto večji. Največji neto čisti dobiček so dosegle v letu 2007. V znesku 3.438.343 tisoč evrov je bil za 33,7 % večji od neto čistega dobička, ki so ga izkazale družbe v letu 2006, ko so se pri vodenju računovodskih evidenc začeli uporabljati SRS 2006.

3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2007

V letu 2007 so na skupno poslovanje družb najbolj vplivale družbe iz predelovalnih dejavnosti, dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe ter iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev. V Tabeli 2 prikazujemo glavne podatke o poslovanju gospodarskih družb.

Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2007

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2007/2006	Delež v prihodkih v %	
	2007	2006		2007	2006
Število družb (celo število)	48.781	–	–	–	–
Število zaposlenih (celo število)	499.465	472.222	105,8	–	–
Prihodki	77.959.561	65.724.443	118,6	100,0	100,0
Odhodki	73.574.407	62.547.791	117,6	94,4	95,2
Dodana vrednost	16.751.170	14.743.047	113,6	21,5	22,4
Čisti dobiček	4.122.444	3.026.441	136,2	5,3	4,6
Čista izguba	684.101	553.920	123,5	0,9	0,8
Neto čisti dobiček / izguba	3.438.343	2.472.521	139,1	4,4	3,8
Bilančni dobiček	9.326.755	7.315.390	127,5	12,0	11,1
Bilančna izguba	1.775.087	1.578.372	112,5	2,3	2,4
Neto bilančni dobiček / izguba	7.551.668	5.737.018	131,6	9,7	8,7

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

3.1 Poslovni izid

Družbe morajo za državno statistiko izkaz poslovnega izida izkazati stopenjsko v skladu s prvo različico SRS 25. Obrazec je sestavljen tako, da je razvidno, iz katere vrste poslovanja je bil dosežen dobiček oziroma izguba. Za leto 2007 so družbe izkazale dobiček (pozitivno razliko med prihodki in odhodki) iz poslovanja, financiranja in od drugih dogodkov. K skupnemu pozitivnemu poslovnemu izidu družb je največ prispeval dobiček iz poslovanja.

V letu 2007 so bili poslovni prihodki večji od poslovnih odhodkov in družbe so izkazale **neto dobiček iz poslovanja**⁸ v znesku 3.464.717 tisoč evrov (22,1 % več kot v letu 2006) (gl. Tabelo 3). Ko k neto dobičku iz poslovanja prištejemo pozitivno razliko med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki v znesku 653.667 tisoč evrov (skoraj štirikrat več kot v letu 2006) ter pozitivno razliko med drugimi prihodki in drugimi odhodki v znesku 266.770 tisoč evrov (33,2 % več kot v letu 2006), dobimo **neto celotni dobiček**⁹ v znesku 4.385.154 (38,0 % več kot v letu 2006). Z upoštevanjem davka iz dobička in odloženih davkov (v skupnem znesku 946.811 tisoč evrov) pa pridemo do **neto čistega dobička**¹⁰ v znesku 3.438.343 tisoč evrov (39,1 % več kot v letu 2006).

⁸ Neto dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med dobičkom in izgubo iz poslovanja.

⁹ Neto celotni dobiček je pozitivna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

¹⁰ Neto čisti dobiček je pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo.

Družbe so po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)¹¹ za leto 2007 obračunale **davek iz dobička** po stopnji 23 % od davčne osnove¹². Davek iz dobička družb je bil v skupnem znesku 944.128 tisoč evrov za 25,7 % večji kot v letu 2006.

Odložene davke so družbe lahko izkazale v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 19 – Pripoznavanje terjatev in obveznosti za odloženi davek¹³ in v skladu s Pojasnilom 4 k Uvodu v SRS 2006 – Bistvenost¹⁴. Neto učinki terjatev in obveznosti za odložene davke¹⁵ so zmanjšali neto čisti dobiček družb za leto 2007 za 2.683 tisoč evrov.

Tabela 3: Stopenjski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2007/2006
	2007	2006	
Neto dobiček / izguba	4.385.154	3.176.652	138,0
– iz poslovanja	3.464.717	2.838.473	122,1
– od financiranja	653.667	137.917	474,0
– od drugih dogodkov	266.770	200.262	133,2
Davek iz dobička	944.128	751.391	125,7
Odloženi davki	2.683	– 47.260	– 5,7
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	3.438.343	2.472.521	139,1

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

3.1.1 Prihodki

V letu 2007 so družbe ustvarile 77.959.561 tisoč evrov **prihodkov**, to je 18,6 % več kot v preteklem letu (gl. Tabela 4). Največ prihodkov so ustvarile družbe predelovalnih dejavnosti (32,9 %) in dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (32,6 %).

Med prihodki je bilo 96,1 % poslovnih prihodkov, 3,3 % finančnih prihodkov in 0,6 % drugih prihodkov.

Poslovni prihodki v znesku 74.913.702 tisoč evrov so bili za 17,3 % večji kot v preteklem letu. Kar 97,3 % te vrednosti so pomenili čisti prihodki od prodaje, ki zajemajo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na trgu EU in na trgu izven EU. S skupnim zneskom 72.899.084 tisoč evrov so bili za 17,2 % večji kot v prejšnjem letu.

Največji delež v čistih prihodkih od prodaje (69,5 %) in v poslovnih prihodkih (67,6 %) so imeli **čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**. Z zneskom 50.654.446 tisoč evrov so bili za 17,3 % večji kot v preteklem letu. Največji del tega zneska so ustvarile družbe iz dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (41,6 %).

¹¹ Uradni list RS, št. 117/06.

¹² Družbe, ki poslujejo v ekonomski coni upoštevajo po Zakonu o ekonomskih conah posebno stopnjo, ki ne sme biti nižja od 10 %.

¹³ Uradni list RS, št. 9/06.

¹⁴ Uradni list RS, št. 75/06.

¹⁵ Pozitivni znesek odloženih davkov zmanjšuje čisti dobiček oziroma povečuje čisto izgubo; negativni znesek odloženih davkov pa povečuje čisti dobiček oziroma zmanjšuje čisto izgubo.

Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU so imeli skupaj 30,5-odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje in 29,7-odstotni delež v poslovnih prihodkih. V skupnem znesku 22.244.638 tisoč evrov so bili za 17,0 % večji kot v prejšnjem letu, to je za 0,3 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali čisti prihodki od prodaje na domačem trgu in 0,1 odstotne točke manj, kot se je v tem času povečal skupni izvoz blaga in storitev (nominalno v evrih se je povečal za 17,1 %). Dobri dve tretjini tega zneska (67,1 %) so družbe ustvarile s prodajo na trgu EU (14.927.868 tisoč evrov, to je 18,5 % več kot v preteklem letu) in tretjino s prodajo na trgu izven EU (7.316.770 tisoč evrov, to je 14,0 % več kot v preteklem letu). Največ čistih prihodkov od prodaje na trgu EU (75,6 %) in na trgu izven EU (53,2 %) so ustvarile družbe iz predelovalnih dejavnosti.

Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2007

Prihodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2007/2006	Delež v prihodkih v %	
		2007	2006		2007	2006
	PRIHODKI SKUPAJ (1 + 2 + 3)	77.959.561	65.724.443	118,6	100,0	100,0
1.	POSLOVNI PRIHODKI	74.913.702	63.884.948	117,3	96,1	97,2
1.1.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	50.654.446	43.201.949	117,3	65,0	65,7
1.2.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	14.927.868	12.593.871	118,5	19,1	19,2
1.3.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	7.316.770	6.416.159	114,0	9,4	9,8
1.4.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	486.400	353.151	137,7	0,6	0,5
1.5.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	205.150	172.279	119,1	0,3	0,3
1.6.	Subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, povezani s poslovnimi učinki	363.947	334.201	108,9	0,5	0,5
1.7.	Drugi poslovni prihodki	959.121	813.338	117,9	1,2	1,2
2.	FINANČNI PRIHODKI	2.573.414	1.480.257	173,8	3,3	2,3
2.1.	Finančni prihodki iz deležev	1.720.590	801.691	214,6	2,2	1,2
2.2.	Finančni prihodki iz danih posojil	337.580	245.407	137,6	0,4	0,4
2.3.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	515.244	433.159	119,0	0,7	0,7
3.	DRUGI PRIHODKI	472.445	359.238	131,5	0,6	0,5
3.1.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	60.091	50.613	118,7	0,1	0,1
3.2.	Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	412.354	308.625	133,6	0,5	0,5

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Sledijo **subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki**. Z zneskom 363.947 tisoč evrov so bili za 8,9 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v poslovnih prihodkih je bil v obeh letih 0,5-odstoten. Največ teh prihodkov so izkazale družbe iz dejavnosti prometa, skladiščenja in zvez (46,9 %).

Druga skupina prihodkov so **finančni prihodki**. Med njimi so posebej izkazani finančni prihodki iz deležev, finančni prihodki iz danih posojil in finančni prihodki iz poslovnih terjatev. Skupaj so znašali 2.573.414 tisoč evrov, to je 73,8 % več kot v prejšnjem letu.

Dve tretjini vseh finančnih prihodkov so pomenili **finančni prihodki iz deležev**, ki so jih družbe dosegle na podlagi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb v kapital drugih podjetij. Mednje spadajo dividende in deleži v dobičku; zneski preračuna finančnih naložb v kapital, namenjenih trgovanju in merjenih prek poslovnega izida, na večje poštene vrednosti; obračunane tečajne razlike ter prevrednotovalni finančni prihodki, ki lahko nastanejo zlasti ob prodaji finančne naložbe. S skupnim zneskom 1.720.590 tisoč evrov so

bili kar za 114,6 % večji kot v prejšnjem letu. Dobro polovico te vrednosti so izkazale družbe iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev so imeli 20,0-odstotni delež v finančnih prihodkih. Vključujejo prihodke iz obračunanih obresti in tečajnih razlik tako kratkoročnih kot dolgoročnih poslovnih terjatev. Z zneskom 515.244 tisoč evrov so bili za 19,0 % večji kot v prejšnjem letu. Največji del tega zneska (42,3 %) so izkazale družbe iz dejavnosti finančnega posredništva.

Najmanjši (13,1-odstotni) delež v finančnih prihodkih so imeli **finančni prihodki iz danih posojil** drugim podjetjem. V tej postavki so zajete obresti in pozitivne tečajne razlike iz danih posojil; pozitivne tečajne razlike iz prejetih posojil (ker zanje nimamo posebne postavke); finančni prihodki iz drugih finančnih sredstev (zlasti obveznic), namenjenih trgovanju in merjenih po pošteni vrednosti prek poslovnega izida; prevrednotovalni finančni prihodki iz odtujitve finančnih sredstev ter iz odprave oslabitve posojil in finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo. Ti prihodki so bili v znesku 337.580 tisoč evrov za 37,6 % večji kot v prejšnjem letu. Največji del tega zneska (24,8 %) so izkazale družbe iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev.

Tretja skupina prihodkov so **drugi prihodki**. Med njimi so posebej izkazane subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, ter drugi finančni in ostali prihodki. Skupaj so znašali 472.445 tisoč evrov, to je za 31,5 % več kot v prejšnjem letu.

Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, so bili z zneskom 60.091 tisoč evrov za 18,7 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v drugih prihodkih se je povečal z 12,7 % v letu 2006 na 14,1 % v letu 2007. Največ teh prihodkov so v letu 2007 izkazale družbe iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (26,7 %).

Med **druge finančne in ostale prihodke** uvrščamo finančne prihodke iz vrednotenja naložbenih nepremičnin po pošteni vrednosti, finančne prihodke iz odtujitve naložbenih nepremičnin, prejete kazni in odškodnine ter ostale prihodke (tudi finančne prihodke iz najemnin od naložbenih nepremičnin in dotacije za poravnavanje izgub iz prejšnjih let). Z zneskom 412.354 tisoč evrov so bili za 33,6 % večji kot v prejšnjem letu in so imeli 87,3-odstotni delež v drugih prihodkih. Največji delež njihove vrednosti so izkazale družbe iz dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (27,1 %).

3.1.2 Odhodki

Odhodki družb so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali za 17,6 %, to je za 1,0 odstotne točke manj, kot so se povečali prihodki (gl. Tabela 5). V letu 2007 so znašali 73.574.407 tisoč evrov. Od tega je bilo 97,1 % poslovnih, 2,6 % finančnih in 0,3 % drugih odhodkov.

Poslovni odhodki so znašali 71.448.984 tisoč evrov. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 17,0 %, to je za 0,3 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali poslovni prihodki.

Kar 80,2-odstotni delež v poslovnih odhodkih so imeli **stroški blaga, materiala in storitev**. Z zneskom 57.318.759 tisoč evrov so bili za 18,2 % večji kot v prejšnjem letu. Največji delež v tem znesku (43,0 %) je imela **nabavna vrednost prodanega blaga in materiala**, ki je bila glede na prejšnje leto večja za 15,6 %. Tri četrtine celotne nabavne vrednosti prodanega blaga in materiala so nastale v družbah trgovine, popravil

motornih vozil in izdelkov široke porabe. Sledili so **stroški porabljenega materiala** z 29,8-odstotnim deležem v stroških blaga, materiala in storitev. V primerjavi s prejšnjim letom so bili večji za 16,2 %. Skoraj tri četrtine teh stroškov so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti. Bolj kot omenjeni dve skupini stroškov so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali **stroški storitev**. Večji so bili za 25,1 % in so imeli 27,2-odstotni delež v stroških blaga, materiala in storitev. Njihovo povečanje je mogoče pojasniti s povečanjem stroškov najemnin, ki so imeli 61,7-odstotni delež v stroških storitev in so bili za 33,8 % večji kot v prejšnjem letu. Tudi največ vseh stroškov storitev je nastalo v družbah predelovalnih dejavnosti (23,6 %).

Sledijo **stroški dela**, ki so imeli z zneskom 10.019.939 tisoč evrov 14,0-odstotni delež v poslovnih odhodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 11,5 %, to je za 6,7 odstotne točke manj, kot so se povečali stroški blaga, materiala in storitev. V tej postavki so vključeni stroški plač, stroški pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj ter drugi stroški dela.

Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2007

Odhodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2007/2006	Delež v odhodkih v %	
		2007	2006		2007	2006
	ODHODKI SKUPAJ	73.574.407	62.547.791	117,6	100,0	100,0
1.	POSLOVNI ODHODKI	71.448.984	61.046.475	117,0	97,1	97,6
1.1.	Stroški blaga, materiala in storitev	57.318.759	48.487.548	118,2	77,9	77,5
1.2.	Stroški dela:	10.019.939	8.987.420	111,5	13,6	14,4
	Stroški plač	7.141.289	6.370.484	112,1	9,7	10,2
	Stroški pokojninskih in drugih zavarovanj	1.313.167	1.174.675	111,8	1,8	1,9
	Drugi stroški dela	1.565.483	1.442.261	108,5	2,1	2,3
1.3.	Odpisi vrednosti	3.266.513	2.917.154	112,0	4,4	4,7
1.4.	Drugi poslovni odhodki	843.773	654.353	128,9	1,1	1,0
2.	FINANČNI ODHODKI	1.919.747	1.342.341	143,0	2,6	2,1
2.1.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	205.800	169.542	121,4	0,3	0,3
2.2.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	1.377.967	882.377	156,2	1,9	1,4
2.3.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	335.980	290.422	115,7	0,5	0,5
3.	DRUGI ODHODKI	205.676	158.975	129,4	0,3	0,3

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Med **stroške plač** spadajo bruto zneski plač in bruto zneski nadomestil plač, ki jih prejmejo zaposleni za čas, ko ne delajo, in bremenijo podjetje. V letu 2007 so to področje urejale Kolektivna pogodba o načinu usklajevanja plač, povračil stroškov v zvezi z delom in regresu za letni dopust¹⁶ in kolektivne pogodbe dejavnosti. Stroški plač so bili v znesku 7.141.289 tisoč evrov za 12,1 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v stroških dela se je povečal s 70,1 % v letu 2006 na 71,3 % v letu 2007.

V letu 2007 je **povprečna mesečna plača na zaposlenega** znašala 1.191 evrov (Tabela 6). V primerjavi s prejšnjim letom se je povečala za 6,0 %, to je za 2,4 odstotne točke več, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks (I–XII 2007) / (I–XII 2006) je znašal 103,6) in za 1,4 odstotne točke manj, kot se je povečala produktivnost dela (merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega se je povečala za 7,4 %). Povprečna mesečna plača na zaposlenega se je povečala v vseh posameznih dejavnostih, najbolj v finančnem posredništvu (za 12,3 %), najmanj v drugih javnih, skupnih in osebnih storitvenih dejavnostih (za

¹⁶ Uradni list RS, št.76/06.

2,3 %). V letu 2007 je bila manjša od povprečja v šestih dejavnostih (gostinstvo; ribištvo; gradbeništvo; izobraževanje; kmetijstvo, lov in gozdarstvo ter predelovalne dejavnosti), v vseh drugih dejavnostih pa večja.

Med **stroške pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj** spadajo stroški za dodatno pokojninsko zavarovanje zaposlenih in stroški drugih socialnih zavarovanj (prispevki za pokojninsko zavarovanje brez dodatnega pokojninskega zavarovanja, prispevki za zdravstveno zavarovanje, zaposlovanje in starševsko varstvo), ki bremenijo podjetje. V letu 2007 so bili stroški pokojninskih zavarovanj za 13,5 % večji kot v prejšnjem letu, stroški drugih socialnih zavarovanj pa za 10,3 %. Skupno so se povečali za 11,8 %, to je za 0,3 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali stroški plač. Njihov skupni delež v stroških dela je bil enak kot v prejšnjem letu (13,1 %).

Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2007

Dejavnost	Povprečna mesečna plača na zaposlenega		
	Znesek v EUR	Indeks 2007/2006	Indeks nivoja
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	1.067	110,3	89,6
B Ribištvo	986	103,0	82,8
C Rudarstvo	1.648	106,0	138,3
D Predelovalne dejavnosti	1.129	105,6	94,7
E Oskrba z elektriko, plinom in vodo	1.568	105,9	131,6
F Gradbeništvo	1.008	106,8	84,6
G Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	1.198	107,5	100,5
H Gostinstvo	928	105,3	77,9
I Promet, skladiščenje in zveze	1.376	105,0	115,5
J Finančno posredništvo	1.925	112,3	161,6
K Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	1.335	106,3	112,0
L Dejavnost javne uprave, obrambe, obvezno in soc. zavarovanje	1.242	104,1	104,2
M Izobraževanje	1.021	107,4	85,7
N Zdravstvo in socialno varstvo	1.332	104,8	111,8
O Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	1.442	102,3	121,0
SKUPAJ	1.191	106,0	100,0

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Drugi stroški dela vključujejo regres za letni dopust, bonitete, povračila (za prevoz na delo in z dela, prehrano, ločeno življenje) in druge prejemke zaposlenih, druge delodajalčeve dajatve od plač, nadomestil plač, bonitet, povračil in drugih prejemkov zaposlenih ter nagrade vajencem skupaj z dajatvami, ki bremenijo podjetje. V letu 2007 so se glede na prejšnje leto skupaj povečali za 8,5 %, to je za 3,6 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali stroški plač. Njihov delež v stroških dela se je zmanjšal za 0,4 strukturne točke (s 16,0 % v letu 2006 na 15,6 % v letu 2007).

Stroškom plač sledijo **odpisi vrednosti** z zneskom 3.266.513 tisoč evrov. Ker so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali samo za 12,0 % oziroma za 5,0 odstotne točke manj, kot so se povečali skupni poslovni odhodki, se je njihov delež v poslovnih odhodkih nekoliko zmanjšal (s 4,8 % v letu 2006 na 4,6 % v letu 2007). Med odpisi vrednosti so imeli 84,3-odstotni delež stroški **amortizacije** neopredmetenih sredstev s končnimi dobami koristnosti in amortizljivih opredmetenih osnovnih sredstev, ki so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 11,3 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih** z 9,9-odstotnim deležem v odpisih vrednosti so bili večji za 10,0 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih** s 5,8-odstotnim deležem v odpisih vrednosti so bili večji za

27,6 %. Največ stroškov amortizacije in prevrednotovalnih poslovnih odhodkov so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (skupaj za 38,3 %).

Najmanjši delež v poslovnih odhodkih, 1,2-odstotnega, so imeli **drugi poslovni odhodki**. Z zneskom 843.773 tisoč evrov so bili za 28,9 % večji kot v prejšnjem letu. Med njimi so posebej izkazani stroški oblikovanja rezervacij, ki jih podjetje ne sme všteti ali pa se je samo odločilo, da jih ne bo vštelo v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in zalog gotovih proizvodov (na primer za stroške reorganizacije podjetja; za dana jamstva; za kočljive pogodbe; za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi; za pokrivanje drugih obveznosti iz preteklega poslovanja). V letu 2007 so imele rezervacije 25,9-odstotni delež v drugih poslovnih prihodkih in so bile za 53,6 % večje kot v preteklem letu. Drugi stroški s 74,1-odstotnim deležem v drugih poslovnih odhodkih so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 22,1 %. Mednje spadajo dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela in od drugih vrst stroškov; izdatki za varstvo okolja, nagrade dijakom in študentom na delovni praksi, skupaj z dajatvami; štipendije dijakom in študentom ter ostali stroški.

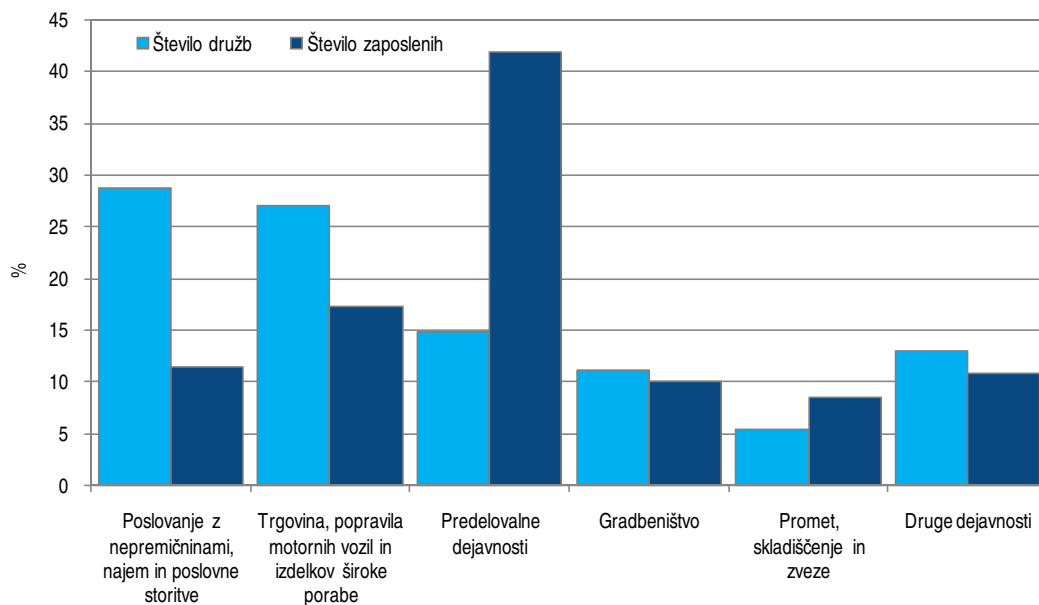
Druga skupina odhodkov so **finančni odhodki**. V letu 2007 so imeli z zneskom 1.919.747 tisoč evrov 2,6-odstotni delež v odhodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 43,0 %, to je za 30,8 odstotne točke manj, kot so se povečali finančni prihodki. K visoki rasti finančnih odhodkov so največ prispevali **finančni odhodki iz finančnih obveznosti**, kamor spadajo odhodki za obresti in tečajne razlike od kratkoročnih in dolgoročnih finančnih dolgov (razen tistih, ki so vštete neposredno v vrednost opredmetenih osnovnih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter prek stroškov v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov) ter negativne razlike v zvezi s terjatvami (ker nimamo posebne postavke, ki bi bila namenjena finančnim odhodkom v zvezi z danimi posojili). Večji so bili za 56,2 % in so imeli 71,8-odstotni delež v finančnih odhodkih. Sledili so **finančni odhodki iz poslovnih obveznosti** s 17,5-odstotnim deležem ter **finančni odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb** z 10,7-odstotnim deležem v finančnih odhodkih.

Tretja skupina odhodkov so **drugi odhodki**. Z zneskom 205.676 tisoč evrov so imeli 0,3 % delež v odhodkih. Glede na prejšnje leto so se povečali za 29,4 %, to je za 2,1 odstotne točke manj, kot so se povečali drugi prihodki. V tej postavki so izkazani vsi tisti odhodki, ki niso izkazani med poslovnimi in finančnimi odhodki. To so zlasti odhodki, povezani z naložbenimi nepremičninami (ki nastanejo z njihovo amortizacijo, oslavitvijo, odtujitvijo in njihovim vrednotenjem po modelu poštene vrednosti), denarne kazni in odškodnine ter druge neobičajne postavke, ki zmanjšujejo poslovni izid.

4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH

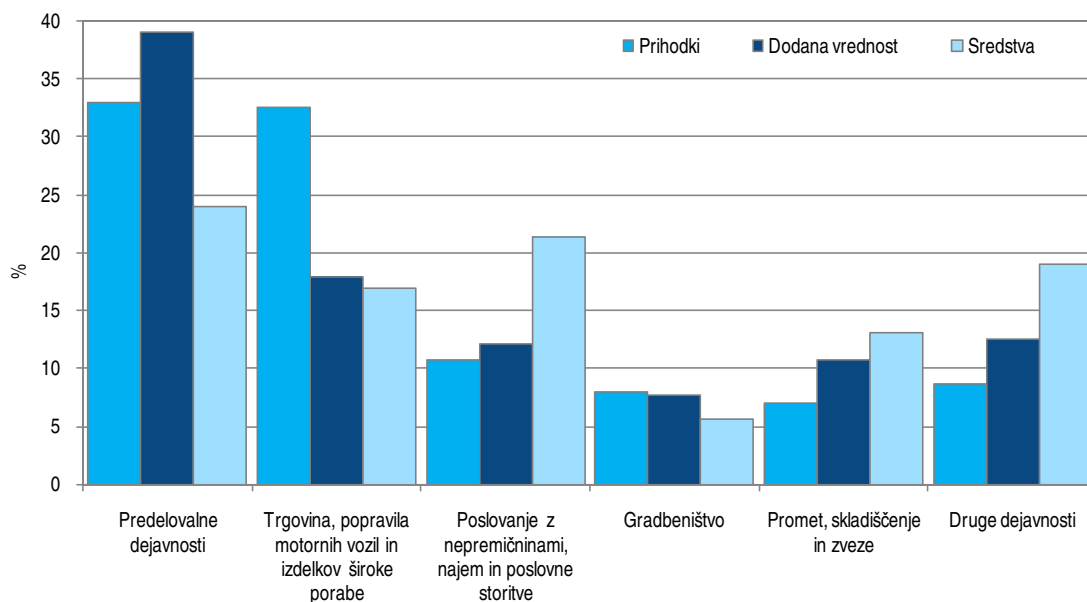
V letu 2007 so se družbe zadnjič razvrstile po dejavnostih v skladu z Uredbo o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti, ki je začela veljati v začetku leta 2002¹⁷.

Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2007 (deleži v %)

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

¹⁷ Uradni list RS, št. 2/02.

Največ družb je bilo v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (28,7 %) ter trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (27,0 %), največ zaposlenih pa je bilo v družbah predelovalnih dejavnosti (41,9 %) (gl. Slika 1).

Družbe predelovalnih dejavnosti so tudi največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (Slika 2). Ustvarile so 32,9 % skupnih prihodkov, 39,0 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagale s 24,0 % celotne vrednosti sredstev vseh družb.

4.1 Prihodki in odhodki družb v posameznih dejavnostih

V letu 2007 so se v primerjavi s preteklim letom prihodki družb v desetih dejavnostih povečali bolj kot odhodki. Zato se je delež odhodkov v prihodkih teh dejavnostih zmanjšal in izboljšal njihov poslovni izid (Tabela 7).

Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb posameznih dejavnosti v letu 2007

Dejavnost	Indeks 2007/2006		Delež odhodkov v prihodkih v %	
	Prihodki	Odhodki	2007	2006
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	115,0	115,2	96,6	96,5
B Ribištvo	206,4	105,2	52,2	102,3
C Rudarstvo	107,4	106,3	95,9	96,9
D Predelovalne dejavnosti	114,4	114,3	95,1	95,2
E Oskrba z elektriko, plinom in vodo	109,9	109,0	94,4	95,2
F Gradbeništvo	134,3	134,3	96,2	96,3
G Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	116,4	115,8	96,4	96,9
H Gostinstvo	119,8	120,6	97,3	96,7
I Promet, skladiščenje in zveze	116,7	116,3	92,6	92,9
J Finančno posredništvo	155,5	148,8	79,7	83,3
K Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	132,0	125,8	86,5	90,7
L Dejavnost javne uprave, obrambe, obvezno in soc. zavar.	106,8	104,8	98,1	100,0
M Izobraževanje	107,0	107,9	95,3	94,6
N Zdravstvo in socialno varstvo	110,6	108,9	92,5	94,0
O Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	118,7	122,0	96,9	94,3
SKUPAJ	118,6	117,6	94,4	95,2

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

To so bile naslednje dejavnosti:

- ribištvo (v letu 2006 je bila izkazana neto celotna izguba),
- rudarstvo (za 43,9 % večji neto celotni dobiček),
- predelovalne dejavnosti (za 17,3 % večji neto celotni dobiček),
- oskrba z elektriko, plinom in vodo (za 28,0 % večji neto celotni dobiček),
- trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe (za 34,4 % večji neto celotni dobiček),
- promet, skladiščenje in zveze (za 21,9 % večji neto celotni dobiček),
- finančno posredništvo (za 88,6 % večji neto celotni dobiček),
- poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve (za 91,6 % večji neto celotni dobiček),

- dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje (za 44,7-krat večji neto celotni dobiček),
- zdravstvo in socialno varstvo (za 37,5 % večji neto celotni dobiček).

Poleg omenjenih desetih dejavnosti so boljši poslovni izid dosegle tudi družbe v dejavnostih:

- kmetijstvo, lov in gozdarstvo (za 10,6 % večji neto celotni dobiček),
- gradbeništvo (za 35,6 % večji neto celotni dobiček).

Slabši poslovni izid kot v preteklem letu pa so izkazale družbe v treh dejavnostih:

- gostinstvo (za 2,6 % manjši neto celotni dobiček),
- izobraževanje (za 7,6 % manjši neto celotni dobiček),
- druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti (za 35,1 % manjši neto celotni dobiček).

4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb v posameznih dejavnostih

Čisti dobiček družb je bil v letu 2007 z zneskom 4.122.444 tisoč evrov za 36,2 % večji kot v prejšnjem letu. Njegov delež v skupnih prihodkih se je povečal s 4,6 % v letu 2006 na 5,3 % v letu 2007.

Čisti dobiček je izkazalo 33.459 (68,6 %) družb (gl. Tabelo 8). Največ jih je bilo v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (28,9 %) ter trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (26,3 %). Največji del vrednosti čistega dobička so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (27,8 %, od tega 6,4 % družbe s podpodročja proizvodnje kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken, 4,3 % s podpodročja proizvodnje kovin in kovinskih izdelkov, 2,9 % s podpodročja proizvodnje električne in optične opreme, 2,4 % s podpodročja proizvodnje hrane, pijač, krmil in tobacnih izdelkov, 2,3 % s podpodročja proizvodnje strojev in naprav, 2,0 % s podpodročja proizvodnje drugih nekovinskih mineralnih izdelkov).

15.949 (47,7 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil manjši od 5 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale za 25.075 tisoč evrov čistega dobička, to je 0,6 % celotnega čistega dobička družb. Samo 1.023 (3,1 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**. Te družbe so izkazale čisti dobiček v skupnem znesku 3.181.471 tisoč evrov, to je 77,2 % celotnega čistega dobička družb. Največ družb s čistim dobičkom, večjim od 500 tisoč evrov, je bilo v predelovalnih dejavnostih (29,4 %). Njihov čisti dobiček v skupnem znesku 947.908 tisoč evrov je pomenil kar 82,6 % celotnega čistega dobička družb obravnavane dejavnosti oziroma 23,0 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba družb je bila v znesku 684.101 tisoč evrov za 23,5 % večja kot v prejšnjem letu. Njen delež v skupnih prihodkih se je povečal z 0,8 % v letu 2006 na 0,9 % v letu 2007.

Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb posameznih dejavnosti v letu 2007

Dejavnost	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	254	20.935	137	11.574	9.361
B Ribišstvo	14	6.686	9	137	6.549
C Rudarstvo	49	12.218	23	3.369	8.849
D Predelovalne dejavnosti	5.303	1.147.098	1.652	180.007	967.091
E Oskrba z elektriko, plinom in vodo	146	144.900	64	3.155	141.745
F Gradbeništvo	4.127	203.454	1.028	26.401	177.053
G Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	8.798	849.260	3.593	161.220	688.040
H Gostinstvo	1.127	45.790	855	29.852	15.938
I Promet, skladiščenje in zveze	1.765	396.259	762	73.786	322.473
J Finančno posredništvo	484	152.279	227	9.495	142.784
K Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	9.674	1.076.199	3.847	152.191	924.008
L Dejavnost javne uprave, obrambe, obvezno in socialno zavarovanje	2	468	1	79	389
M Izobraževanje	301	3.851	150	1.496	2.355
N Zdravstvo in socialno varstvo	576	14.108	179	1.633	12.475
O Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	839	48.939	568	29.706	19.233
SKUPAJ	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJPEŠ – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Čisto izgubo je ugotovilo 13.095 (26,8 %) družb. Največ družb s čisto izgubo je bilo v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (29,4 %) ter trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (27,4 %). Največji del njene vrednosti so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (26,3 %; od tega 6,4 % družbe s podpodročja proizvodnje izdelkov iz gume in plastičnih mas; 3,1 % s podpodročja proizvodnje vlaknin, papirja in kartona ter izdelkov iz papirja in kartona, založništvo in tiskarstvo; 2,6 % s podpodročja kovin in kovinskih izdelkov; 2,3 % s podpodročja proizvodnje pohištva in druge predelovalne dejavnosti, reciklaže).

7.321 (55,9 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, ki je bila manjša od 5 tisoč evrov**. Skupno so jo izkazale za 10.133 tisoč evrov, to je 1,5 % celotne čiste izgube družb. Samo 196 (1,5 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale 435.583 tisoč evrov čiste izgube, to je 63,7 % celotne čiste izgube družb. Med družbami, ki so izkazale čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov, je bilo največ družb iz predelovalnih dejavnosti (31,6 %). Njihova čista izguba v skupnem znesku 134.682 tisoč evrov je pomenila kar 74,8 % celotne čiste izgube družb predelovalnih dejavnosti oziroma 19,7 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2007 so družbe izkazale **neto čisti dobiček** (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 3.438.343 tisoč evrov, 39,1 % večji kot v prejšnjem letu.

Neto čisti dobiček so izkazale družbe v vseh dejavnostih. Večjega kot v prejšnjem letu so dosegle družbe v devetih dejavnostih (poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve; finančno posredništvo;

rudarstvo; oskrba z elektriko, plinom in vodo; zdravstvo in socialno varstvo; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe; gradbeništvo; promet, skladiščenje in zveze; predelovalne dejavnosti). Manjšega so izkazale družbe v štirih dejavnostih (druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti; gostinstvo; izobraževanje; kmetijstvo, lov in gozdarstvo). Neto čisti dobiček so izkazale tudi družbe v dejavnostih ribištva ter javne uprave in obrambe, obveznega in socialnega zavarovanja, ki so imele v prejšnjem letu neto čisto izgubo.

Največji del vrednosti celotnega neto čistega dobička družb so v letu 2007 izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (28,1 %). Poslovni izid družb predelovalnih dejavnosti po posameznih podpodročjih je razviden iz Tabele 9.

Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2007

Podpodročja predelovalnih dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izguba (-)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
DA	Proizv. hrane, pijač, krmil in tobačnih izd.	296	98.872	165	15.654	83.218
DB	Proizvodnja tekstilij, usnjenih oblačil, tekstilnih in krznenih izdelkov	301	24.864	162	6.791	18.073
DC	Proizvodnja usnja, obutve in usnjenih izdelkov, razen oblačil	47	8.502	19	1.621	6.881
DD	Obdel. in predel. lesa, proizvod. izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	372	46.737	116	5.347	41.390
DE	Proizv. vlaknin, papirja in kartona ter izd. iz papirja in kartona, založništvo in tiskarstvo	773	55.593	294	20.983	34.610
DF	Proizvodnja koksa, naftnih derivatov, jedrskega goriva	3	806	1	17	789
DG	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov, umetnih vlaken	107	264.998	28	14.038	250.960
DH	Proizvodnja izdelkov iz gume in plast. mas	399	70.316	106	43.768	26.548
DI	Proizv. drugih nekovin. mineralnih izdelkov	187	82.879	54	3.080	79.799
DJ	Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov	1.249	177.955	272	17.842	160.113
DK	Proizvodnja strojev in naprav	438	95.898	93	15.796	80.102
DL	Proizvodnja električne in optične opreme	614	119.291	143	15.129	104.162
DM	Proizvodnja vozil in plovil	123	67.083	47	3.974	63.109
DN	Proizvodnja pohištva in druge predelovalne dejavnosti, reciklaža	394	33.304	152	15.967	17.337
SKUPAJ		5.303	1.147.098	1.652	180.007	967.091

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH V LETU 2007

Družbe so imele ob koncu leta 2007 95.623.494 tisoč evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev. To je za 22,0 % več kot ob koncu leta 2006 oziroma za 16,4 odstotne točke več, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks XII 2007 / XII 2006 je znašal 105,6), kar kaže na realno povečanje njihove vrednosti.

5.1 Sredstva

Družbe so imele ob koncu leta 2007 med **sredstvi** 60,0 % dolgoročnih sredstev, 39,4 % kratkoročnih sredstev in 0,6 % aktivnih časovnih razmejitev (gl. Tabela 10).

Dolgoročna sredstva so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, daljšem od leta dni. Sestavljajo jih neopredmetena sredstva, dolgoročne aktivne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek. Ob koncu leta 2007 so bila v znesku 57.357.810 tisoč evrov za 18,3 % večja kot ob koncu leta 2006. V tem znesku so imela največje deleže opredmetena osnovna sredstva (57,7 %), sledile so dolgoročne finančne naložbe (27,5 %), naložbene nepremičnine (6,3 %) in dolgoročne poslovne terjatve (5,0 %).

Opredmetena osnovna sredstva so sredstva, ki jih imajo družbe v lasti ali finančnem najemu in jih uporabljajo pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma jih dajejo v najem ali za pisarniške namene. Značilno zanje je, da se po pričakovanjih uporabljajo več kot eno obračunsko obdobje. Ob koncu leta 2007 so znašala 33.119.928 tisoč evrov. Od tega je bilo 60,1 % zemljišč in zgradb, 28,2 % opreme, drobnega inventarja in drugih opredmetenih osnovnih sredstev, 10,7 %, opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji in izdelavi ter 1,0 % drugih opredmetenih osnovnih sredstev. Njihova skupna vrednost je bila za 11,9 % večja kot ob koncu leta 2006.

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale več kot leto dni in niso namenjene trgovanju, ampak jih imajo zato, da bi z njihovimi donosi dolgoročno povečevale svoje finančne prihodke. Mednje spadajo dolgoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij (delnice in deleži) ali v dolgoročne finančne dolgove drugih podjetij, države, območja in občine ali drugih izdajateljev (dana dolgoročna posojila, kupljene obveznice itd.). V skupnem znesku 15.784.710 tisoč evrov so bile za 31,4 % večje kot ob koncu leta 2006. Med njimi je bilo 89,9 % dolgoročnih finančnih naložb, razen posojil in 10,1 % dolgoročnih posojil.

Naložbene nepremičnine so nepremičnine, ki jih družbe posedujejo zato, da bi jim prinašale najemnino in/ali povečevale vrednost dolgoročnih naložb. Za pripoznavanje naložbene nepremičnine morata biti izpolnjena dva pogoja: a) da bodo v družbo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, in b) da je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Za odločitev, ali se nepremičnina razvrsti kot naložbena nepremičnina, je potrebna presoja na podlagi sodil, ki jih za te namene oblikuje družba. Ob koncu leta so bile naložbene nepremičnine v znesku 3.626.047 tisoč evrov za 23,1 % večje kot ob koncu leta 2006.

Dolgoročne poslovne terjatve zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. Znašale so 2.840.288 tisoč evrov, to je 32,5 % več kot ob koncu leta 2006. Med njimi je bilo 6,9 % dolgoročnih poslovnih terjatev do družb v skupini, 82,0 % dolgoročnih poslovnih terjatev do kupcev ter 11,1 % dolgoročnih poslovnih terjatev do drugih.

Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb na dan 31. 12. 2007

Sredstva in obveznosti do virov sredstev		Znesek v tisoč EUR		Indeks 31. 12. 2007/ 31. 12. 2006	Delež v sredstvih oz. v obveznostih do virov sredstev	
		31. 12. 2007	31. 12. 2006		31. 12. 2007	31. 12. 2006
I.	SREDSTVA	95.623.494	78.406.531	122,0	100,0	100,0
	A. Dolgoročna sredstva	57.357.810	48.469.329	118,3	60,0	61,8
	1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	1.719.950	1.490.070	115,4	1,8	1,9
	2. Opredmetena osnovna sredstva	33.119.928	29.609.393	111,9	34,6	37,8
	3. Naložbene nepremičnine	3.626.047	2.946.256	123,1	3,8	3,8
	4. Dolgoročne finančne naložbe	15.784.710	12.010.410	131,4	16,5	15,3
	5. Dolgoročne poslovne terjatve	2.840.288	2.142.872	132,5	3,0	2,7
	6. Odložene terjatve za davek	266.887	270.328	98,7	0,3	0,3
	B. Kratkoročna sredstva	37.681.843	29.530.167	127,6	39,4	37,7
	1. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	386.382	270.992	142,6	0,4	0,3
	2. Zaloge	8.954.006	7.217.532	124,1	9,4	9,2
	3. Kratkoročne finančne naložbe	8.803.132	5.833.768	150,9	9,2	7,4
	4. Kratkoročne poslovne terjatve	17.052.412	14.130.397	120,7	17,8	18,0
	5. Denarna sredstva	2.485.911	2.077.478	119,7	2,6	2,6
	C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	583.841	407.035	143,4	0,6	0,5
II.	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	95.623.494	78.406.531	122,0	100,0	100,0
	A. Kapital	35.418.374	31.106.535	113,9	37,0	39,7
	1. Vpoklicani kapital	12.024.437	11.396.787	105,5	12,6	14,5
	2. Kapitalske rezerve	8.888.035	8.749.077	101,6	9,3	11,2
	3. Rezerve iz dobička	4.321.032	3.844.052	112,4	4,5	4,9
	4. Presežek iz prevrednotenja	2.693.254	1.386.371	194,3	2,8	1,8
	5. Preneseni čisti dobiček	5.727.178	4.839.182	118,4	6,0	6,2
	6. Prenesena čista izguba	1.185.105	1.117.726	106,0	1,2	1,4
	7. Čisti dobiček poslovnega leta	3.510.492	2.420.274	145,0	3,7	3,1
	8. Čista izguba poslovnega leta	560.949	411.482	136,3	0,6	0,5
	B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev	2.035.190	1.799.142	113,1	2,1	2,3
	C. Dolgoročne obveznosti	24.707.347	19.780.181	124,9	25,8	25,2
	1. Dolgoročne finančne obveznosti	18.121.488	14.279.247	126,9	19,0	18,2
	2. Dolgoročne poslovne obveznosti	6.165.943	5.290.720	116,5	6,4	6,7
	3. Odložene obveznosti za davek	419.916	210.214	199,8	0,4	0,3
	Č. Kratkoročne obveznosti	32.493.892	24.937.060	130,3	34,0	31,8
	1. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	824	1.727	47,7	0,0	0,0
	2. Kratkoročne finančne obveznosti	14.382.794	10.148.535	141,7	15,0	12,9
	3. Kratkoročne poslovne obveznosti	18.110.274	14.786.798	122,5	18,9	18,9
	D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	968.691	783.613	123,6	1,0	1,0

Vir: AJPES – Podatki iz bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

Druga večja skupina sredstev so **kratkoročna sredstva**. To so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, krajšem od leta dni. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečala za 27,6 %, to je za 9,3 odstotne točke več, kot so se povečala dolgoročna sredstva. Ob koncu leta 2007 so znašala 37.681.843 tisoč evrov. Največji delež v tem znesku so imele kratkoročne poslovne terjatve (45,2 %), sledijo zaloge (23,8 %),

kratkoročne finančne naložbe (23,4 %), denarna sredstva (6,6 %) ter sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo (1,0 %).

Kratkoročne poslovne terjatve so tiste poslovne terjatve, ki zapadejo v plačilo v roku, krajšem od enega leta. Mednje štejemo tudi tiste dele dolgoročnih terjatev, ki so že zapadli v plačilo (a še niso bili plačani) ali bodo zapadli v plačilo v enem letu po datumu bilance stanja. V skupnem znesku 17.052.412 tisoč tolarjev so bile za 20,7 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tem znesku so imele največji delež kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (70,2 %), sledijo kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini (15,2 %) in kratkoročne poslovne terjatve do drugih (14,6 %).

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena bodisi pri proizvodnji proizvodov ali opravljanju storitev, namenjenih prodaji, bodisi za prodajo v okviru rednega poslovanja družb. Ob koncu leta je bila njihova skupna vrednost 8.954.006 tisoč evrov za 24,1 % večja kot ob koncu predhodnega leta. Med zalogami so imele največji delež zaloge trgovskega blaga (40,5 %), sledijo zaloge nedokončane proizvodnje (23,9 %), zaloge materiala (22,0 %) in predujmi za zaloge (2,5 %).

Kratkoročne finančne naložbe so finančne naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale manj kot leto dni ali s katerimi naj bi se trgovalo. To so tista kratkoročna sredstva, ki jih imajo družbe naložbenice, da bi z donosi, ki izvirajo iz njih, povečevale svoje finančne prihodke v kratkih rokih. Mednje uvrščamo naložbe v kapital drugih družb (kupljene delnice, pridobljene deleže in pridobljene celote kapitala), dana kratkoročna finančna posojila in druge kupljene vrednostne papirje. Ob koncu leta so bile v znesku 8.803.132 tisoč evrov kar za 50,9 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Med njimi je bilo 55,1 % kratkoročnih posojil in 44,9 % kratkoročnih finančnih naložb, razen posojil. Rast prvih je bila 46,6 %, drugih pa celo 56,8 % (predvsem zaradi velikih vrednosti, ki so jih v letu 2007 dosegali vrednostni papirji na kapitalskih trgih).

Med **denarna sredstva** uvrščamo gotovino (tolarsko in devizno), knjižni denar, denar na poti in denarne ustreznike. Denarni ustrezniki so naložbe, ki jih je mogoče hitro pretvoriti v naprej znani znesek denarnih sredstev in pri katerih je tveganje spremembe vrednosti nepomembno (kratkoročni depoziti in vloge v bankah ter podobne naložbe, ki so namenjene zagotavljanju plačilne sposobnosti; takoj udenarljivi dolžniški vrednostni papirji z majhnim tveganjem, ki so uvrščeni na organizirani trg; naložbe v kapital, če so pridobljene tik pred dogovorjenim odkupom). Ob koncu leta so bila v skupnem znesku 2.485.911 tisoč evrov za 19,7 % večja kot ob koncu predhodnega leta.

Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo so nekratkoročna sredstva, za katere knjigovodsko vrednost se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih dvanajstih mesecih in ne z nadaljnjo uporabo. Družbe so ob koncu leta izkazale za 386.382 tisoč evrov njihove vrednosti, to je 42,6 % več kot ob koncu predhodnega leta.

Tretja skupina sredstev so **kratkoročne aktivne časovne razmejitve**. Ob koncu leta so bile z zneskom 583.841 tisoč evrov za 43,4 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajete terjatve in druga sredstva, ki se bodo po predvidevanjih pokazala v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena. Tako opredeljena kratkoročna sredstva se nanašajo na znane ali še neznanе pravne oziroma fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastale prave terjatve, z drugimi sredstvi pa so mišljeni poslovni učinki (proizvodi ali storitve), ki jih bodo bremenili.

5.2 Obveznosti do virov sredstev

Med obveznostmi do virov sredstev je bilo 37,0 % kapitala, 34,0 % kratkoročnih obveznosti, 25,8 % dolgoročnih obveznosti, 2,1 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 1,0 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

Najpomembnejša postavka med obveznostmi do virov sredstev je **kapital**. V kapitalu se kažejo vsi poslovni dogodki družbe in vse metode merjenja posameznih vrst sredstev in obveznosti. Celotni kapital je lastniško financiranje družbe in hkrati obveznost družbe do lastnikov, ki pred prenehanjem družbe ne zapade v plačilo. Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni in še ne uporabljeni čisti dobiček iz prejšnjih let ter neuporabljeni del čistega dobička poslovnega leta, zmanjša pa se za preneseno in še ne pokrito čisto izgubo iz prejšnjih let ter za neporavnano čisto izgubo poslovnega leta.

Ob koncu leta 2007 je celotni kapital družb znašal 35.418.374 tisoč evrov, to je 13,9 % več kot konec predhodnega leta. Ker je bilo povečanje celotnega kapitala manjše (za 8,1 odstotne točke) od povečanja celotnih obveznosti do virov sredstev, se je njegov delež v obveznostih do virov sredstev zmanjšal (z 39,7 % ob koncu leta 2006 na 37,0 % ob koncu leta 2007).

Največji delež v celotnem kapitalu, 33,9 %, je imel **vpoklicani kapital**. Družbe so imele ob koncu leta 2007 vplačanih in v sodnem registru vpisanih 12.024.437 tisoč evrov osnovnega kapitala, 5,5 % več kot ob koncu leta 2006.

Kapitalske rezerve v vrednosti 8.888.035 tisoč evrov so imele 25,1-odstotni delež v kapitalu. V primerjavi s stanjem ob koncu leta 2006 so bile večje za 1,6 %. Kapitalske rezerve nastanejo z vplačili družbenikov, namenjene pa so predvsem poravnavanju izgube. Njihovo oblikovanje in porabo natančno opredeljuje ZGD-1.

Rezerve iz dobička v skupni vrednosti 4.321.032 tisoč evrov so imele 12,2-odstotni delež v kapitalu. V tej skupni vrednosti je bilo 22,5 % zakonskih rezerv, 16,8 % rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže, 16,1 % odkupljenih lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev (kot odbitna postavka), 6,6 % statutarnih rezerv in 70,2 % drugih rezerv iz dobička. Vse te rezerve družbe oblikujejo in uporabljajo skladno z ZGD-1. Njihova skupna vrednost je bila za 12,4 % večja kot ob koncu leta 2006.

Presežek iz prevrednotenja se nanaša na povečanje knjigovodske vrednosti sredstev po modelu prevrednotenja. Ob koncu leta je imel v znesku 2.693.254 tisoč evrov 7,6-odstotni delež v celotnem kapitalu in je bil za 94,3 % večji kot ob koncu leta 2006.

Na vrednost celotnega kapitala vpliva tudi poslovni izid družb v tekočem in v preteklih letih. **Čisti dobiček poslovnega leta** in **preneseni čisti dobiček**, ki povečujeta vrednost kapitala, sta bila ob koncu leta v skupnem znesku 9.237.670 tisoč evrov za 27,2 % večja kot ob koncu leta 2006. **Čista izguba poslovnega leta** in **prenesena čista izguba** zmanjšujeta vrednost kapitala. Ob koncu leta je bila njuna skupna vrednost 1.746.054 tisoč evrov za 14,2 % večja kot ob koncu leta 2006.

Druga postavka v obveznostih do virov sredstev so **rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve**. V znesku 2.035.190 tisoč evrov so imele 2,1-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev in so bile za 13,1 % večje kot ob koncu leta 2006. Skoraj tri četrtine zneska so prispevale **rezervacije**, ki so bile v

primerjavi s koncem predhodnega leta večje za 12,2 %. Rezervacije družbe oblikujejo za sedanje obveznosti, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Mednje spadajo na primer rezervacije za reorganizacijo, pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. **Dolgoročne pasivne časovne razmejitve** s 25,8-odstotnim deležem v skupnem znesku so bile za 15,9 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki družbe izkazujejo odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke. Mednje štejemo predvsem državne podpore in donacije, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma za pokrivanje stroškov amortizacije teh sredstev in nekaterih drugih stroškov.

Tretja postavka v obveznostih do virov sredstev so **dolgoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, daljšem od leta dni. Z zneskom 24.707.347 tisoč evrov so imele 25,8-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev. V primerjavi s stanjem ob koncu predhodnega leta so se povečale za 24,9 %, to je za 11,0 odstotnih točk več, kot se je v tem času povečala vrednost kapitala. Med dolgoročnimi obveznostmi je bilo 73,3 % finančnih in 25,0 % poslovnih obveznosti ter 1,7 % odloženih obveznosti za davek. **Dolgoročne finančne obveznosti** v znesku 18.121.488 tisoč evrov so bile za 26,9 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Dobre tri četrtine tega zneska so prispevale dolgoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 33,5 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Dolgoročne poslovne obveznosti** so bile z zneskom 6.165.943 tisoč evrov za 16,5 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Najbolj so se med njimi povečale dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (za 20,5 %), ki so imele 4,6-odstotni delež v celotnem znesku dolgoročnih poslovnih obveznosti. Ob koncu leta so družbe izkazale za 419.916 tisoč evrov **odloženih obveznosti za davek**, kar je skoraj še enkrat več kot ob koncu predhodnega leta.

Četrta postavka v obveznostih do virov sredstev so **kratkoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, krajšem od leta dni, zato se pri sestavljanju bilance stanja mednje vštevajo tudi deli dolgoročnih obveznosti, ki so že zapadli v plačilo, a še niso plačani, in deli dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju do leta dni po datumu bilance stanja. **Kratkoročne obveznosti** so imele v skupni vrednosti 32.493.892 tisoč evrov 34,0-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečale za 30,3 %, to je za 16,4 odstotne točke več, kot se je povečal kapital in za 5,4 odstotne točke več, kot so se povečale dolgoročne obveznosti. Med kratkoročnimi obveznostmi je bilo 44,3 % finančnih in 55,7 % poslovnih obveznosti. Glede na stanje ob koncu predhodnega leta so se najbolj povečale **kratkoročne finančne obveznosti**. V znesku 14.382.794 tisoč evrov so bile večje za 41,7 %. Kar 71,0 % njihove vrednosti so prispevale kratkoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 43,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Kratkoročne poslovne obveznosti** so bile v znesku 18.110.274 tisoč evrov za 22,5 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Največji del tega zneska, 64,9 %, so prispevale kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki so bile za 21,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Med kratkoročnimi obveznostmi izkazujemo tudi **obveznosti, vključene v skupine za odtujitev**. To so obveznosti, ki se nanašajo na postavko sredstev (skupine za odtujitev) za prodajo, ki jo v bilanci stanja izkazujemo med kratkoročnimi sredstvi. Ob koncu leta so bile pol manjše kot ob koncu predhodnega leta, vendar z zneskom 824 tisoč evrov niso veliko vplivale na skupno vrednost kratkoročnih obveznosti.

Najmanjši, 1,0-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev so imele **kratkoročne pasivne časovne razmejitve**. Znašale so 968.691 tisoč evrov, to je 23,6 % več kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajeti kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma kratkoročno vnaprej vračunani odhodki in kratkoročno odloženi prihodki, ki jih je treba izkazovati posebej in razčlenjevati na pomembnejše vrste.

Ker je bilo povečanje vrednosti dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti ob koncu leta 2007 v primerjavi z vrednostjo ob koncu leta 2006 mnogo večje kot povečanje vrednosti kapitala, se je temu ustrezno spremenila **struktura obveznosti do virov sredstev**. Delež kapitala se je zmanjšal z 39,7 % na 37,0 % (predvsem zaradi zmanjšanja deleža vpoklicanega kapitala in deleža kapitalskih rezerv), povečala pa sta se deleža kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti, prvih z 31,8 % na 34,0 % in drugih s 25,2 % na 25,8 % (predvsem na račun povečanja deleža finančnih obveznosti). Delež kapitala se je zmanjšal in delež obveznosti povečal tudi v strukturi obveznosti do virov sredstev družb enajstih dejavnosti. Ob koncu leta 2007 so imele v strukturi obveznosti do virov sredstev več kot 50,0 % kapitala družbe v treh dejavnostih (ribištvo, rudarstvo ter oskrba z elektriko, plinom in vodo), več kot 50,0 % dolgoročnih obveznosti družbe v dveh dejavnostih (promet, skladiščenje in zveze ter finančno posredništvo), več kot 50,0 % kratkoročnih obveznosti pa samo družbe v dejavnosti gradbeništva.

Opisane spremembe v strukturi obveznosti do virov sredstev družb kažejo zmanjšanje stopnje lastniškosti financiranja in povečanje stopnje dolžniškosti financiranja družb.

6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETIH 2006 IN 2007

Leta 2007 je bilo v primerjavi z letom prej 3.451 (7,6 %) več družb in 20.626 (4,3 %) več zaposlenih. Število družb se je povečalo v vseh dejavnostih, razen v dejavnosti javne uprave in obrambe ter obveznega in socialnega zavarovanja, kjer je ostalo enako. Število zaposlenih se je povečalo v osmih dejavnostih, zmanjšalo pa v sedmih (zdravstvo in socialno varstvo; kmetijstvo lov in gozdarstvo; rudarstvo; oskrba z elektriko, plinom in vodo; izobraževanje; ribištvo, javna uprava in obramba, obvezno in socialno zavarovanje). Število družb in število zaposlenih se je najbolj povečalo v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (prvo za 1.423, drugo za 4. 089) ter gradbeništva (prvo za 783, drugo za 5.067). Te spremembe so nekoliko spremenile strukturo skupnega števila družb in strukturo skupnega števila zaposlenih po posameznih dejavnostih (gl. Tabelo 3 v Statistični prilogi).

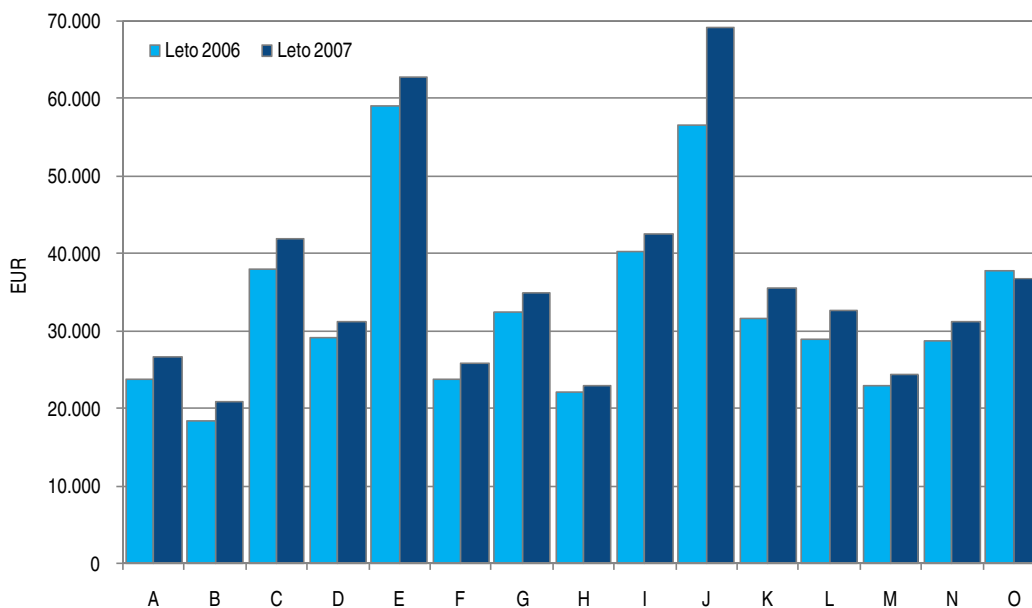
Kazalniki velikosti kažejo, da se je od leta 2006 do leta 2007 v posamezni družbi nekoliko zmanjšalo povprečno število zaposlenih, povečali pa sta se povprečna vrednost skupnih prihodkov in povprečna vrednost sredstev. **Povprečno število zaposlenih v posamezni družbi** se je zmanjšalo z 10,56 na 10,24, to je za 3,0 %. V letu 2007 je imela v povprečju največ zaposlenih posamezna družba v dejavnosti javne uprave, obrambe, obveznega in socialnega zavarovanja (101,62) in najmanj v izobraževanju (2,61). **Skupni prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba**, so se povečali s 1.475 tisoč evrov na 1.598 tisoč evrov, to je za 8,3 %. Največ skupnih prihodkov je v letu 2007 v povprečju ustvarila posamezna družba v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (12.078 tisoč evrov), najmanj pa v izobraževanju (159 tisoč evrov). Ob koncu leta 2007 je **posamezna družba razpolagala s sredstvi v povprečni vrednosti** 1.960 tisoč evrov, to je za 11,7 % več kot ob koncu leta 2006. Ob koncu leta 2007 je bila tudi povprečna vrednost sredstev v posamezni družbi največja v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (25.321 tisoč evrov) in najmanjša v izobraževanju (162 tisoč evrov).

Družbe v letu 2007 so imele v primerjavi z družbami v letu 2006 večje **kazalnike produktivnosti dela** (merjene s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega). **Skupni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 139.622 evrov v letu 2006 na 156.086 evrov v letu 2007, to je za 11,8 %. Povečal se je pri družbah v vseh dejavnostih. V letu 2007 so največ skupnih prihodkov na zaposlenega dosegle družbe v dejavnosti finančnega posredništva (334.240 evrov), najmanj pa družbe v dejavnosti gostinstva (57.264 evrov). **Poslovni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 135.536 evrov v letu 2006 na 149.988 evrov v letu 2007, to je za 10,7 %. Povečal se je pri družbah v vseh dejavnostih. V letu 2007 so največ poslovnih prihodkov na zaposlenega dosegle družbe v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (289.619 evrov), najmanj pa družbe v dejavnosti gostinstva (55.834 evrov). **Dodana vrednost na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečala z 31.153 evrov v letu 2006 na 33.538 evrov v letu 2007, to je za 7,7 %. Povečala se je pri družbah v vseh posameznih dejavnostih, razen v drugih javnih, skupnih in osebnih storitvenih dejavnostih, v katerih se je zmanjšala. V letu 2007 so največjo dodano vrednost na zaposlenega izkazale družbe v finančnem posredništvu (69.228 evrov), najmanjšo pa družbe v ribištvu (20.864 evrov) (gl. Slika 3).

Družbe v letu 2007 so dosegle enak **kazalnik izvozne naravnosti** (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje) kot družbe v letu 2006, to je 30,5 %. Pregled po posameznih dejavnostih kaže, da so kazalnik izvozne naravnosti povečale družbe v enajstih dejavnostih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; ribištvo; rudarstvo; gradbeništvo; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe; promet, skladiščenje in zveze; finančno posredništvo; poslovanje z nepremičninami, najem in

poslovne storitve; izobraževanje; zdravstvo in socialno varstvo ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). Ker družbe v dejavnosti javne uprave in obrambe, obveznega in socialnega zavarovanja ustvarijo zelo malo čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU, je bil njihov delež v čistih prihodkih od prodaje v obeh letih enak 0. V drugih treh dejavnostih se je delež zmanjšal. V letu 2007 so največji kazalnik izvozne naravnosti izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (61,9 %), ki so s prodajo na trgu EU in izven EU ustvarile kar 59,1 % vseh svojih prihodkov (gl. tabelo 4 v statistični prilogi).

Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah posameznih dejavnosti v letih 2006 in 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2006 in 2007.

Legenda: A – kmetijstvo, lov, gozdarstvo, B – ribištvo, C – rudarstvo, D – predelovalne dejavnosti, E – oskrba z elektriko, plinom in vodo, F – gradbeništvo, G – trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe, H – gostinstvo, I – promet, skladiščenje in zveze, J – finančno posredništvo, K – poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve, L – dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno socialno zavarovanje, M – izobraževanje, N – zdravstvo in socialno varstvo, O – druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti.

Družbe v letu 2007 so imele boljše **kazalnike gospodarnosti** kot družbe v letu 2006. **Koeficient celotne gospodarnosti** se je pri vseh družbah skupaj povečal z 1,052 na 1,060. Povečal se je pri družbah v enajstih dejavnostih, zmanjšal pa v štirih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; gostinstvo; izobraževanje ter druge, javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). V letu 2007 je bil v vseh dejavnostih večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Največji je bil v ribištvu (1,916). **Koeficient gospodarnosti poslovanja** vseh družb skupaj se je povečal z 1,046 na 1,048. Povečal se je pri družbah v devetih dejavnostih, v ribištvu in gradbeništvu je bil enak kot v letu 2006, v štirih dejavnostih se je zmanjšal (to so tiste dejavnosti, ki so izkazale tudi zmanjšanje koeficienta celotne gospodarnosti). V letu 2007 je bil manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov) samo v ribištvu. Največji je bil v zdravstvu in socialnem varstvu (1,096). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** vseh družb skupaj se je zmanjšal s 60,9 % v letu 2006 na 59,8 % v letu 2007. Zmanjšal se je pri družbah v vseh posameznih dejavnostih, razen v treh (gostinstvo, izobraževanje ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti), v katerih se je povečal. V letu 2006 so imele najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti družbe v dejavnosti oskrbe z elektriko, plinom in vodo (42,4 %).

Družbe so v letu 2007 dosegle večja **kazalnika dobičkonosnosti poslovanja**, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim

dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) kot družbe v letu 2007. **Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** vseh družb skupaj se je povečal z 0,034 na 0,040. Povečal se je v desetih dejavnostih, zmanjšal pa v petih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; gostinstvo; promet, skladiščenje in zveze; izobraževanje ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). **Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** vseh družb skupaj se je povečal z 0,085 na 0,103. Povečal se je v enajstih dejavnostih, zmanjšal pa v štirih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; gostinstvo; izobraževanje ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). V letu 2007 sta bila oba obravnavana koeficienta največja v dejavnosti ribištva (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev 0,535, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala 1,197).

Kazalniki stanja financiranja kažejo, da so imele družbe v letu 2007 manjšo stopnjo lastniškosti financiranja, večjo stopnjo dolžniškosti financiranja in manjšo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot družbe v letu 2006. **Stopnja lastniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) se je zmanjšala z 0,399 na 0,370. Zmanjšala se je v dvanajstih dejavnostih, povečala pa v treh (ribištvo, gradbeništvo in izobraževanje). **Stopnja dolžniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale z dolgovi) se je povečala s 56,9 % na 59,8 %. Povečala se je v enajstih dejavnostih, zmanjšala pa v štirih (ribištvo; gradbeništvo; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje ter izobraževanje). **Stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami ter dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami), se je zmanjšala z 0,671 na 0,650. Zmanjšala se je v enajstih dejavnostih, povečala pa v štirih (ribištvo; rudarstvo; promet, skladiščenje in zveze ter dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje). Ob koncu leta 2007 je bila največja v dejavnosti javne uprave in obrambe, obveznega in socialnega zavarovanja (0,932).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so imele družbe v letu 2007 nekoliko večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko manjšo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot družbe v letu 2006. **Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev** družb se je povečal z 1,018 na 1,020. Povečal se je v šestih dejavnostih, zmanjšal pa v devetih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gostinstvo; promet, skladiščenje in zveze; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje; zdravstvo in socialno varstvo ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). Ob koncu leta 2007 je bil največji v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (3,434). Manjši od 1 (kar pomeni, da družbe s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev), je bil v desetih dejavnostih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; rudarstvo; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvo; gostinstvo; promet, skladiščenje in zveze; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje; izobraževanje; zdravstvo in socialno varstvo ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** družb se je zmanjšal z 0,946 na 0,937. Zmanjšal se je v desetih dejavnostih, povečal pa v petih (ribištvo; rudarstvo; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje; izobraževanje ter zdravstvo in socialno varstvo). Ob koncu leta 2007 je bil največji v ribištvu (2,332). Večji od 1 je bil v petih dejavnostih (ribištvo; oskrba z elektriko, plinom in vodo; finančno posredništvo; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje ter zdravstvo in socialno varstvo). To pomeni, da so samo družbe v teh dejavnostih s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami v celoti pokrile vsa dolgoročna sredstva in zaloge. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** družb se je zmanjšal z 0,951 v letu 2006 na 0,942 v letu 2007. Zmanjšal se je v osmih dejavnostih, povečal pa v sedmih (rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvo; dejavnost

javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje; izobraževanje ter druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti). Ob koncu leta 2007 je bil največji v dejavnosti finančnega posredništva (2,757). Večji od 1 je bil v štirih dejavnostih (rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo ter finančno posredništvo). To pomeni, da so imele družbe v teh štirih dejavnostih kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti.

Več podatkov o kazalnikih poslovne uspešnosti vseh družb skupaj in po posameznih dejavnostih v letu 2007 gl. v Tabeli 4 in Tabeli 5 v Statistični prilogi.

7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2007

Po velikosti smo družbe razvrstili glede na število zaposlenih (gl. pogl. 7.1) in v skladu z merili 55. člena ZGD-1 (gl. pogl. 7.2).

7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih

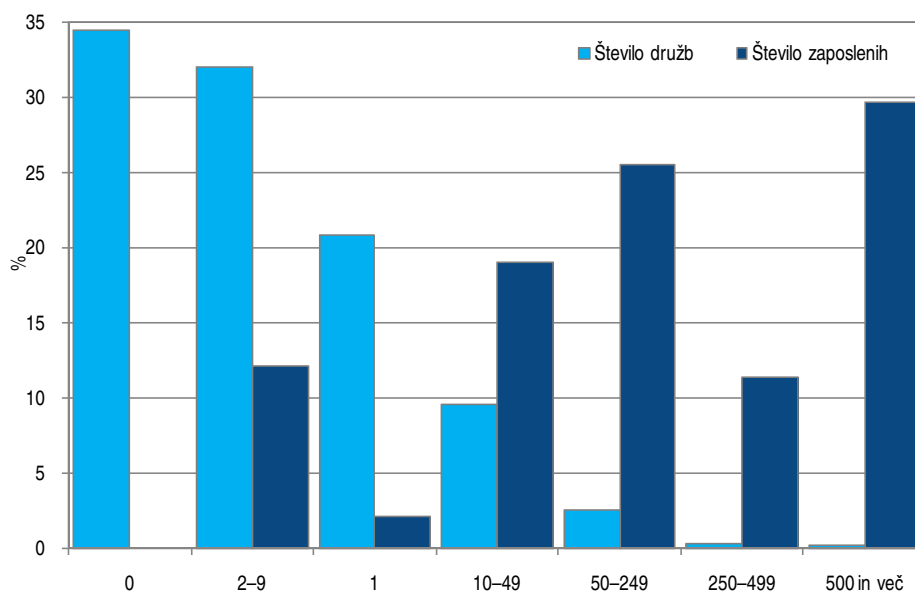
Družbe smo po številu zaposlenih razvrstili v sedem skupin:

- družbe brez zaposlenih,
- družbe z 1 zaposlenim,
- družbe z 2–9 zaposlenimi,
- družbe z 10–49 zaposlenimi,
- družbe s 50–249 zaposlenimi,
- družbe z 250–499 zaposlenimi
- družbe s 500 in več zaposlenimi.

7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007

V letu 2007 je bilo 34,6 % družb brez zaposlenih, 1 zaposlenega je imelo 20,8 % družb, 2–9 zaposlenih 32,0 % družb, 10–49 zaposlenih 9,6 % družb, 50–249 zaposlenih 2,5 % družb, 250–499 zaposlenih 0,3 % družb, 500 in več zaposlenih je imelo 0,2 % (Slika 4).

Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007 (deleži v %)

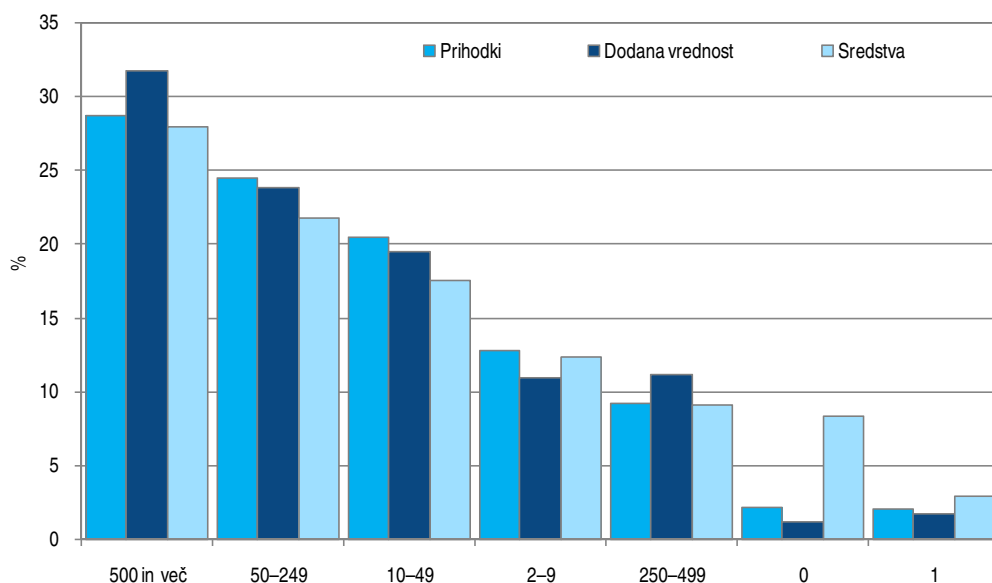

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Družbe s 500 in več zaposlenimi so zaposlovale največ delavcev (29,7 %) in so največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (gl. Slika 5). Ustvarile so 28,7 % prihodkov, 31,7 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta izkazale 28,0 % celotne vrednosti sredstev družb. Sledili so prispevki družb s 50–249

zaposlenimi. Te družbe so zaposlovale 25,5 % delavcev, ustvarile 24,5 % prihodkov, 23,8 % celotne dodane vrednosti in izkazale 21,8 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bile družbe z 10–49 zaposlenimi. Pri njih je bilo zaposlenih 19,0 % delavcev, ki so ustvarili 20,5 % prihodkov, 19,5 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagali s 17,6 % celotne vrednosti sredstev družb. Zadnje mesto po ustvarjenih prihodkih si delijo družbe brez zaposlenih in družbe z 1 zaposlenim (vsaka je prispevala po 1,8 %). Družbe brez zaposlenih so izkazale najmanjši del celotne dodane vrednosti družb (1,2 %). Družbe z 1 zaposlenim so imele najmanjši del celotne vrednosti sredstev družb (2,7 %).

Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

V letu 2007 je **čisti dobiček** v skupni vrednosti 4.122.444 tisoč evrov izkazalo 33.459 družb. Največ družb s čistim dobičkom (38,9 %) je imelo 2–9 zaposlenih. Največji del celotnega čistega dobička družb (23,1 %) je izkazalo 98 družb s 500 in več zaposlenimi. Med temi je 80 (81,6 %) družb izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**, in je v skupnem znesku 946.484 tisoč evrov pomenil kar 99,6 % celotnega čistega dobička družb s 500 in več zaposlenimi (Tabela 11).

Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2007

Družbe s številom zaposlenih	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
0	7.853	219.433	6.957	107.117	112.316
1	7.167	204.274	2.883	53.651	150.623
2–9	13.008	601.584	2.528	122.100	479.484
10–49	4.147	926.094	511	128.407	797.687
50–249	1.046	851.828	177	120.547	731.281
250–499	140	368.996	23	122.763	246.233
500 in več	98	950.235	16	29.516	920.719
SKUPAJ	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Čisto izgubo v skupni vrednosti 684.101 tisoč evrov je izkazalo 13.095 družb. Dobra polovica družb s čisto izgubo je bila brez zaposlenih. Največji del vrednosti celotne čiste izgube družb (18,8 %) je izkazalo 511 družb z 10–49 zaposlenimi. Od teh 511 družb je 45 (8,8 %) družb izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**, in je z zneskom 78.701 tisoč evrov pomenila 61,3 % celotne čiste izgube družb z 10–49 zaposlenimi.

Vse obravnavane skupine družb so poslovanje v letu 2007 zaključile z **neto čistim dobičkom** (pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo) v skupni vrednosti 3.438.343 tisoč evrov. Največji del celotne vrednosti neto čistega dobička družb (26,8 %) so izkazale družbe s 500 in več zaposlenimi.

7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je skupno število družb povečalo za 3.451 (7,6 %), predvsem na račun povečanega števila družb brez zaposlenih (za 1.523), družb z 2–9 zaposlenimi (za 875) in družb z enim zaposlenim (za 658). Zmanjšalo se je samo število družb s 500 in več zaposlenimi, s 114 v letu 2006 na 112 v letu 2007. S povečanjem števila družb se je povečalo število zaposlenih za 20.626 (4,3 %). Najbolj se je povečalo v skupini družb z 10–49 zaposlenimi (za 6.948). Sledi povečanje števila zaposlenih v skupinah družb z 250–499 zaposlenimi (za 4.360), s 50–249 zaposlenimi (za 3.381), z 2–9 zaposlenimi (za 3.324) ter družb s 500 in več zaposlenimi (za 1.855).

Kazalnika velikosti, merjena s skupnimi prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba in sredstvi, s katerimi je v povprečju razpolagala posamezna družba, sta bila pri vseh posameznih obravnavanih skupinah družb v letu 2007 večja kot v letu 2006. V obeh letih sta bila največja v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (v letu 2007 so znašali skupni prihodki na družbo 199.734 tisoč evrov, sredstva na družbo pa 238.894 tisoč evrov).

Produktivnost dela, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, se je v vseh posameznih obravnavanih skupinah družb (med katerimi niso upoštevane družbe brez zaposlenih) povečala. Tudi ta kazalnik je bil v obeh letih največji pri družbah s 500 in več zaposlenimi (v letu 2007 35.761 evrov).

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je zmanjšal pri štirih skupinah družb (družbe brez zaposlenih, z 1 zaposlenim, z 250–499 zaposlenimi ter s 500 in več zaposlenimi), povečal pa se je pri treh skupinah družb. V obeh letih so imele največji kazalnik izvozne naravnosti družbe s 500 in več zaposlenimi (v letu 2007 45,2 %).

Družbe v letu 2007 so skupaj izkazale boljše **kazalnike gospodarnosti** kot družbe v letu 2006. **Koeficient celotne gospodarnosti**, ki je bil že v letu 2006 pri vseh obravnavanih skupinah družb večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov), se je v letu 2007 povečal pri vseh posameznih skupinah družb, razen pri dveh (v družbah z 250–499 zaposlenimi se je nekoliko zmanjšal, v družbah s 500 in več zaposlenimi je ostal enak). Največji koeficient celotne gospodarnosti so v letu 2007 dosegle družbe z 1 zaposlenim (1,131). Tudi **koeficient gospodarnosti poslovanja** je bil v obeh letih pri vseh obravnavanih skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Od leta 2006 do leta 2007 se je zmanjšal v družbah z 250–499 zaposlenimi, ostal enak pri družbah z 2–9 zaposlenimi ter družbah s 500 in več zaposlenimi, pri vseh drugih pa se je povečal. Največji kazalnik gospodarnosti poslovanja so v letu 2007 dosegle družbe brez zaposlenih (1,072). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** vseh družb skupaj se je zmanjšal. Zmanjšal se je tudi pri vseh posameznih skupinah družb (med katerimi niso zajete družbe brez zaposlenih), razen v

družbah z 250–499 zaposlenimi, v katerih se je nekoliko povečal. V letu 2007 so največji delež stroškov dela v dodani vrednosti izkazale družbe s 50–249 zaposlenimi (63,8 %), najmanjšega pa družbe z 1 zaposlenim (53,9 %).

Kazalnika dobičkonosnosti poslovanja sta merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala). V letu 2007 je bil **koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** v petih skupinah družb večji kot v letu 2006 (manjši je bil v družbah z 250–499 zaposlenimi ter družbah s 500 in več zaposlenimi), **koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** pa je bil večji v šestih skupinah družb (manjši je bil samo v družbah z 250–499 zaposlenimi). V letu 2007 sta bila oba obravnavana kazalnika največja v družbah z 1 zaposlenim (**koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** 0,061, **koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** 0,173).

Kazalniki stanja financiranja kažejo, da so imele vse družbe skupaj ob koncu leta 2007 manjšo stopnjo lastniškosti financiranja in manjšo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu leta 2006. **Stopnja lastniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) se je zmanjšala pri petih skupinah družb, povečala pa pri dveh (v družbah z 1 zaposlenim in družbah z 10–49 zaposlenimi). Ob koncu leta 2007 je bila stopnja lastniškosti financiranja največja v družbah z 250–499 zaposlenimi (0,515). Tudi **stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, z dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami in z dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami), se je nekoliko zmanjšala pri petih skupinah družb. Pri družbah z 10–49 zaposlenimi je ostala enaka kot v letu 2006, povečala pa se je v družbah z 1 zaposlenim. Ob koncu leta 2007 so največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja izkazale družbe s 500 in več zaposlenimi (0,738).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse družbe skupaj ob koncu leta 2007 dosegle nekoliko večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko manjšo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot družbe ob koncu leta 2006. **Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev** se je povečal v treh skupinah družb (družbe brez zaposlenih, z 1 zaposlenim in z 10–49 zaposlenimi), zmanjšal pa v štirih. Ob koncu leta 2007 je bil največji v družbah brez zaposlenih (2,021). Manjši od 1 je bil samo v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (0,675). To pomeni, da te družbe s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** se je nekoliko zmanjšal pri štirih skupinah (družbe brez zaposlenih, družbe s 50–249 zaposlenimi, družbe z 250–499 zaposlenimi in družbe s 500 in več zaposlenimi), pri treh pa se je nekoliko povečal. Ob koncu leta 2007 je bil največji v družbah z 1 zaposlenim (1,071). Večji od 1 je bil pri dveh skupinah družb (družbe z 1 zaposlenim in družbe z 2–9 zaposlenimi). To pomeni, da sta samo ti dve skupini družb s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami v celoti pokrili vsa dolgoročna sredstva in zaloge. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** se je nekoliko zmanjšal pri štirih skupinah družb, pri treh (družbe z 2–9 zaposlenimi, družbe z 10–49 zaposlenimi in družbe s 50–249 zaposlenimi) pa nekoliko povečal. Ob koncu leta 2007 je bil večji od 1 pri družbah z 10–49 zaposlenimi in pri družbah s 50–249 zaposlenimi. To pomeni, da sta imeli ti dve skupini družb kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so izkazale družbe s 50–249 zaposlenimi (1,033).

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja obravnavanih skupin družb gl. v Tabeli 7 v Statistični prilogi.

7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe

Družbe so se drugo leto zapored razvrstile v skladu s 55. členom ZGD-1 na **mikro, majhne, srednje in velike družbe**. Merila za razvrščanje (povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu, vrednost aktive ob koncu poslovnega leta) so ostala enaka kot v letu 2006, vrednosti meril pa so se prilagodile novi valuti, to je evru.

Po 55. členu ZGD-1 se družbe razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike z upoštevanjem naslednjih meril:

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 10,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu ne presegajo 2.000.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 2.000.000 evrov.

Majhna družba je družba, ki ni mikro in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu ne presegajo 7.300.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 3.650.000 evrov.

Srednja družba je družba, ki ni mikro ali majhna in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu ne presegajo 29.200.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 14.600.000 evrov

Velika družba je družba, ki ni niti mikro niti majhna niti srednja. V vsakem primeru so velike družbe:

- banke,
- zavarovalnice,
- borza vrednostnih papirjev in
- družbe, ki morajo po 56. členu ZGD-1 sestaviti konsolidirano (skupinsko) letno poročilo.

Družbe se v skladu s temi merili razvrščajo ali prerazvrščajo v velikostne razrede na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let. **Novost, ki so jo morale družbe upoštevati pri razvrščanju za leto 2007, je pojasnilo¹⁸, ki ga je izdal AJ PES:**

- Če je poslovni subjekt ustanovljen v tekočem letu (2007), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti tekočega leta (2007).
- Če je poslovni subjekt ustanovljen v preteklem letu (2006), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti preteklega leta (2006).

¹⁸ Pojasnilo je del Navodila o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov; Uradni list RS, št. 7/08.

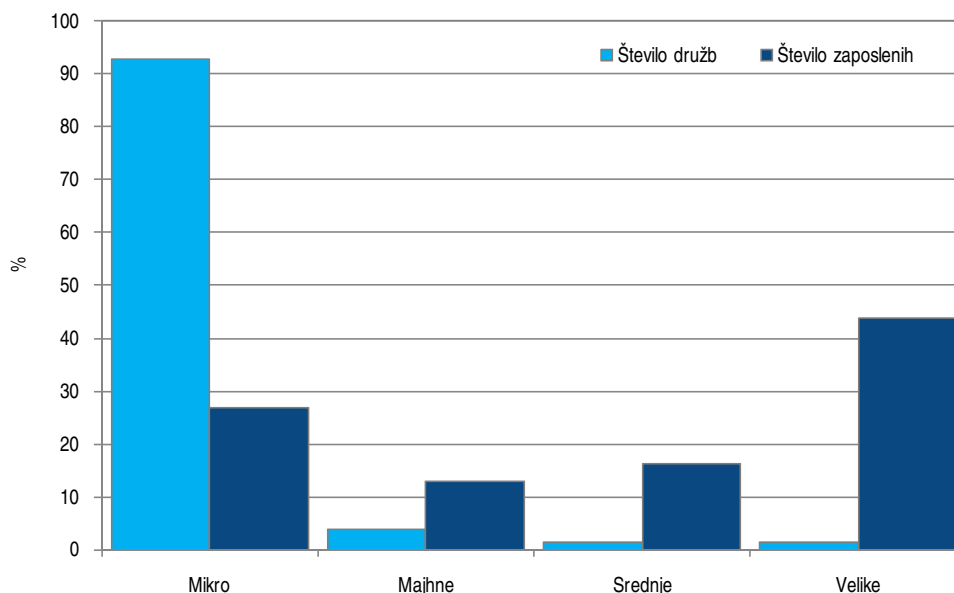
- Če izračunani velikosti iz obrazcev v zadnjih dveh poslovnih letih (2007 in 2006) nista enaki, se upošteva še izračunana velikost v predpreteklem letu (2005), pri čemer se za obravnavano velikost šteje tista, ki se je v zadnjih treh letih ponovila dvakrat. Če je izračunana velikost poslovnega subjekta v vsakem letu drugačna, se za obravnavano velikost šteje srednja vrednost izračunanih velikosti poslovnega subjekta v zadnjih treh poslovnih letih.
- Če je poslovni subjekt zavezan h konsolidaciji, je obravnavana velikost ne glede na izračunano velikost iz obrazcev velika.

7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2007

V letu 2007 je bilo od 48.781 družb 45.232 (92,7 %) mikro, 1.973 (4,0 %) majhnih, 797 (1,7 %) srednjih in 779 (1,6 %) velikih družb (gl. Slika 6).

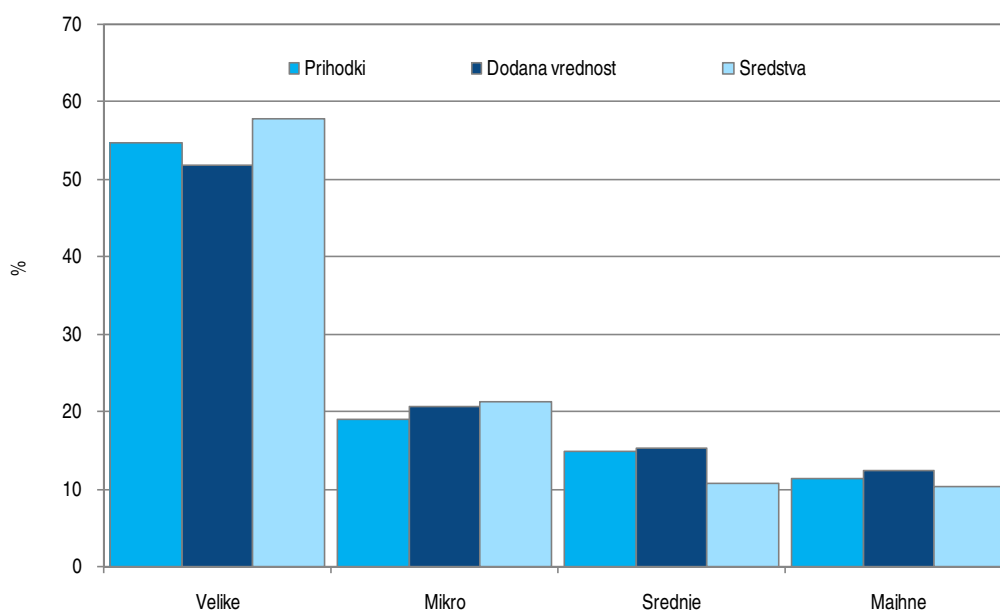
Na skupno poslovanje družb so najbolj vplivale velike družbe, ki so zaposlovale največ delavcev (43,8 %). Ustvarile so dobro polovico vseh prihodkov (54,7 %) in celotne dodane vrednosti (51,8 %) ter ob koncu leta razpolagale s 57,8 % celotne vrednosti sredstev družb (Slika 7). Sledili so prispevki mikro družb, pri katerih je bilo zaposlenih 27,0 % delavcev. Te so ustvarile 19,0 % skupnih prihodkov, 20,6 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagale z 21,2 % celotne vrednosti sredstev družb. Srednje družbe so imele 16,3 % zaposlenih, ki so ustvarili 14,9 % vseh prihodkov in 15,2 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagali z 10,7 % celotne vrednosti sredstev družb. Najmanjši so bili prispevki majhnih družb z 12,9 % vseh zaposlenih delavcev. Te družbe so ustvarile 11,4 % vseh prihodkov in 12,4 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagale z 10,3 % celotne vrednosti sredstev družb.

Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2007 (deleži v %)

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

Razporeditev družb po velikosti v posameznih dejavnostih:

- Od 45.232 mikro družb jih je bilo največ v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (29,7 %) ter trgovine, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe (27,0 %); slednje so izkazale največji del prihodkov vseh mikro družb (34,2 %).
- Od 1.973 majhnih družb jih je bilo največ v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe (30,3 %), te so ustvarile tudi največji del prihodkov vseh majhnih družb (35,4 %).
- Največ srednjih družb je bilo v predelovalnih dejavnostih (37,8 %) ter v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe (27,4 %). Prve so ustvarile 33,3 %, druge pa 35,9 % vseh prihodkov srednjih družb.
- Od 779 velikih družb jih je bilo največ v predelovalnih dejavnostih (34,0 %), kjer je bilo ustvarjeno tudi največ prihodkov velikih družb (40,2 %). Tem so po številu sledile velike družbe v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (26,1 %) ter trgovine, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe (18,6 %).

Več podatkov o velikostni strukturi družb po posameznih dejavnostih gl. v Tabeli 10 v Statistični prilogi.

Od leta 2006 do leta 2007 so se **skupni prihodki** družb povečali za 18,6 %. Najbolj so se povečali v mikro družbah (za 36,1 %), manj v majhnih (za 17,6 %) in srednjih (za 16,5 %) ter najmanj v velikih (za 14,3 %). Vse štiri skupine družb so največ **prihodkov** ustvarile s prodajo **na domačem trgu** (mikro družbe 76,1 %, majhne 74,9 %, srednje 66,6 % in velike 58,6 %). Na drugem mestu po deležu v prihodkih so **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**. Ti so imeli največji delež v prihodkih velikih družb (35,3 %), manj v srednjih (29,3 %), majhnih (18,9 %) in mikro družbah (14,3 %).

Skupni odhodki vseh družb skupaj so se povečali manj kot skupni prihodki. To velja tudi za vse posamezne obravnavane skupine družb, razen srednjih, pri katerih so se skupni odhodki povečali za 0,2 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki. Največji del odhodkov so pomenili **stroški blaga, materiala in storitev**, ki so

imeli 77,9-odstotni delež v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 74,6-odstotni, v majhnih 75,9-odstotni, v srednjih 77,9-odstotni in v velikih 79,5-odstotni delež). Sledili so **stroški dela** s 13,6-odstotnim deležem v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 16,4-odstotni, v majhnih 15,5-odstotni, v srednjih 14,5-odstotni in v velikih družbah 12,0-odstotni delež). Med stroški dela so vključeni stroški plač, ki so imeli 9,7-odstotni delež v odhodkih družb (v mikro družbah 11,8-odstotni, v majhnih 11,2-odstotni, v srednjih 10,4-odstotni in v velikih 8,5-odstotni delež). V letu 2007 so prejeli največjo povprečno mesečno plačo zaposleni v velikih družbah (1.296 evrov), manj v majhnih (1.217 evrov) in v srednjih (1.195 evrov) ter najmanj v mikro družbah (1.007 evrov).

Čisti dobiček družb je bil v letu 2007 za 36,2 % večji kot v prejšnjem letu. Najbolj se je povečal pri mikro družbah (za 88,9 %), več kot pol manj pri majhnih (za 40,1 %), še manj pri velikih (za 23,3 %) in najmanj pri srednjih družbah (za 15,8 %). V letu 2007 ga je izkazalo 87,8 % majhnih, 87,4 % srednjih, 85,5 % velikih in 67,1 % mikro družb. Dobro polovico (53,0 %) celotne vrednosti čistega dobička družb so izkazale velike družbe. Od 666 velikih družb s čistim dobičkom je 394 (59,2 %) družb izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 97,8 % celotnega čistega dobička velikih družb oziroma 51,8 % celotnega čistega dobička družb (Tabela 12).

Čista izguba družb se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 23,5 %. Med posameznimi skupinami družb se je najbolj povečala pri srednjih (za 54,7 %), manj pri mikro (za 39,4 %) in še manj pri majhnih družbah (za 10,8 %). Zmanjšala se je samo pri velikih družbah (za 0,7 %). V letu 2007 je čisto izgubo izkazalo 28,0 % mikro, 14,9 % velikih, 12,4 % srednjih in 11,9 % majhnih družb. Največ celotne vrednosti čiste izgube družb so izkazale mikro družbe (42,9 %). Največ **čiste izgube družb, večje od 500 tisoč evrov**, so izkazale velike družbe (37,1 %). Od 116 velikih družb s čisto izgubo je 49 (42,2 %) družb izkazalo čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 93,2 % vrednosti čiste izgube velikih družb oziroma 23,6 % celotne čiste izgube družb.

Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2007

Družbe glede na velikost	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Mikro	30.364	1.055.264	12.646	293.401	761.863
Majhne	1.732	438.811	234	110.624	328.187
Srednje	697	441.549	99	106.716	334.833
Velike	666	2.186.820	116	173.360	2.013.460
SKUPAJ	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Vse štiri skupine družb so poslovanje v letu 2007 zaključile z večjim **neto čistim dobičkom** (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) kot v prejšnjem letu. Neto čisti dobiček so najbolj povečale mikro družbe (za 118,9 %), manj majhne (za 53,7 %) in velike (za 25,9 %) ter najmanj srednje (za 7,2 %). V letu 2007 so 58,6 % celotnega neto čistega dobička družb izkazale velike družbe, 22,2 % mikro, 9,7 % srednje in 9,5 % majhne.

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev je bila ob koncu leta 2007 pri vseh štirih skupinah družb večja kot ob koncu leta 2006 (v mikro družbah za 44,9 %, v majhnih za 23,2 %, v velikih za 16,8 % in v srednjih za 12,2 %).

Od začetka do konca leta 2006 se je v **strukturi sredstev** mikro, majhnih, srednjih in velikih družb nekoliko zmanjšal delež **dolgoročnih sredstev** (predvsem na račun zmanjšanja deleža opredmetenih osnovnih sredstev) in se nekoliko povečal delež **kratkoročnih sredstev** (pri mikro, majhnih in velikih družbah predvsem na račun povečanja deleža kratkoročnih finančnih naložb, pri srednjih predvsem na račun povečanja deleža zalog). Ob koncu leta 2007 so imele velike, srednje in majhne družbe več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (velike 68,6 %, srednje 53,6 % in majhne 53,3 %), mikro družbe pa v kratkoročnih sredstvih (56,0 %).

V tem času se je v **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh štirih skupin družb nekoliko zmanjšal delež **kapitala** (v mikro družbah za 1,1, v majhnih za 0,6, v srednjih za 1,4 in v velikih za 3,1 strukturne točke) in se povečal delež **dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti skupaj** (v mikro družbah za 1,0, v majhnih za 0,7, v srednjih za 1,1 in v velikih za 3,3 strukturne točke). To pomeni, da se je pri vseh štirih skupinah družb zmanjšala **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran s kapitalom) in povečala **stopnja dolžniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran z dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi). Ob koncu leta 2007 je bila stopnja lastniškosti financiranja največja v velikih družbah (41,4 %), stopnja dolžniškosti financiranja pa v mikro družbah (68,2 %).

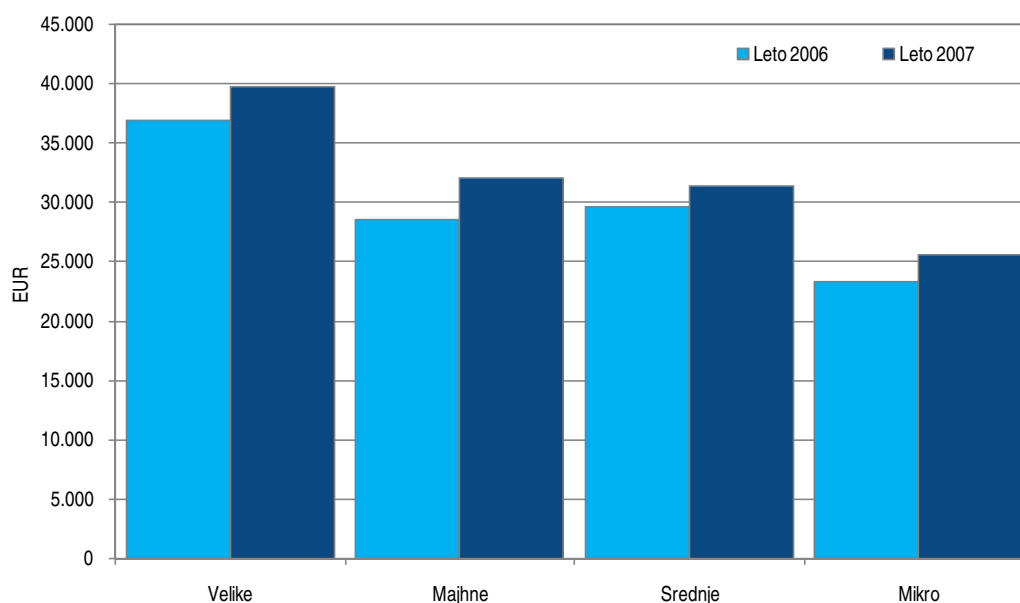
7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je skupno **število družb** povečalo za 3.451, predvsem zaradi velikega povečanja števila mikro družb (za 3.186). Število majhnih družb se je povečalo za 189, srednjih za 52 in velikih družb za 24. S povečanjem števila družb se je povečalo **število zaposlenih**, najbolj v mikro družbah (za 8.753), manj v srednjih (za 6.352), majhnih (za 3.597) in v velikih družbah (za 1.924). Kljub spremembam je bila struktura skupnega števila družb v letu 2007 enaka kot v letu 2006. V strukturi skupnega števila zaposlenih pa se je nekoliko povečal delež zaposlenih v mikro, majhnih in srednjih družbah (v prvih s 26,4 % na 27,0 %, v drugih z 12,7 % na 12,9 % in v tretjih s 15,6 % na 16,3 %) ter nekoliko zmanjšal delež zaposlenih v velikih družbah (s 45,3 % na 43,8 %).

Kazalnika velikosti, merjena s skupnimi prihodki na družbo in s sredstvi na družbo, sta se od leta 2006 do leta 2007 pri vseh skupinah družb povečala. Kazalnik velikosti, merjen s številom zaposlenih na družbo pa se je povečal samo pri srednjih družbah (pri mikro, majhnih in velikih družbah se je zmanjšal). V obeh letih so bili vsi trije kazalniki največji pri velikih družbah. V letu 2007 je posamezna velika družba v povprečju zaposlovala 280,62 delavca, ustvarila 54.723 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala s 70.927 tisoč evrov sredstev.

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (slika 8) so bili pri vseh štirih skupinah družb v letu 2007 večji kot v letu 2006. Tudi vsi trije naštetih kazalniki so bili v obeh letih največji pri velikih družbah. V letu 2007 so velike družbe dosegle 195.012 evrov skupnih prihodkov, 187.653 evrov poslovnih prihodkov in 39.713 evrov dodane vrednosti na zaposlenega.

Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letih 2006 in 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2006 in 2007.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2006 do leta 2007 nekoliko povečal pri mikro in srednjih družbah, ostal enak pri velikih družbah in se nekoliko zmanjšal pri majhnih družbah. Kljub takim spremembam je bil v obeh letih največji v velikih družbah (37,6 %).

Med **kazalniki gospodarnosti** se je pri vseh štirih skupinah družb izboljšal koeficient celotne gospodarnosti. Tako v letu 2007 kot v letu 2006 je bil pri vseh štirih skupinah družb večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Koeficient gospodarnosti poslovanja se je nekoliko izboljšal pri mikro in majhnih družbah, pri srednjih in velikih družbah pa je ostal enak kot v letu 2006. Tudi ta koeficient je bil v obeh letih pri vseh štirih skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je nekoliko zmanjšal pri mikro, majhnih in velikih družbah ter nekoliko povečal pri srednjih družbah. V letu 2007 so izkazale največji koeficient celotne gospodarnosti mikro družbe (1,072), največji koeficient gospodarnosti poslovanja (1,050) in najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (55,4 %) pa velike družbe.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) sta bila v letu 2007 pri vseh štirih skupinah družb večja kot v letu 2006. V letu 2007 so največja kazalnika dobičkonosnosti izkazale mikro družbe (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev je bil 0,044, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala 0,146).

Družbe v letu 2007 so izkazale slabše **kazalnike stanja financiranja** kot družbe v letu 2006. Pri vseh obravnavanih skupinah družb sta se zmanjšali stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolgoročnosti financiranja, povečala pa se je stopnja dolžniškosti financiranja. Tudi v letu 2007 so največjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,414) in največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,707) izkazale velike družbe, največjo stopnjo dolžniškosti financiranja (0,682) pa majhne družbe.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so družbe v letu 2007 dosegle nekoliko večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko manjšo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter nekoliko manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot družbe v letu 2006. Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev se je nekoliko zmanjšal samo pri velikih družbah. Pri drugih treh skupinah družb se je povečal. V obeh letih je bil večji od 1 pri mikro in velikih družbah. To pomeni, da sta samo ti dve skupini družb s kapitalom v celoti pokrili vsa osnovna sredstva. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog se je nekoliko zmanjšal pri srednjih in velikih družbah ter se je nekoliko povečal pri mikro in majhnih družbah. V letu 2007 je bil večji od 1 samo pri mikro družbah, to pomeni, da so samo te družbe z dolgoročnimi obveznostmi v celoti pokrile vsa dolgoročna sredstva in zaloge. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je nekoliko povečal samo pri majhnih družbah. Pri drugih treh skupinah se je zmanjšal. V letu 2007 je bil pri majhnih in velikih družbah večji od 1, to pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti. V letu 2007 so dosegle največji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev (1,268) in največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (1,016) mikro družbe, največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja (1,012) pa majhne družbe.

Po obravnavanih kazalnikih lahko sklepamo, da so v letu 2007 najuspešnejše poslovale velike družbe. Izstopale niso samo po kazalnikih velikosti, ampak tudi po največji produktivnosti, izvozni naravnosti, gospodarnosti, stopnji lastniškosti financiranja in stopnji dolgoročnosti financiranja.

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2007 gl. v Tabeli 11 v Statistični prilogi.

8 IZVOZNIKI V LETU 2007

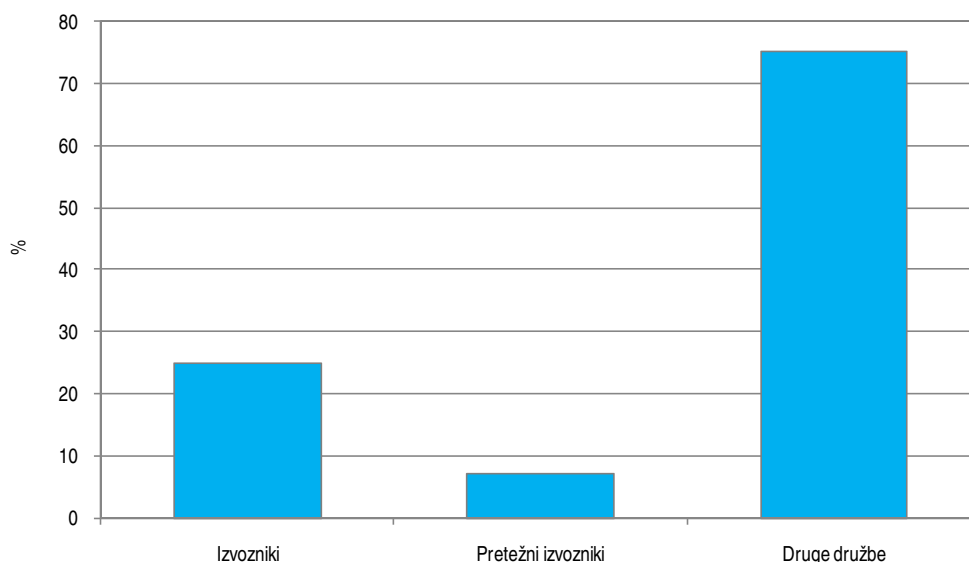
Med **izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so v izkazu poslovnega izida izkazale čiste prihodke od prodaje na trgu EU (znesek na AOP 115 je bil enak ali večji od enega evra) in/ali čiste prihodke od prodaje na trgu izven EU (znesek na AOP 118 je bil enak ali večji od enega evra).

Med **pretežne izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so več kot 50,0 % vrednosti čistih prihodkov od prodaje ustvarile s prodajo na trgu EU in na trgu izven EU (v izkazu poslovnega izida je bil skupni znesek na AOP 115 in AOP 118 večji od 50,0 % zneska na AOP 110).

8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2007

V letu 2006/7 je bilo med 48.781 družbami kar 36.640 (75,1 %) takšnih, ki so čiste prihodke od prodaje ustvarile samo na domačem trgu (v nadaljevanju druge družbe) in 12.141 (24,9 %) izvoznikov (slika 9). Med izvozniki je bilo 3.508 (28,9 %) pretežnih izvoznikov.

Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Čeprav je bila med družbami samo slaba četrtnina **izvoznikov**, so ti zaposlovali največ delavcev (71,9 %) in največ prispevali k skupnim prihodkom (79,6 %), k celotni dodani vrednosti (76,7 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (60,8 %). Med izvozniki je bilo 28,9 % **pretežnih izvoznikov**. Ti so zaposlovali 40,5 % vseh pri izvoznikih zaposlenih delavcev, ustvarili 36,7 % skupnih prihodkov, 39,5 % celotne dodane vrednosti in 31,5 % celotne vrednosti sredstev vseh izvoznikov (Slika 10).

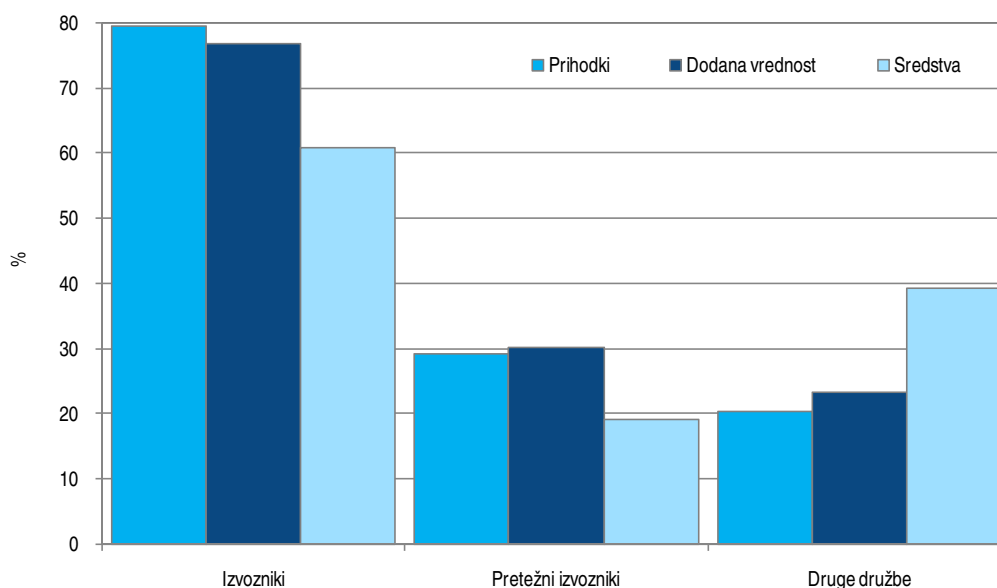
Razporeditev izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb po posameznih dejavnostih:

- Od 12.141 izvoznikov jih je bilo največ v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (35,0 %) ter v predelovalnih dejavnostih (25,6 %). Slednje so zaposlovale dobro polovico delavcev (53,1 %) in ustvarile največ prihodkov vseh izvoznikov (39,4 %).

- Od 3.508 pretežnih izvoznikov jih je bilo največ v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (30,6 %) ter v predelovalnih dejavnostih (29,4 %). V predelovalnih dejavnostih je bilo zaposlenih kar 86,9 % delavcev in ustvarjeno 76,4 % prihodkov vseh pretežnih izvoznikov.
- Od 36.640 drugih družb jih je bilo največ v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (31,4 %). Druge družbe so v tej dejavnosti ustvarile največ prihodkov (23,5 %), največ zaposlenih pa so imele v gradbeništvu (21,4 %).

Več podatkov o razporeditvi obravnavanih skupin družb po posameznih dejavnostih gl. v Tabeli 14 v Statistični prilogi.

Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

8.1.1 Poslovni izid

V letu 2007 so bili v primerjavi s prejšnjim letom **prihodki** izvoznikov večji za 16,6 % (pretežnih izvoznikov za 17,4 %) in drugih družb za 27,4 %. To je mogoče pojasniti s povečanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. Med čistimi prihodki od prodaje izvoznikov (in pretežnih izvoznikov) so se najbolj povečali **čisti prihodki od prodaje na trgu EU** (za 19,1 %, pri pretežnih izvoznikih za 21,0 %), ki so jim sledili **čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU** (ti so bili večji za 14,6 %, pri pretežnih izvoznikih za 16,5 %). Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU so se skupaj povečali za 17,5 % (pri pretežnih izvoznikih za 19,7 %), to je za 0,4 odstotne točke (pri pretežnih izvoznikih za 2,6 odstotne točke) več, kot se je v tem času povečal skupni izvoz blaga in storitev (ta se je nominalno povečal za 17,1 %). **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so se najbolj povečali pri drugih družbah (za 23,5 %) in manj pri izvoznikih (za 15,1 %, pri pretežnih izvoznikih za 5,8 %). Te spremembe so v strukturi prihodkov izvoznikov povečale delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU s 23,5 % na 24,0 % (pri pretežnih izvoznikih s 54,6 % na 56,3 %) in zmanjšale delež čistih prihodkov od prodaje na trgu izven EU z 12,0 % na 11,8 % (pri pretežnih izvoznikih s 23,5 % na 23,3 %) ter delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu s 60,3 % na 59,5 % (pri pretežnih izvoznikih z 18,3 % na 16,5 %). Delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu se je zmanjšal tudi pri drugih družbah, in sicer za 2,7 odstotne točke (z 89,0 % na 86,3 %).

Odhodki izvoznikov so se povečali za 16,1 % (pretežnih izvoznikov za 17,6 %) in drugih družb za 24,3 %, to je za 0,5 odstotne točke manj, kot so se povečali prihodki izvoznikov (vendar za 0,2 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki pretežnih izvoznikov) in za 3,1 odstotne točke manj, kot so se povečali prihodki drugih družb. Na gibanje odhodkov najbolj vplivajo **stroški blaga, materiala in storitev**. V letu 2007 so imeli 79,8-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (78,8-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 70,2-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri drugih družbah (za 24,4 %) in manj pri izvoznikih (za 16,9 %, pri pretežnih izvoznikih za 18,9 %). Na drugem mestu po deležu v odhodkih družb so **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2007 12,8-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (13,6-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 16,8-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto povečala pri izvoznikih (za 6,3 %, pri pretežnih izvoznikih za 6,2 %) nekoliko več kot pri drugih družbah (za 5,9 %). V letu 2007 so zaposleni pri izvoznikih prejeli povprečno mesečno plačo 1.251 evrov (pri pretežnih izvoznikih 1.212 evrov), zaposleni pri drugih družbah pa 1.040 evrov.

V letu 2007 je bil **čisti dobiček** izvoznikov za 24,4 % (pretežnih izvoznikov za 10,5 %) in drugih družb za 73,2 % večji kot v prejšnjem letu (gl. Tabelo 13). Izkazalo ga je 85,3 % izvoznikov (80,4 % pretežnih izvoznikov) in 63,0 % drugih družb. Več kot polovico vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazali izvozniki (69,3 %, od tega 24,2 % pretežni izvozniki). Od 10.359 izvoznikov s čistim dobičkom je 705 (6,8 %) izvoznikov izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je imel 82,3-odstotni delež v celotnem čistem dobičku izvoznikov oziroma 57,1-odstotni delež v celotnem čistem dobičku družb.

Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2007

Družbe	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
1 Izvozniki	10.359	2.857.645	1.759	365.126	2.492.519
1.1 Pretežni izvozniki	2.821	997.836	677	138.214	859.622
2 Druge družbe	23.100	1.264.799	11.336	318.975	945.824
SKUPAJ (1 + 2)	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Čista izguba družb se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala manj kot čisti dobiček. Pri izvoznikih se je povečala za 13,9 % (pri pretežnih izvoznikih za 0,4 %) in pri drugih družbah za 36,7 %. V letu 2007 je čisto izgubo izkazalo 14,5 % izvoznikov (19,3 % pretežnih izvoznikov) in 30,9 % drugih družb. Dobro polovico vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazali izvozniki (53,4 %, od tega 20,2 % pretežni izvozniki). Od 1.759 izvoznikov s čisto izgubo je 109 (6,2 %) izvoznikov izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 76,7 % celotne čiste izgube izvoznikov oziroma 41,0 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2007 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo pozitivna tako pri izvoznikih (tudi pri pretežnih izvoznikih) kot pri drugih družbah. Družbe so izkazale **neto čisti dobiček**, ki je bil pri izvoznikih za 26,2 % (pri pretežnih izvoznikov za 12,3 %) in pri drugih družbah celo za 90,4 % večji kot v prejšnjem letu. V letu 2007 so skoraj tri četrtine vrednosti celotnega neto čistega dobička družb izkazali izvozniki (72,5 %, od tega 25,0 % pretežni izvozniki) in samo 27,5 % druge družbe.

8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Od konca leta 2006 do konca leta 2007 se je **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** povečala pri izvoznikih (za 17,2 %, pri pretežnih izvoznikih za 13,6 %) manj kot pri drugih družbah (za 30,1 %). To je privedlo do zmanjšanja deleža izvoznikov v celotni vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb (za 2,4 strukturne točke, pretežnih izvoznikov za 1,4 strukturne točke) in do povečanja deleža drugih družb (za 2,4 strukturne točke). Kljub temu so izvozniki tudi ob koncu leta 2007 razpolagali z več kot polovico celotne vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb (60,8 %, pretežni izvozniki 19,1 %) in samo z dobro tretjino druge družbe (39,2 %).

V **strukturi sredstev** izvoznikov (pretežnih izvoznikov) in drugih družb se je nekoliko zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in nekoliko povečal **delež kratkoročnih sredstev** (predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb). Kljub tem spremembam so imele družbe tudi ob koncu leta 2007 dobro polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (izvozniki 56,7 %, pretežni izvozniki 51,1 %, druge družbe 65,0 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (izvozniki 42,7 %, pretežni izvozniki 48,5 %, druge družbe 34,4 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** družb se je zmanjšal **delež kapitala** (pri izvoznikih in tudi pri pretežnih izvoznikih za 3,3, pri drugih družbah za 0,6 strukturne točke) in povečal **delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti** (pri izvoznikih za 3,5, pri pretežnih izvoznikih za 3,2, pri drugih družbah za 0,7 strukturne točke). Zaradi tega se je pri vseh treh skupinah družb zmanjšala **stopnja lastniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen delež premoženja družbe financirajo s kapitalom) in povečala **stopnja dolžniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen delež premoženja družbe financirajo s dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi). Ob koncu leta 2007 so imeli največjo stopnjo lastniškosti financiranja izvozniki (41,5 %, pretežni izvozniki 43,2 %), največjo stopnjo dolžniškosti financiranja pa so imele druge družbe (67,8 %).

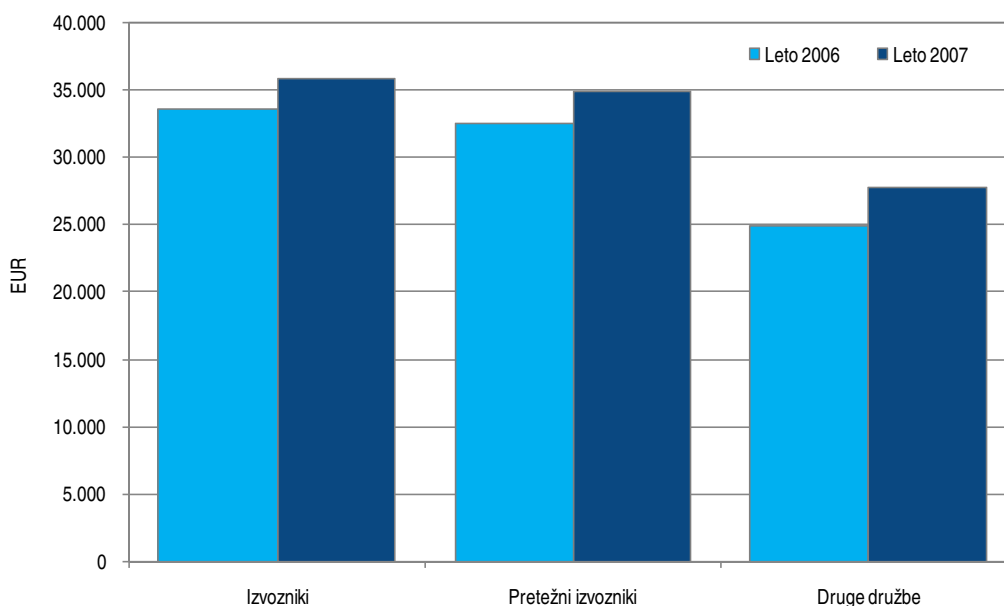
8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je s povečanjem števila družb (za 3.451) povečalo število zaposlenih (za 20.626). Najbolj se je povečalo **število družb**, ki so svoje prihodke ustvarile samo na domačem trgu, za 2.530. Povečalo se je tudi število izvoznikov, in sicer za 921, od tega za 361 število pretežnih izvoznikov. Pri povečanju **števila zaposlenih** je bil vrstni red obraten. Število zaposlenih se je najbolj povečalo pri izvoznikih, za 14.493 (od tega za 3.757 pri pretežnih izvoznikih) in manj pri drugih družbah, za 9.180. Omenjene spremembe v letu 2007 niso spremenile strukture skupnega števila družb iz leta 2006. V strukturi skupnega števila zaposlenih pa se je nekoliko zmanjšal delež zaposlenih pri izvoznikih (z 72,8 % na 71,9 %, pri pretežnih izvoznikih z 29,8 % na 29,6 %) in nekoliko povečal delež zaposlenih pri drugih družbah (s 27,2 % na 28,1 %).

Med **kazalniki velikosti** so tako izvozniki kot druge družbe v letu 2007 v povprečju zaposlovali manj delavcev, ustvarili več prihodkov in razpolagali z več sredstvi (pretežni izvozniki z nekoliko manj sredstvi) kot v letu 2006. Vsi naštetih kazalniki so bili v obeh letih mnogo večji pri izvoznikih (v letu 2007 število zaposlenih na družbo 29,57, pri pretežnih izvoznikih 41,41; skupni prihodki na družbo 5.113 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih 6.498 tisoč evrov; sredstva na družbo 4.786 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih 5.215 tisoč evrov) kot pri drugih družbah (v letu 2007 število zaposlenih na družbo 3,83, skupni prihodki na družbo 433 tisoč evrov, sredstva na družbo 1.024 tisoč evrov).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (gl. Slika 11), so bili v letu 2007 pri izvoznikih in drugih družbah večji kot v letu 2006. Tudi ti kazalniki so bili v obeh letih največji pri izvoznikih. V letu 2007 so vsi izvozniki skupaj dosegli 172.930 evrov skupnih prihodkov na zaposlenega (pretežni izvozniki 156.911 evrov, druge družbe 113.041 evrov), 168.449 evrov poslovnih prihodkov (pretežni izvozniki 154.023 evrov, druge družbe 102.810 evrov) in 35.805 evrov dodane vrednosti (pretežni izvozniki 34.924 evrov, druge družbe 27.746 evrov).

Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letih 2006 in 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2006 in 2007.

Kazalnik izvozne naravnosti kaže, da se je delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU v čistih prihodkih od prodaje od leta 2006 do leta 2007 pri vseh izvoznikih skupaj povečal za 0,2 strukturne točke (s 37,4 % na 37,6 %), pri pretežnih izvoznikih pa se je zmanjšal za 0,1 strukturne točke (z 82,9 % na 82,8 %).

Kazalniki gospodarnosti izvoznikov in drugih družb so se od leta 2006 do leta 2007 izboljšali. Koeficient celotne gospodarnosti, ki je bil pri obeh vrstah družb že v letu 2006 večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov), se je v letu 2007 še nekoliko povečal (nekoliko se je zmanjšal samo pri pretežnih izvoznikih). Največji je bil pri drugih družbah (v letu 2007 1,083). Pri obeh vrstah družb se je nekoliko povečal tudi koeficient gospodarnosti poslovanja (pri pretežnih izvoznikih je ostal enak kot v letu 2006). Pri obeh vrstah družb je bil v obeh letih večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov) in največji pri izvoznikih (v letu 2007 1,049, pri pretežnih izvoznikih 1,054). Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je pri obeh vrstah družb zmanjšal. V letu 2007 so izvozniki izkazali za 4,7 strukturne točke manj stroškov dela v dodani vrednosti kot druge družbe.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (čista dobičkonosnost kapitala) sta bila pri izvoznikih in drugih družbah v letu 2007 večja kot v letu 2006. V obeh

letih so izvozniki izkazali večji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (v letu 2007 0,046, pretežni izvozniki 0,050) in večji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,107, pretežni izvozniki 0,112) kot druge družbe (prvi je bil 0,029; drugi 0,095).

Kazalniki stanja financiranja kažejo ob koncu leta 2007 pri izvoznikih in drugih družbah manjšo stopnjo lastniškosti financiranja, večjo stopnjo dolžniškosti financiranja in manjšo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu leta 2006. Kljub temu so izvozniki izkazovali tudi ob koncu leta 2007 največjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,417, pretežni izvozniki 0,432), druge družbe pa so izkazovale največjo stopnjo dolžniškosti financiranja (0,678) in največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,697).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja izvoznikov kažejo ob koncu 2007 manjši koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, manjši koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter manjši koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja kot ob koncu leta 2006. Druge družbe so ob koncu leta 2007 izkazovale večji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, večji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter enak koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja kot ob koncu leta 2006. Ob koncu leta 2007 je bil koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev samo pri drugih družbah manjši od 1, kar pomeni, da te družbe s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je bil največji pri drugih družbah (0,980), vendar je bil tako pri njih kot pri izvoznikih manjši od 1, ker dolgoročna sredstva in zaloge niso bile v celoti pokrite z dolgoročnimi obveznostmi do virov sredstev. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so izkazali izvozniki (0,973), samo pri pretežnih izvoznikih pa je bil večji od 1, to pomeni, da so imeli samo pretežni izvozniki kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti.

V letu 2007 so bili vsi obravnavani kazalniki (razen koeficienta celotne gospodarnosti, stopnje dolgoročnosti financiranja in koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog) pri izvoznikih boljši kot pri drugih družbah. Več podatkov o kazalnikih gl. v Tabeli 15 v Statistični prilogi.

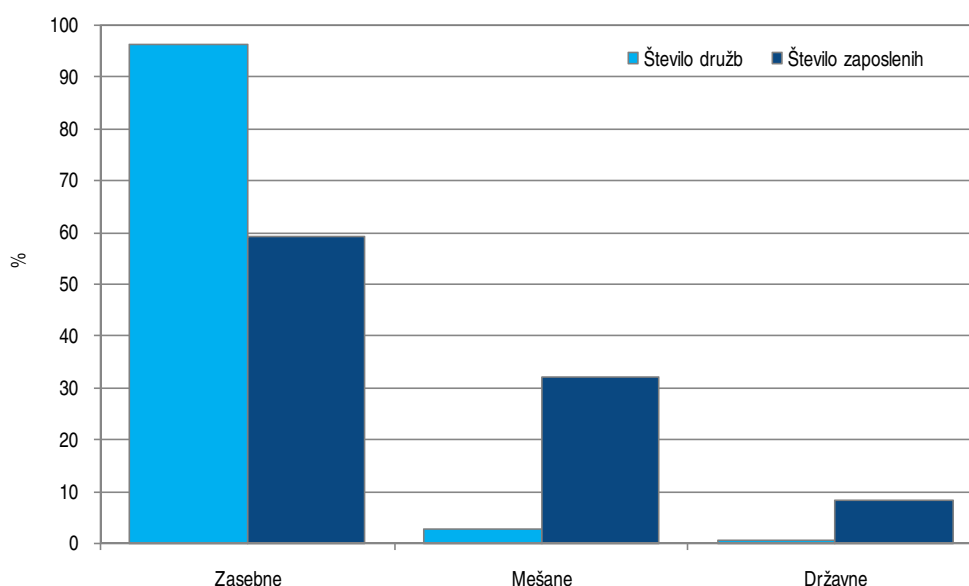
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2007

Oblika lastnine določa lastništvo trajnega kapitala in upravljaljskih pravic poslovnih subjektov. Po obliki lastnine ločimo družbe z zasebno, zadružno, državno in mešano lastnino.

9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007

V letu 2007 je bilo od 48.781 družb 47.046 (96,4 %) družb z zasebno, 1.425 (2,9 %) z mešano, 238 (0,5 %) z državno, 21 z zadružno lastnino, 12 družb je bilo v družbeni lasti, za 39 (0,1 %) družb pa ni podatka o njihovi obliki lastnine (gl. Slika 12).

Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Opomba: Deleža družb z zadružno lastnino sta 0 %.

Družbe z zasebno lastnino so zaposlovale več kot polovico vseh delavcev (59,2 %), ustvarile več kot polovico skupnih prihodkov (57,4 %) in celotne dodane vrednosti (54,6 %) ter razpolagale z dobro polovico celotne vrednosti sredstev družb (Slika 13). Sledili so prispevki **družb z mešano lastnino**, ki so zaposlovale 32,2 % vseh delavcev. Te so ustvarile 34,9 % skupnih prihodkov, 35,6 % celotne dodane vrednosti in razpolagale s 34,0 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bili prispevki **družb z državno lastnino**. Pri njih je bilo zaposlenih 8,4 % vseh delavcev, ki so ustvarili 7,4 % skupnih prihodkov, 9,7 % celotne dodane vrednosti in razpolagali s 15,2 % celotne vrednosti sredstev družb. **Družb z zadružno lastnino** je bilo malo, zato so bili njihovi prispevki k skupnemu poslovanju neznatni.

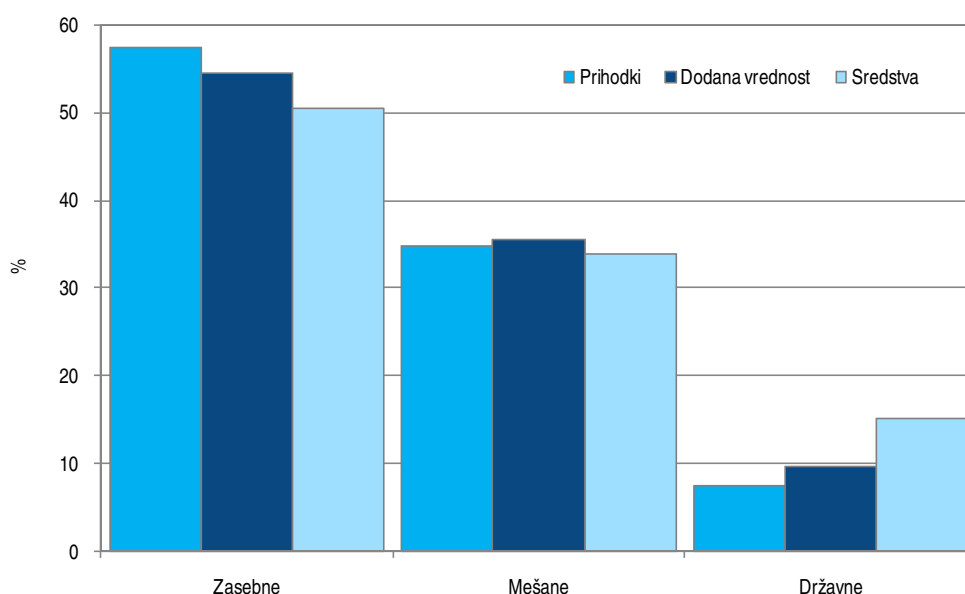
Razporeditev družb glede na obliko lastnine po dejavnostih:

- Od 47.046 družb z zasebno lastnino je bilo največ družb v poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah (28,8 %) ter v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe (27,6 %). Slednje so ustvarile največ prihodkov družb z zasebno lastnino (39,6 %).
- Od 1.425 družb z mešano lastnino je bilo največ družb v predelovalnih dejavnostih (28,8 %). Te so izkazale največ prihodkov družb z mešano lastnino (42,6 %).

- Od 238 družb z državno lastnino je bilo največ družb v poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah (24,4 %) ter v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (22,3 %). Največ prihodkov so družbe z državno lastnino ustvarile v predelovalnih dejavnostih (24,3 %).
- Od 21 družb z zadružno lastnino je bilo največ družb v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe (28,6 %). Največ prihodkov pa so družbe z zadružno lastnino ustvarile v gradbeništvu (40,5 %).
- Od 12 družb z družbeno lastnino je bilo pet v predelovalni dejavnosti, dve v gradbeništvu, dve v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe, ena v finančnem posredništvu ter dve v poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah.

Več podatkov o razvrstitvi obravnavanih skupin družb po dejavnostih gl. v Tabeli 18 v Statistični prilogi.

Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

Opomba: Deleži družb z zadružno lastnino so 0 %.

9.1.1 Poslovni izid

Od leta 2006 do leta 2007 so se **prihodki** družb z zasebno, mešano in državno lastnino povečali. Najbolj so se povečali pri družbah z zasebno (za 22,4 %), manj pri družbah z državno (za 17,9 %) in še manj pri družbah z mešano lastnino (za 13,1 %). Samo prihodki družb z zadružno lastnino so se zmanjšali (za 6,2 %). Gibanje prihodkov je mogoče pojasniti z gibanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih vseh obravnavanih skupin družb. Med njimi ločimo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na trgu EU in na trgu izven EU. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so se povečali pri družbah z zasebno (za 20,4 %), državno (za 14,1 %) in mešano lastnino (za 12,6 %), zmanjšali so se pri družbah z zadružno lastnino (za 10,3 %). V letu 2007 so imeli 67,4-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno lastnino, 61,2-odstotni delež v prihodkih družb z državno lastnino, 62,0-odstotni delež v prihodkih družb z mešano lastnino in 89,0-odstotni delež v prihodkih družb z zadružno lastnino. Povečali so se tudi **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**. Skupaj so se najbolj povečali pri družbah z zadružno lastnino (za 133,5 %), sledijo družbe z zasebno (za 20,4 %), državno (za 19,8 %) in mešano lastnino (za 12,2 %). Čisti prihodki od prodaje na trgu

EU in izven EU so imeli v letu 2007 skupaj 31,5-odstotni delež v prihodkih družb z mešano, 28,7-odstotni delež v prihodkih družb z državno, 26,6-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno in 4,3-odstotni delež v prihodkih družb z združno lastnino.

Odhodki družb z zasebno, mešano in državno lastnino so se povečali (pri prvih za 21,5 %, drugih za 12,0 %, tretjih za 16,4 %) nekoliko manj kot prihodki. Najmanj so se povečali odhodki družb z združno lastnino (za 2,1 %). **Stroški blaga, materiala in storitev**, ki imajo največji delež v odhodkih družb, so se povečali pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino (pri prvih za 21,4 %, pri drugih za 12,8 %, pri tretjih za 20,0 %), zmanjšali pa so se pri družbah z združno lastnino (za 5,3 %). V letu 2007 so imeli ti stroški 79,1-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 75,1-odstotni delež v odhodkih družb z združno, 77,6-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 69,8-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Drugi večji delež v odhodkih družb imajo **stroški dela**. Ti so se povečali pri vseh štirih skupinah družb, najbolj pri družbah z zasebno (za 16,9%) in manj pri družbah z združno (za 7,7 %), državno (za 5,8 %) in mešano lastnino (za 5,2 %). V letu 2007 so imeli 13,1-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 14,1-odstotni delež v odhodkih družb z združno, 13,4-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 18,6-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Največji delež med stroški dela imajo plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto najbolj povečala pri družbah z zasebno (za 6,6 %), nekoliko manj pri družbah z mešano (za 6,2 %), združno (za 5,4 %) in državno lastnino (za 5,3 %). Največjo povprečno mesečno plačo so v letu 2007 prejeli zaposleni pri družbah z državno lastnino (1.447 evrov), manjšo pri družbah z združno (1.376 evrov) in mešano lastnino (1.251 evrov) ter najmanjšo pri družbah z zasebno lastnino (1.123 evrov).

Opisane spremembe prihodkov in odhodkov so v letu 2007 izboljšale poslovni izid družb z zasebno, mešano in državno lastnino ter poslabšale poslovni izid družb z združno lastnino.

V letu 2007 so družbe z zasebno, mešano in državno lastnino izkazale večji **čisti dobiček** kot v prejšnjem letu (prve za 39,7 %, druge za 28,8 %, tretje za 47,2 %). Manjši čisti dobiček so izkazale samo družbe z združno lastnino (za 21,0 %). Čisti dobiček je v letu 2007 izkazalo 75,7 % družb z mešano, 73,5 % družb z državno, 68,3 % družb z zasebno ter 61,9 % družb z združno lastnino. Dobro polovico vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z zasebno lastnino (57,7 %). Od 32.158 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisti dobiček, sta 702 (2,2 %) družbi izkazali čisti **dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 64,4 % celotnega čistega dobička družb z zasebno lastnino oziroma 37,2 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala pri družbah z mešano in državno lastnino (pri prvih za 28,3 %, pri drugih za 9,3 %). Pri družbah z zasebno lastnino se je povečala za 44,4 %, pri družbah z združno lastnino pa skoraj za štirikrat. V letu 2007 je čisto izgubo izkazalo 33,3 % družb z združno, 27,0 % družb z zasebno, 22,7 % družb z državno in 22,2 % družb z mešano lastnino. Kar 80,4 % celotne čiste izgube družb so izkazale družbe z zasebno lastnino. Od 12.702 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisto izgubo, je 147 (1,2 %) družb izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 59,8 % celotne čiste izgube družb z zasebno lastnino oziroma 48,1 % celotne čiste izgube družb.

Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2007

Družbe glede na obliko lastnine	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število Družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Zasebne	32.158	2.380.344	12.703	549.810	1.830.534
Zadružne	13	158	7	938	- 780
Mešane	1.079	1.435.843	317	86.763	1.349.080
Državne	175	301.074	54	46.119	254.955
Družbene	6	17	6	158	- 141
Ni podatka	28	5.008	8	313	4.695
SKUPAJ	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJ PES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

V letu 2007 je bil čisti dobiček družb z zasebno, mešano in državno lastnino večji od čiste izgube. Naštete družbe so izkazale **neto čisti dobiček**, ki je bil v primerjavi s prejšnjim letom večji za 65,9 % pri družbah z državno, za 38,4 % pri družbah z zasebno in za 35,8 % pri družbah z mešano lastnino. Samo družbe z zadružno lastnino so izkazale neto čisto izgubo (negativno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 780 tisoč evrov (v prejšnjem letu pa 5 tisoč evrov neto čistega dobička). Tako kot v prejšnjem letu so tudi v letu 2007 dobro polovico vrednosti celotnega neto čistega dobička družb izkazale družbe z zasebno lastnino (53,2 %).

9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2007

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 pri vseh štirih skupinah družb povečala. Najbolj se je povečala pri družbah z zasebno lastnino (za 29,6 %), manj pri družbah z mešano (za 15,9 %) in državno lastnino (za 13,1 %) ter najmanj pri družbah z zadružno lastnino (za 3,9 %). To je v strukturi vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb povečalo delež družb z zasebno lastnino (s 47,6 % na 50,6 %), zmanjšalo deleža družb z mešano (s 35,8 % na 34,0 %) in državno lastnino (s 16,4 % na 15,2 %), delež družb z zadružno lastnino pa je ostal nezaten.

Od konca leta 2006 do konca leta 2007 se je v **strukturi sredstev** družb z zasebno, mešano in državno lastnino nekoliko zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (pri družbah z zasebno in mešano lastnino predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev, pri družbah z državno lastnino pa predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb) in nekoliko povečal **delež kratkoročnih sredstev** (pri družbah z zasebno in mešano lastnino predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb, pri družbah z državno lastnino pa predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev). V tem času sta se v strukturi sredstev družb z zadružno lastnino nekoliko povečala deleža dolgoročnih sredstev (predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in kratkoročnih sredstev (predvsem deleža zalog in denarnih sredstev) ter nekoliko zmanjšal delež kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev. Ob koncu leta 2007 so imele družbe z mešano in državno lastnino več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (prve 64,5 %, druge 83,5 %). Samo družbe z zadružno lastnino so imele več kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (73,5 %), predvsem v kratkoročnih poslovnih terjatih.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh štirih skupin družb se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko zmanjšal **delež kapitala** in nekoliko povečal **delež obveznosti**. To je pri vseh štirih skupinah družb zmanjšalo stopnjo lastniškosti financiranja in povečalo stopnjo dolžniškosti financiranja. Ob koncu leta 2007 je bila **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja, ki ga družbe financirajo s kapitalom)

največja pri družbah z mešano lastnino (46,6 %), stopnja dolžniškosti financiranja pa je bila največja pri družbah z zadružno lastnino (79,1 %).

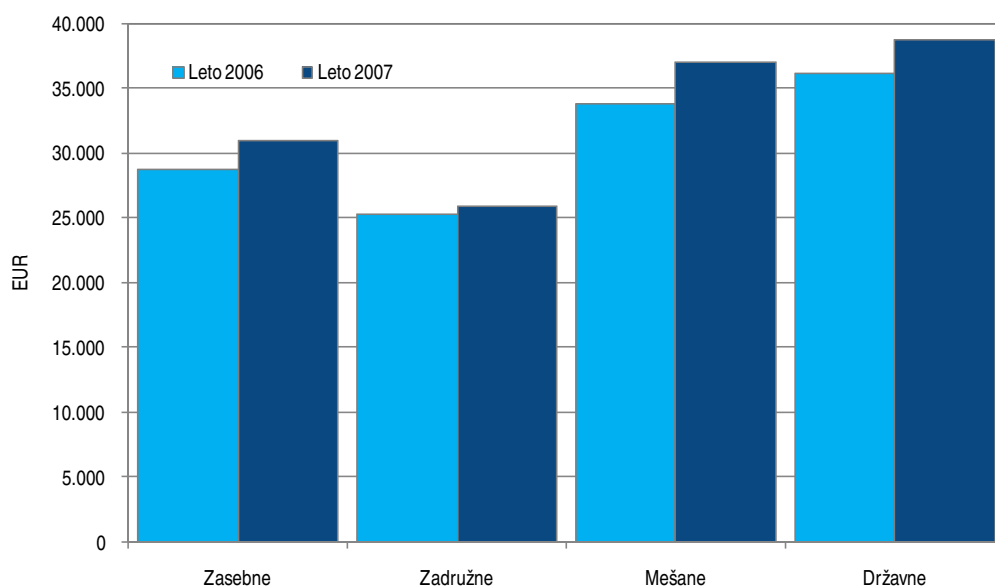
9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je povečalo samo **število družb** z zasebno lastnino. Njihovo število se je povečalo za 3.526 družb, **število zaposlenih** v teh družbah pa za 27.648. Število družb z zadružno, mešano in državno lastnino se je zmanjšalo, zmanjšalo pa se je tudi število njihovih zaposlenih. V letu 2007 je bila med družbami z zadružno lastnino ena družba manj in 38 manj zaposlenih kot v letu 2006, med družbami z mešano lastnino je bilo 54 družb manj in 5.795 manj zaposlenih, med družbami z državno lastnino je bilo 17 družb manj in 1.261 manj zaposlenih.

Kazalniki velikosti kažejo, da je imela posamezna družba z zasebno, mešano in državno lastnino v letu 2007 večje povprečno število zaposlenih, večjo povprečno vrednost skupnih prihodkov in večjo povprečno vrednost sredstev kot posamezna družba iz navedenih skupin v letu 2006. Nasprotno je bilo pri družbah z zadružno lastnino. Največje kazalnike velikosti so v obeh letih dosegale družbe z državno lastnino (v letu 2007 je imela posamezna družba z državno lastnino 175 zaposlenih, 24.366 tisoč evrov skupnih prihodkov in 61.046 tisoč evrov sredstev).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (Slika 14), so bili v letu 2007 pri vseh štirih skupinah družb večji kot v letu 2006. V letu 2007 so največ prihodkov na zaposlenega (169.116 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (162.348 evrov) dosegle družbe z mešano lastnino, največ dodane vrednosti na zaposlenega (38.794 evrov) pa družbe z državno lastnino.

Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letih 2006 in 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2006 in 2007.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2006 do leta 2007 povečal pri vseh štirih skupinah družb, najbolj pri družbah z zadružno lastnino (za 3,2 strukturne točke). Kljub temu je bil v obeh letih največji pri družbah z mešano lastnino (v letu 2006 33,5 %, v letu 2007 33,7 %) in najmanjši pri družbah z zadružno lastnino (v letu 2006 1,4 %, v letu 2007 4,6 %).

Med **kazalniki gospodarnosti** se je od leta 2006 do leta 2007 pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino povečal koeficient celotne gospodarnosti. Zmanjšal se je samo pri družbah z zadružno lastnino. Samo pri slednjih je bil v letu 2007 manjši od 1, kar pomeni, da so bili njihovi prihodki manjši od njihovih odhodkov. Koeficient gospodarnosti poslovanja se je pri družbah z zasebno in mešano lastnino povečal, pri družbah z zadružno in državno lastnino pa zmanjšal. V letu 2007 so imele samo družbe z zadružno lastnino tudi ta koeficient manjši od 1, to pomeni, da so bili njihovi poslovni prihodki manjši od njihovih poslovnih odhodkov. Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je zmanjšal pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino ter se nekoliko povečal pri družbah z zadružno lastnino. V letu 2007 so bili vsi trije obravnavani kazalniki gospodarnosti najboljši pri družbah z mešano lastnino (koeficient celotne gospodarnosti 1,064, koeficient gospodarnosti poslovanja 1,051, delež stroškov dela 57,4 %).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) sta bila v letu 2007 pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino večja kot v letu 2006. V letu 2007 so največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev izkazale družbe z mešano lastnino (0,045), največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa družbe z zasebno lastnino (0,129). Ker so družbe z zadružno lastnino izkazale v letu 2007 neto čisto izgubo, sta imela oba koeficienta pri tej skupini družb v tem letu negativni predznak.

Med **kazalniki stanja financiranja** sta se od konca leta 2006 do konca leta 2007 pri vseh štirih skupinah družb zmanjšali stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolgoročnosti financiranja, povečala pa stopnja dolžniškosti financiranja. Ob koncu leta 2007 so največjo stopnjo lastniškosti financiranja izkazale družbe z mešano lastnino (0,466), največjo stopnjo dolžniškosti financiranja družbe z zadružno lastnino (0,791), največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (delež premoženja pokrit z dolgoročnimi viri sredstev) družbe z državno lastnino (0,856).

Med **kazalniki vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficienti kapitalne pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Od konca leta 2006 do konca leta 2007 se je koeficienti kapitalne pokritosti osnovnih sredstev povečal pri družbah z zasebno in mešano lastnino ter se zmanjšal pri družbah z zadružno in državno lastnino. Pri slednjih dveh skupinah družb je bil ob koncu leta 2007 manjši od 1, to pomeni, da ti dve skupini družb s kapitalom nista v celoti pokrili vseh osnovnih sredstev. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je pri družbah z zasebno lastnino ostal enak kot v letu 2006, zmanjšal pa se je pri družbah z zadružno, mešano in državno lastnino. Ob koncu leta 2007 je bil pri vseh štirih skupinah družb manjši od 1, ker družbe dolgoročnih sredstev in zalog niso v celoti pokrile z dolgoročnimi obveznostmi. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so povečale samo družbe z državno lastnino, zmanjšale pa družbe z zasebno, zadružno in mešano lastnino. Ob koncu leta 2007 je bil samo pri družbah z mešano lastnino večji od 1, kar pomeni, da so bile kratkoročne terjatve teh družb večje od kratkoročnih obveznosti. Med obravnavanimi kazalniki so ob koncu leta 2007 družbe z mešano lastnino izkazale največji koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev (1,277) in največji koeficient kratkoročnega terjatveno-

obveznostnega razmerja (1,037), družbe z državno lastnino pa največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (0,976).

V letu 2007 so torej največ najboljših kazalnikov izkazale družbe z mešano lastnino. Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja gospodarskih družb glede na obliko lastnine gl. v Tabeli 19 v Statistični prilogi.

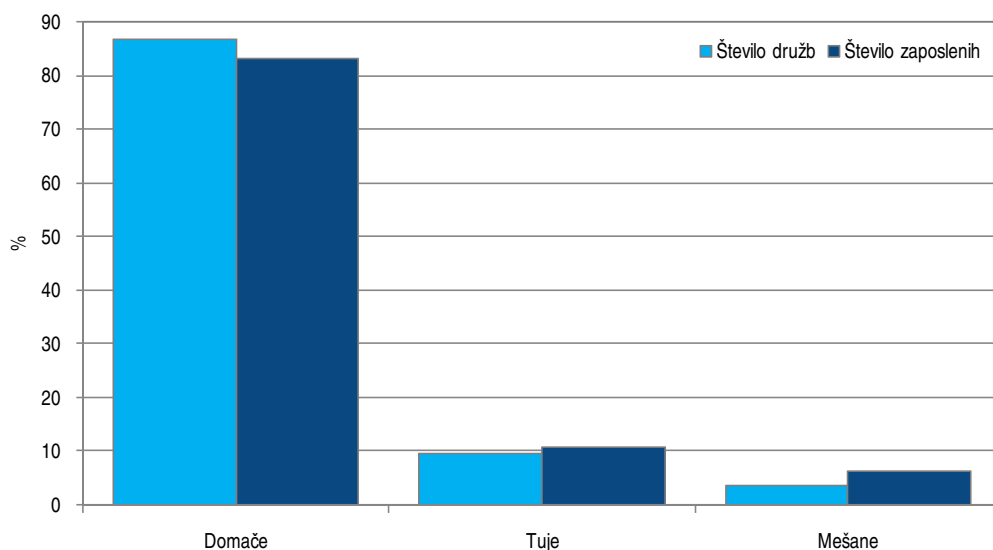
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2007

Poreklo kapitala opredeljuje poreklo lastnine ustanovitvenega kapitala. Po poreklu kapitala ločimo družbe z domačim, tujim in mešanim (domačim in tujim) kapitalom.

10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007

V letu 2007 je bilo od 48.781 družb 42.339 (86,8 %) družb z domačim, 4.666 (9,6 %) s tujim in 1.776 (3,6 %) z mešanim kapitalom (Slika 15).

Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Družbe z domačim kapitalom so zaposlovale 83,2 % delavcev, ustvarile 77,4 % skupnih prihodkov, 80,3 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 80,6 % sredstev družb. Sledili so prispevki **družb s tujim kapitalom**. Pri njih je bilo zaposlenih 10,6 % delavcev, ki so ustvarili 15,2 % skupnih prihodkov, 13,0 % celotne dodane vrednosti in razpolagali z 12,8 % sredstev družb. Še nekoliko manjši so bili prispevki **družb z mešanim kapitalom**, ki so zaposlovali 6,2 % delavcev. Te so ustvarile 7,4 % skupnih prihodkov, 6,7 % celotne dodane vrednosti in razpolagale s 6,6 % sredstev družb (Slika 16).

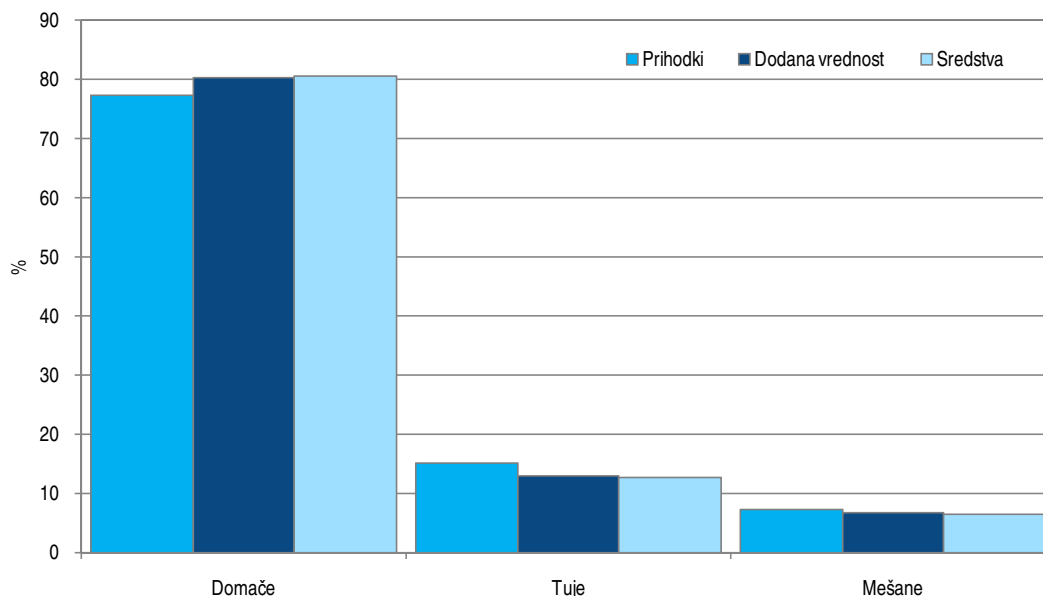
Razporeditev družb glede na poreklo kapitala po dejavnostih:

- Od 42.339 družb z domačim kapitalom je bilo največ družb v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (30,3 %), trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (26,5 %) ter v predelovalnih dejavnostih (15,4 %). Družbe v zadnjih dveh dejavnostih so ustvarile največ prihodkov družb z domačim kapitalom (v predelovalnih dejavnostih 30,8 %; v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe 30,4 %).
- Od 4.666 družb s tujim kapitalom je bilo največ družb v dejavnostih gradbeništva (30,7 %), trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (29,1 %), ter poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (17,2 %). Družbe v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe so ustvarile skoraj polovico prihodkov družb s tujim kapitalom (49,3 %).

- Od 1.776 družb z mešanim kapitalom je bilo največ družb v dejavnostih trgovine, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe (34,1 %), poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (19,9 %) ter v predelovalnih dejavnostih (17,6 %). Družbe v predelovalnih dejavnostih so ustvarile več kot polovico prihodkov družb z mešanim kapitalom (59,3 %).

Več podatkov o razporeditvi družb glede na poreklo kapitala po dejavnostih gl. v Tabeli 22 v Statistični prilogi.

Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2007.

10.1.1 Poslovni izid

Prihodki vseh treh skupin družb so bili v letu 2007 večji kot v prejšnjem letu. Najbolj so prihodke povečale družbe z domačim (za 18,9 %), nekoliko manj s tujim (za 17,6 %) in mešanim kapitalom (za 17,2 %). Na povečanje prihodkov so najbolj vplivali čisti prihodki od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**, ki so imeli v letu 2007 68,8-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 58,3-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 38,8-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom, so se glede na prejšnje leto najbolj povečali v družbah z mešanim kapitalom (za 20,9 %), manj v družbah s tujim (za 18,5 %) in najmanj v družbah z domačim kapitalom (za 16,9 %). **Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU** so se skupaj najbolj povečali v družbah z domačim (za 18,0 %), manj v družbah z mešanim (za 15,8 %) in s tujim kapitalom (za 14,8 %). V letu 2007 so imeli čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU skupaj 24,1-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 37,6-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 56,6-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom.

V letu 2007 so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali tudi **odhodki** vseh treh skupin družb. Povečanje odhodkov družb s tujim (za 18,5 %) in mešanim kapitalom (za 19,6 %) je bilo nekoliko večje kot povečanje prihodkov (prvih za 0,9 odstotne točke, drugih za 2,4 odstotne točke). Samo povečanje odhodkov družb z domačim kapitalom (za 17,3 %) je bilo nekoliko manjše od povečanja prihodkov (za 1,6 odstotne točke). Na takšno povečanje odhodkov so najbolj vplivali **stroški blaga, materiala in storitev**, ki so imeli v letu 2007 76,9-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 82,0-odstotni delež v odhodkih družb s tujim, in 79,3-

odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri družbah z mešanim (za 18,8 %), nekoliko manj pri družbah z domačim (za 18,2 %) in tujim kapitalom (za 17,9 %). Drugo mesto po deležu v odhodkih imajo **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2007 14,4-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 10,5-odstotni delež v odhodkih družb s tujim, in 12,0-odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri družbah s tujim (za 14,7 %) ter manj pri družbah z mešanim (za 13,5 %) in domačim kapitalom (za 10,9 %). V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala pri družbah s tujim kapitalom za 4,5 %, z mešanim kapitalom za 4,3 % in z domačim kapitalom za 6,2 %. V letu 2007 so največjo povprečno mesečno plačo prejeli zaposleni v družbah s tujim kapitalom (1.355 evrov), nekoliko manjšo v družbah z mešanim kapitalom (1.276 evrov) in najmanjšo v družbah z domačim kapitalom (1.164 evrov).

V letu 2007 so vse tri skupine družb izkazale več prihodkov kot odhodkov. Razlika med prihodki in odhodki je bila v primerjavi s prejšnjim letom zaradi opisanih sprememb večja pri družbah z domačim (za 53,4 %) in tujim kapitalom (za 2,2 %), manjša pa pri družbah z mešanim kapitalom (za 27,8 %).

Čisti dobiček so v primerjavi s prejšnjim letom najbolj povečale družbe z domačim (za 46,5 %) in manj s tujim kapitalom (za 10,2 %), zmanjšale pa so ga družbe z mešanim kapitalom (za 4,9 %). V letu 2007 ga je izkazalo 69,8 % družb z domačim, 59,8 % družb s tujim in 63,4 % družb z mešanim kapitalom. Kar 80,6 % celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 29.541 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisti dobiček, je 791 (2,7 %) družb izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 75,7 % celotnega čistega dobička družb z domačim kapitalom oziroma 61,1 % celotnega čistega dobička družb (Tabela 15).

Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007

Družbe glede na poreklo kapitala	Čisti dobiček		.Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Domače	29.541	3.323.051	11.012	422.871	2.900.180
Tuje	2.792	566.215	1.522	157.693	408.522
Mešane	1.126	233.178	561	103.537	129.641
SKUPAJ	33.459	4.122.444	13.095	684.101	3.438.343

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2007.

Čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala samo pri družbah z domačim kapitalom (za 2,9 %). Pri drugih dveh skupinah se je zelo povečala (v družbah s tujim kapitalom za 111,9 %, v družbah z mešanim kapitalom za 134,8 %) in je bila še enkrat večja kot v prejšnjem letu. V letu 2007 je čisto izgubo izkazalo 26,0 % družb z domačim, 32,6 % družb s tujim in 31,6 % družb z mešanim kapitalom. Kar 61,8 % vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 11.012 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisto izgubo, je 134 (1,2 %) družb izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 55,4 % celotne čiste izgube družb z domačim kapitalom oziroma 34,3 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2007 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo pri vseh treh skupinah družb pozitivna. Vse tri skupine družb so izkazale **neto čisti dobiček**. Neto čisti dobiček so v primerjavi s prejšnjim letom povečale samo družbe z domačim kapitalom (za 58,3 %), zmanjšale pa so ga družbe s tujim (za 7,0 %) in mešanim

kapitalom (za 35,5 %). V letu 2007 so 84,3 % celotne vrednosti neto čistega dobička družb izkazale družbe z domačim kapitalom, 11,9 % družbe s tujim in 3,8 % družbe z mešanim kapitalom.

10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2007

Ob koncu leta 2007 so vse tri skupine družb izkazale večjo **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** kot ob koncu leta 2006. Njihova vrednost se je najbolj povečala pri družbah s tujim kapitalom (za 23,3 %) ter nekoliko manj pri družbah z mešanim (za 22,0 %) in domačim kapitalom (za 21,7 %). Ob koncu leta 2007 so imele družbe z domačim kapitalom 80,6 % celotne vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb, družbe s tujim 12,8 % in družbe z mešanim kapitalom 6,6 %.

V **strukturi sredstev** vseh treh skupin družb se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in nekoliko povečal **delež kratkoročnih sredstev** (pri družbah z domačim in mešanim kapitalom predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb, pri družbah s tujim kapitalom predvsem delež zaloga). Kljub temu so imele vse tri skupine družb ob koncu leta 2007 več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (največ družbe z domačim kapitalom, 60,7 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (največ družbe s tujim kapitalom, 42,4 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh treh skupin družb se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 zmanjšal **delež kapitala** (pri družbah z domačim kapitalom s 40,3 % na 38,3 %, pri družbah s tujim kapitalom s 33,9 % na 28,6 % in pri družbah z mešanim kapitalom s 43,7 % na 38,4 %) in povečal skupni **delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti** (pri družbah z domačim kapitalom s 56,5 % na 58,6 %, pri družbah s tujim kapitalom s 63,3 % na 68,7 % in pri družbah z mešanim kapitalom z 51,5 % na 57,3 %). To kaže, da se je pri vseh treh skupinah družb zmanjšala stopnja lastniškosti financiranja in povečala stopnja dolžniškosti financiranja. Ob koncu leta 2007 je bila **stopnja lastniškosti financiranja** največja pri družbah z mešanim kapitalom (38,4 %), **stopnja dolžniškosti financiranja** pa pri družbah s tujim kapitalom (68,7 %).

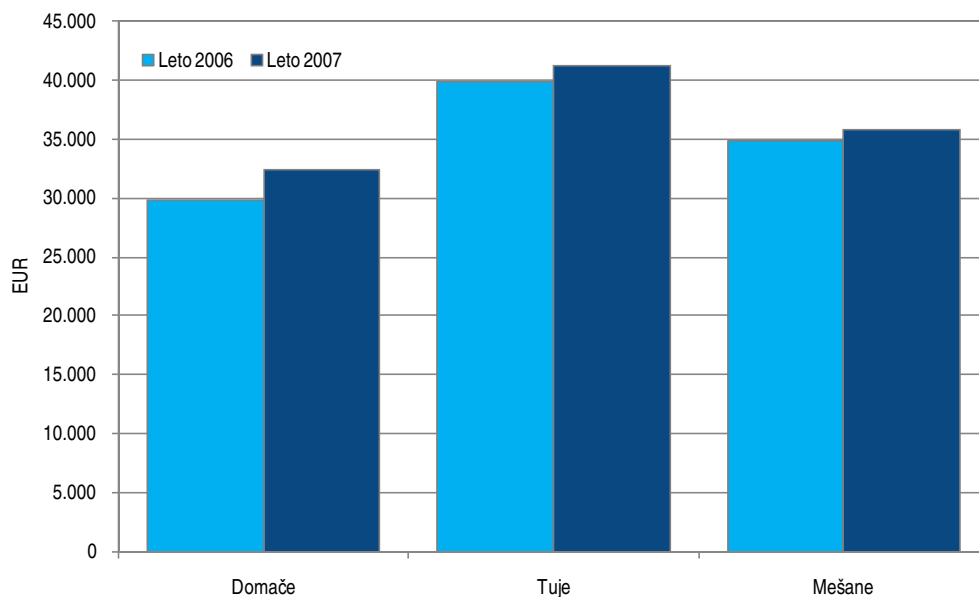
10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je povečalo **število družb** v vseh treh skupinah. Najbolj se je povečalo število družb z domačim kapitalom, za 2.580. Za 823 se je povečalo število družb s tujim in za 54 število družb z mešanim kapitalom. S povečanjem števila družb se je povečalo tudi **število zaposlenih**, najbolj v družbah z domačim kapitalom (za 12.434), mnogo manj v družbah s tujim (za 4.819) in z mešanim kapitalom (za 3.373).

Kazalniki velikosti so merjeni s povprečnim številom zaposlenih, s povprečno vrednostjo skupnih prihodkov in s povprečno vrednostjo sredstev v posamezni družbi. Od leta 2006 do leta 2007 se je povprečno število zaposlenih povečalo samo v posamezni družbi z mešanim kapitalom (s 16,22 na 17,62), v drugih dveh skupinah družb pa se je zmanjšalo (v družbah z domačim kapitalom z 10,13 na 9,81, v družbah s tujim kapitalom z 12,49 na 11,32). Povprečna vrednost skupnih prihodkov se je povečala v posamezni družbi z domačim (za 9,5 %) in mešanim kapitalom (za 15,9 %), zmanjšala pa v posamezni družbi s tujim kapitalom (za 5,1 %). Povprečna vrednost sredstev v posamezni družbi vseh treh skupin se je povečala (v skupini družb z domačim kapitalom za 11,9 %, s tujim za 2,5 %, z mešanim za 21,7 %). Vsi trije obravnavani kazalniki so bili v obeh letih največji v skupini družb z mešanim kapitalom (v letu 2007 je posamezna družba z mešanim kapitalom v povprečju zaposlovala 17,62 delavca, ustvarila 3.247 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala s 3.549 tisoč evrov sredstev).

Kazalniki produktivnosti dela kažejo, da so v letu 2007 vse tri skupine družb ustvarile več skupnih prihodkov, več poslovnih prihodkov in več dodane vrednosti na zaposlenega kot v letu 2006 (slika 17). Vsi trije kazalniki so se najbolj povečali pri družbah z domačim kapitalom ter manj pri družbah z mešanim in tujim kapitalom. Ne glede na takšno povečanje so v obeh letih največje kazalnike produktivnosti dela dosegle družbe s tujim kapitalom (v letu 2007 224.972 evrov skupnih prihodkov, 218.398 evrov poslovnih prihodkov in 41.232 evrov dodane vrednosti na zaposlenega).

Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letih 2006 in 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2006 in 2007.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2006 do leta 2007 nekoliko povečal samo pri družbah z domačim kapitalom (s 25,7 % na 25,9 %). Pri družbah s tujim in mešanim kapitalom se je nekoliko zmanjšal. Kljub takšnim spremembam so v obeh letih največji kazalnik izvozne naravnosti izkazale družbe z mešanim kapitalom (v letu 2007 59,3 %).

Med **kazalnike gospodarnosti** sodijo koeficient celotne gospodarnosti, koeficient gospodarnosti poslovanja in delež stroškov dela v dodani vrednosti. V letu 2007 so samo družbe z domačim kapitalom izkazale boljše, družbe s tujim in mešanim kapitalom pa slabše kazalnike gospodarnosti kot v letu 2006. V obeh letih so imele vse tri skupine družb koeficient celotne gospodarnosti večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov) in koeficient gospodarnosti poslovanja večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). V letu 2007 so dosegle najboljši koeficient celotne gospodarnosti (1,064) in najboljši koeficient gospodarnosti poslovanja (1,050) družbe z domačim kapitalom, najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (54,7 %) pa družbe s tujim kapitalom.

V letu 2007 je bilo poslovanje vseh treh skupin družb dobičkonosno. Poslovanje družb z domačim kapitalom je bilo bolj dobičkonosno, poslovanje družb s tujim in mešanim kapitalom pa manj dobičkonosno kot v letu 2006. To potrjujeta **kazalnika dobičkonosnosti**, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala

(koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), ki sta se v družbah z domačim kapitalom nekoliko povečala, v drugih dveh skupinah družb pa sta se nekoliko zmanjšala. V letu 2007 so največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev izkazale družbe z domačim kapitalom (0,041), največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa družbe s tujim kapitalom (0,119).

Ob koncu leta 2007 so vse tri skupine družb med **kazalniki stanja financiranja** izkazale manjšo stopnjo lastniškosti financiranja, manjšo stopnjo dolgoročnosti financiranja in večjo stopnjo dolžniškosti financiranja kot ob koncu leta 2006. Ob koncu leta 2007 so izkazale največjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,384) družbe z mešanim kapitalom, največjo stopnjo dolžniškosti financiranja (0,687) in največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,666) pa družbe s tujim kapitalom.

Med **kazalnike vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko zmanjšal samo pri družbah s tujim kapitalom, pri družbah z domačim in mešanim kapitalom pa se je nekoliko povečal. Ob koncu leta 2007 je bil pri vseh treh skupinah družb večji od 1 (vse tri skupine družb so s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva) in največji pri družbah s tujim kapitalom (1,145). Družbe s tujim kapitalom so izkazale tudi največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (0,986). Slednji je bil pri vseh treh skupinah družb manjši kot ob koncu leta 2006 in manjši od 1 (ker jim ni uspelo z dolgoročnimi viri v celoti pokriti vseh dolgoročnih sredstev in zalog). Pri vseh treh skupinah družb pa se je nekoliko zmanjšal tudi koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Ob koncu leta 2007 je bil največji pri družbah s tujim kapitalom (1,029). Pri družbah z domačim in mešanim kapitalom je bil manjši od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve manjše od kratkoročnih obveznosti.

V letu 2007 so torej družbe s tujim kapitalom izkazovale največje kazalnike produktivnosti, najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti, največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala, največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja ter največje kazalnike vodoravnega finančnega ustroja. Družbe z mešanim kapitalom so dosegale največje kazalnike velikosti, izvozne naravnosti in največjo stopnjo lastniškosti financiranja. Družbe z domačim kapitalom pa so dosegle največji koeficient celotne gospodarnosti, največji koeficient gospodarnosti poslovanja in največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev. Več podatkov o kazalnikih družb glede na poreklo kapitala v letu 2007 gl. v Tabeli 23 v Statistični prilogi.

II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG

11 ZADRUGE

Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov in temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov. Ustanavljanje, organiziranje in poslovanje zadrug ureja Zakon o zadrugah¹⁹.

Zadruge morajo po 59. členu Zakona o računovodstvu²⁰ od 1. januarja 2000 voditi poslovne knjige in sestavljati letna poročila v skladu z ZGD in drugimi predpisi ob upoštevanju SRS (zlasti SRS 34 – Računovodske rešitve v zadrugah) in načel ter splošnih računovodskih predpostavk, ki jih izdaja Slovenski inštitut za revizijo.

V letu 2007 so pri vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila drugo leto zapored upoštevale SRS 2006²¹ in ZGD-1²². Podatke iz letnih poročil za leto 2007 so morale za državno statistiko predložiti AJPES do 31. marca 2008. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2008²³. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJPES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*²⁴. Po tem navodilu so zadruge letno poročilo za leto 2007 drugič zapored predložile kot samostojna vrsta poslovnega subjekta, to je kot zadruga in ne več kot družba²⁵. Obrazci, ki jih je AJPES predpisala za leto 2007, se razlikujejo od obrazcev za leto 2006 po tem, da so zneski v obrazcih izkazani v evrih (v obrazcih za leto 2006 so bili izkazani v tolarjih) in da v obrazcih *Podatki iz bilance stanja* za leto 2007 ni več stolpca 6 (ki je v obrazcih za leto 2006 izkazoval podatke na dan 31. 12. 2005 po SRS 2001).

11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2007

Podatke iz letnih poročil za leto 2007 je AJPES prejela od 315 zadrug, ki so s 3.465 zaposlenimi ustvarile neto čisti dobiček (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 7.482 tisoč evrov.

Primerjava podatkov s posameznimi leti v obdobju 2002–2007 kaže, da je bilo v letu 2007 najmanj zadrug, z najmanjšim številom zaposlenih in največjim neto čistim dobičkom v zadnjih šestih letih (gl. tabelo 16).

V obdobju 2002–2007 se je v zadnjih dveh letih zmanjšalo število zadrug, vsako leto pa se je zmanjšalo število zaposlenih. Leta 2007 je bilo v primerjavi z letom 2002 11 (3,4 %) zadrug manj in 826 (19,2 %) manj zaposlenih. Povprečno število zaposlenih v posamezni zadrugi se je zmanjšalo s 13,16 v letu 2002 na 11,00 v letu 2007, kar je najmanjše povprečje v zadnjih šestih letih.

¹⁹ Uradni list RS, št. 62/07.

²⁰ Uradni list RS, št. 23/99 in 30/02.

²¹ Uradni list RS, št. 118/05, 9/06, 10/06, 20/06, 58/06, 70/06, 75/06, 112/06, 3/07 in 22/07.

²² Uradni list RS, št. 42/06, 60/06, 26/07, 33/07 in 67/07.

²³ Uradni list RS, št. 117/07.

²⁴ Uradni list RS, št. 7/08.

²⁵ Novak, Judita Mirjana (2008). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2006. Delovni zvezek št. 2, Ljubljana: UMAR, Gl. str. 55.

Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2007

Leto	Zadruga		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	326	101,6	4.291	94,0	843
2003 *	327	100,3	4.122	96,1	- 804
2004 *	329	100,6	3.906	94,8	- 3.746
2005 *	332	103,9	3.822	97,8	- 2.167
2006 **	319	96,1	3.695	96,7	5.274
2007 **	315	98,7	3.465	93,8	7.482

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 in 2007.

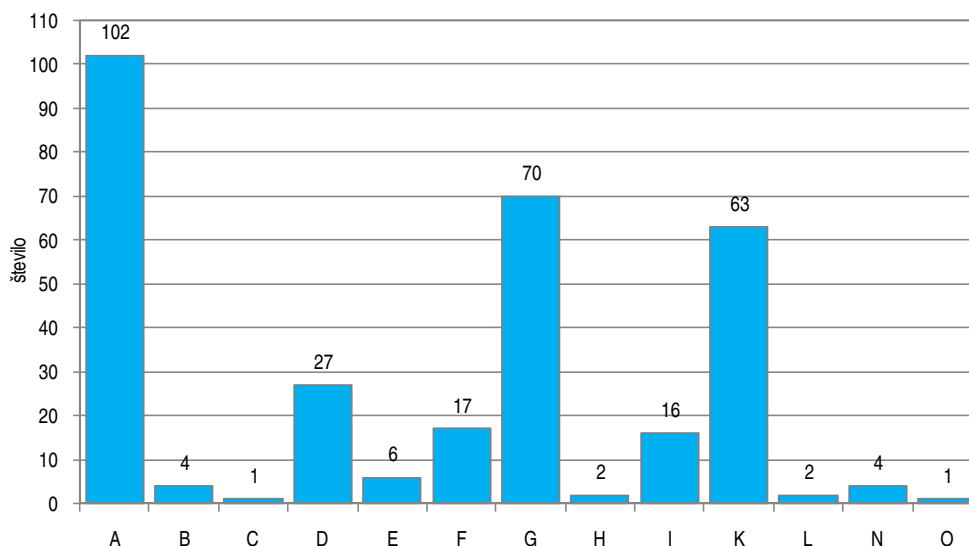
Opomba: * SRS 2002 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Podatki o neto čistem dobičku/izgubi za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

Skupni poslovni izid zadrug je bil v letih 2003–2005 negativen, saj so čiste izgube zadrug presegale čiste dobičke. Zadruga so izkazovale neto čisto izgubo, največjo v letu 2004. Po letu 2005 se je njihovo poslovanje izboljšalo. Poslovanje v letu 2006 so zaključile z neto čistim dobičkom in ga v letu 2007 povečale za 41,9 %.

11.2 Poslovanje zadrug v letu 2007

V letu 2007 je bilo **največ zadrug** v dejavnosti kmetijstva, lova in gozdarstva (32,4 %) (gl. sliko 18). Sledile so zadruga v dejavnostih trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (22,2 %), poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (20,0 %), v predelovalnih dejavnostih (8,6 %), v dejavnostih gradbeništva (5,4 %) ter prometa, skladiščenja in zvez (5,1 %).

Slika 18: Število zadrug v posameznih dejavnostih v letu 2007

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2007.

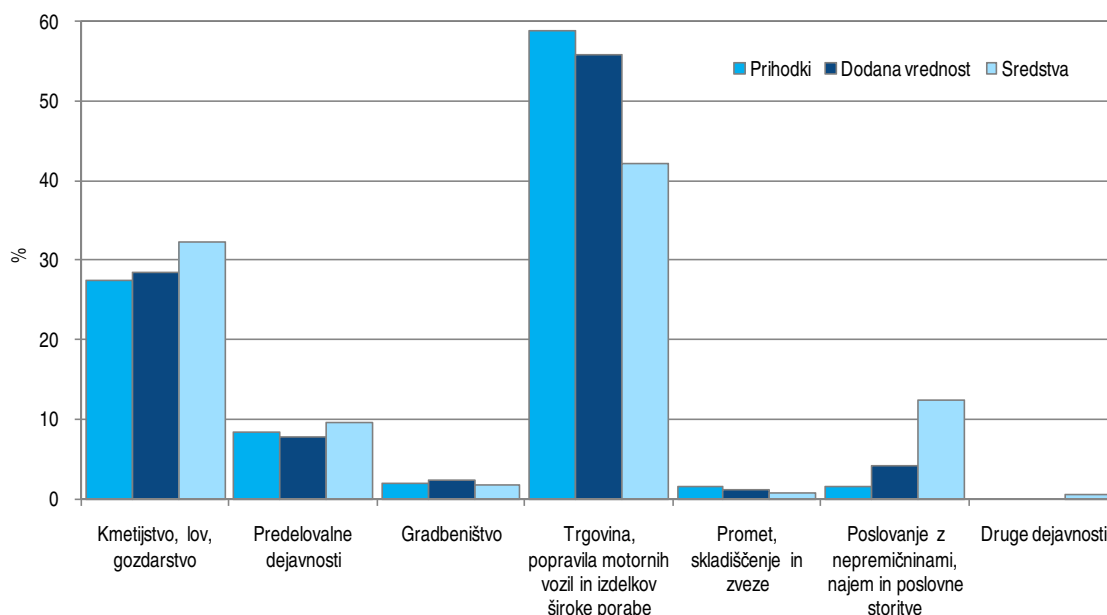
Legenda: A – kmetijstvo, lov, gozdarstvo, B – ribištvo, C – rudarstvo, D – predelovalne dejavnosti, E – oskrba z elektriko, plinom in vodo, F – gradbeništvo, G – trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe, H – gostinstvo, I – promet, skladiščenje in zveze, K – poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve, N – zdravstvo in socialno varstvo, O – druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti.

Pri **zaposlenih** je bil vrstni red drugačen. Največ zaposlenih je bilo v zadrugah trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (58,8 %). Manj zaposlenih je bilo v kmetijstvu, lovu in gozdarstvu (27,5 %), v

predelovalnih dejavnostih (7,5 %), v dejavnostih poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (3,3 %), gradbeništva (1,4 %) ter prometa, skladiščenja in zvez (1,4 %).

K skupnemu poslovanju zadrug so v letu 2007 največ prispevale zadruge iz dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (gl. Slika 19). Ustvarile so 58,7 % skupnih prihodkov, 55,7 % celotne dodane vrednosti in imele ob koncu leta 42,2 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Sledile so zadruge iz dejavnosti kmetijstva, lova in gozdarstva, ki so ustvarile 27,5 % skupnih prihodkov, 28,5 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 32,3 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Na tretjem mestu po prispevkih so bile zadruge iz predelovalnih dejavnosti, ki so ustvarile 8,5 % skupnih prihodkov, 7,8 % celotne dodane vrednosti in imele 9,6 % celotne vrednosti sredstev zadrug.

Slika 19: Prispevki zadrug v posameznih dejavnostih k skupnemu poslovanju v letu 2007 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja zadrug za leto 2007.

11.2.1 Poslovni izid

V letu 2007 so zadruge skupaj ustvarile 777.952 tisoč evrov **prihodkov**, to je 6,1 % več kot v prejšnjem letu. Kar 87,6 % prihodkov so ustvarile s prodajo na domačem trgu. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so bili v znesku 681.828 tisoč evrov za 6,6 % večji kot v prejšnjem letu. Sledili so **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**, ki so imeli s skupnim zneskom 59.766 tisoč evrov 7,7-odstotni delež v prihodkih in so bili za 2,6 % večji kot v prejšnjem letu.

Skupni **odhodki** zadrug so se povečali za 0,1 odstotne točke več kot skupni prihodki. Z zneskom 768.647 tisoč evrov so bili za 6,2 % večji kot v prejšnjem letu. Med odhodki so na prvem mestu po obsegu stroški blaga, materiala in storitev, na drugem stroški dela in na tretjem odpisi vrednosti. Stroški blaga, materiala in storitev z 88,0-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 6,6 % večji kot v prejšnjem letu. **Stroški dela** z 8,0-odstotnim deležem v odhodkih so bili večji za 1,0 %. Največji del (70,6 %) stroškov dela je šel za plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** je bila v znesku 1.050 evrov za 7,0 % večja kot v prejšnjem letu. **Odpisi vrednosti** z 2,0-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 5,2 % večji kot v prejšnjem letu.

Razlika med prihodki in odhodki je bila pozitivna in zadruge so v letu 2007 izkazale 9.305 tisoč evrov **neto celotnega dobička**, 0,3 % manj kot v prejšnjem letu. Ko od tega zneska odštejemo skupni znesek davka iz dobička in odloženih davkov (1.823 tisoč evrov), dobimo neto čisti dobiček zadrug, ki je bil v znesku 7.482 tisoč evrov za 13,6 % večji kot v prejšnjem letu.

Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug posameznih dejavnosti v letu 2007

Dejavnost	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število zadrug	Znesek v EUR	Število zadrug	Znesek v EUR	Znesek v EUR
A Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	52	1.893.537	40	677.000	1.216.537
B Ribišstvo	1	447	3	12.013	- 11.566
C Rudarstvo	0	0	1	199	- 199
D Predelovalne dejavnosti	18	3.304.001	5	223.857	3.080.144
E Oskrba z elektriko, plinom in vodo	3	5.847	3	436	5.411
F Gradbeništvo	11	451.648	5	145.490	306.158
G Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe	46	2.541.188	21	1.643.225	897.963
H Gostinstvo	1	5.583	0	0	5.583
I Promet, skladiščenje in zveze	10	20.753	4	7.087	13.666
K Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve	23	2.119.629	25	153.590	1.966.039
L Dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje	1	555	0	0	555
N Zdravstvo in socialno varstvo	3	5.097	1	3.850	1.247
O Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti	0	0	0	0	0
SKUPAJ	169	10.348.285	108	2.866.747	7.481.538

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2007.

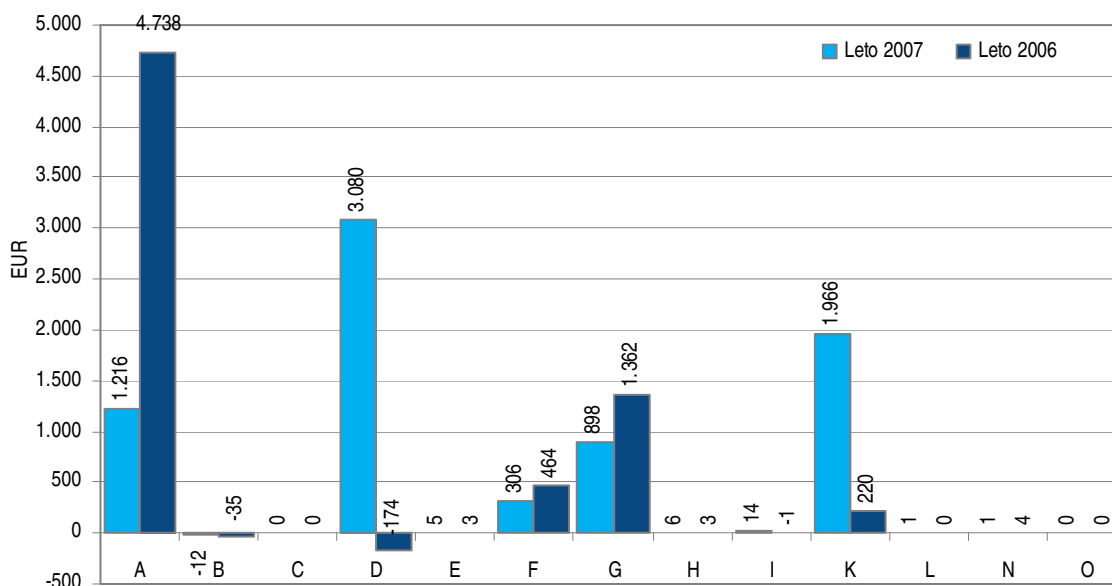
Čisti dobiček zadrug je znašal v letu 2007 10.384 tisoč evrov, to je 3,3 % manj kot v prejšnjem letu. Izkazalo ga je 169 (53,6 %) zadrug. Med njimi je dobra polovica zadrug izkazala čisti dobiček, manjši od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 1,3 % celotnega čistega dobička zadrug. Med zadrugami s čistim dobičkom so tri zadruge (ena iz predelovalnih dejavnosti; ena iz trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe ter ena iz poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev) izkazale čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil skoraj polovico celotnega čistega dobička zadrug.

Čista izguba zadrug je bila v znesku 2.867 tisoč evrov za 30,5 % manjša kot v prejšnjem letu. Izkazalo jo je 108 (34,3 %) zadrug. Kar 67,6 % od njih je izkazala čisto izgubo, manjšo od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 2,8 % celotne čiste izgube zadrug. Med zadrugami s čisto izgubo je ena (iz trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe) izkazala čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 39,1 % celotne čiste izgube zadrug.

Zadruge so poslovanje v letu 2007 zaključile z **neto čistim dobičkom** (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 7.482 tisoč evrov. Največji del celotnega neto čistega dobička so izkazale zadruge iz predelovalnih dejavnosti (41,2 %). Sledile so zadruge iz poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev; kmetijstva, lova in gozdarstva; trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe;

gradbeništva; prometa, skladiščenja in zvez; gostinstva; oskrbe z elektriko, plinom in vodo; zdravstva in socialnega varstva ter iz dejavnosti javne uprave in obrambe, obveznega in socialnega zavarovanja. Zadruga v ribištvu in rudarstvu pa so izkazale neto čisto izgubo, največjo v ribištvu (Slika 20).

Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug v posameznih dejavnostih v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 (v tisoč EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2007.

Legenda: A – kmetijstvo, lov, gozdarstvo, B – ribištvo, C – rudarstvo, D – predelovalne dejavnosti, E – oskrba z elektriko, plinom in vodo, F – gradbeništvo, G – trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe, H – gostinstvo, I – promet, skladiščenje in zveze, J – finančno posredništvo, K – poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve, L – dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno socialno zavarovanje, M – izobraževanje, N – zdravstvo in socialno varstvo, O – druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti.

11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Ob koncu leta 2007 so imele zadruga 563.979 tisoč evrov **sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev**, 10,3 % več kot ob koncu leta 2006.

V **strukturi sredstev** se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko povečal delež dolgoročnih sredstev (predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb) in nekoliko zmanjšal delež kratkoročnih sredstev (predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev). Ob koncu leta 2007 so imele zadruga v strukturi sredstev 56,6 % dolgoročnih sredstev in 42,9 % kratkoročnih sredstev.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** zadrug se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko zmanjšal delež kapitala (predvsem delež zadrughnega kapitala) in delež dolgoročnih obveznosti (predvsem delež dolgoročnih finančnih obveznosti) ter nekoliko povečal delež kratkoročnih obveznosti (predvsem delež kratkoročnih finančnih obveznosti). Ob koncu leta 2007 so imele zadruga v strukturi obveznosti do virov sredstev 47,4 % kapitala (32,5 % zadrughnega kapitala), 41,5 % kratkoročnih obveznosti, 8,5 % dolgoročnih obveznosti, 1,5 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 1,0 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2006 in 2007

Od leta 2006 do leta 2007 se je skupno **število zadrug** zmanjšalo za 4, predvsem na račun zmanjšanja števila zadrug v kmetijstvu, lovu in gozdarstvu. Z zmanjšanjem števila zadrug se je zmanjšalo tudi število zaposlenih, skupno za 230. Število zaposlenih se je najbolj zmanjšalo v zadrugah kmetijstva, lova in gozdarstva ter predelovalnih dejavnosti.

Med **kazalniki velikosti** se je od leta 2006 do leta 2007 v posamezni zadrugi nekoliko zmanjšalo povprečno število zaposlenih (z 11,58 na 11,00) ter se nekoliko povečali povprečna vrednost skupnih prihodkov (z 2.303 tisoč na 2.470 tisoč evrov) in povprečna vrednost sredstev (s 1.605 tisoč na 1.790 tisoč evrov). Po kazalnikih velikosti so bile v obeh letih na prvem mestu zadruga v trgovini, popravilu motornih vozil in izdelkov široke porabe. V letu 2007 je imela posamezna zadruga v tej dejavnosti v povprečju 29,13 zaposlenih, 6.522 tisoč evrov skupnih prihodkov in 3.400 tisoč evrov sredstev. Na drugem mestu so bile zadruga v predelovalnih dejavnostih in na tretjem mestu zadruga v kmetijstvu, lovu in gozdarstvu.

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega, so bili v vseh zadrugah skupaj v letu 2007 večji kot v letu 2006 (prvi za 12,9 %, drugi za 12,1 %, tretji za 2,4 %). V letu 2007 so največ skupnih prihodkov na zaposlenega (319.254 evrov), največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (304.102 evrov) in največ dodane vrednosti na zaposlenega (37.218 evrov) ustvarile zadruga v gradbeništvu.

Kazalnik izvozne naravnosti (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v skupnih čistih prihodkih od prodaje) zadrug se je zmanjšal z 8,4 % v letu 2006 na 8,1 % v letu 2007. Izvezna naravnost so nekoliko povečale zadruga v štirih dejavnostih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; gradbeništvu; promet, skladiščenje in zveze ter poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve). Največji kazalnik izvozne naravnosti so v obeh letih izkazovale zadruga prometa, skladiščenja in zvez (v letu 2006 26,7 %; v letu 2007 27,9 %).

Med **kazalniki gospodarnosti** se je od leta 2006 do leta 2007 pri vseh zadrugah skupaj nekoliko izboljšal koeficient celotne gospodarnosti (z 1,011 v letu 2006 na 1,012 v letu 2007). Izboljšal se je pri zadrugah v devetih dejavnostih (ribištvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvu; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe; gostinstvo; promet, skladiščenje in zveze; poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve ter zdravstvo in socialno varstvo). Koeficient celotne gospodarnosti je bil v letu 2007 v vseh dejavnostih, razen v ribištvo, večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Koeficient gospodarnosti poslovanja se je od leta 2006 do leta 2007 pri vseh zadrugah skupaj nekoliko poslabšal (z 1,003 v letu 2006 na 0,997 v letu 2007). Poslabšal se je pri zadrugah v šestih dejavnostih (kmetijstvo, lov gozdarstvo; ribištvo; predelovalne dejavnosti; gradbeništvu; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe ter promet, skladiščenje in zveze). V letu 2007 je bil manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov) v petih dejavnostih (kmetijstvo, lov gozdarstvo; ribištvo; predelovalne dejavnosti; poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve ter zdravstvo in socialno varstvo). Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je od leta 2006 do leta 2007 pri vseh zadrugah skupaj povečal (z 78,5 % v letu 2006 na 82,2 % v letu 2007). Povečal se je pri zadrugah v štirih dejavnostih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; gradbeništvu; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe ter promet, skladiščenje in zveze). V letu 2007 so najboljši koeficient celotne gospodarnosti izkazale zadruga v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (1,252), najboljši koeficient

gospodarnosti poslovanja zadruga v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (1,136), najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti pa zadruga v predelovalni dejavnosti (73,4 %).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) sta imela v dejavnostih, v katerih so zadruga izkazale neto čisto izgubo, negativni predznak. Od leta 2006 do leta 2007 so vse zadruga skupaj nekoliko povečale kazalnika dobičkonosnosti. Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev se je povečal z 0,011 v letu 2006 na 0,014 v letu 2007, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa z 0,022 v letu 2006 na 0,029 v letu 2007. V letu 2007 so največja kazalnika dobičkonosnosti izkazale zadruga v predelovalnih dejavnostih (koeficient dobičkonosnosti sredstev 0,057, koeficient dobičkonosnosti kapitala 0,140).

Kazalnika stanja financiranja kažeta, da sta se od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko zmanjšali stopnja lastniškosti financiranja (z 0,480 na 0,474) in stopnja dolgoročnosti financiranja (z 0,584 na 0,575). Stopnja lastniškosti financiranja (delež premoženja zadrug, financiran s kapitalom) in stopnja dolgoročnosti financiranja (delež premoženja, ki ga zadruga pokrivajo z dolgoročnimi viri) so povečale zadruga v štirih dejavnostih (predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvo ter trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe). Ob koncu leta 2007 so največjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,990) in največjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,990) dosegle zadruga v gostinstvu.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse zadruga skupaj od konca leta 2006 do konca leta 2007 nekoliko povečale kapitalsko pokritost osnovnih sredstev (z 1,375 na 1,403) ter nekoliko zmanjšale dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog (z 0,837 na 0,820) in razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi (z 0,843 na 0,813). Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev so povečale zadruga v šestih dejavnostih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvo; gostinstvo ter poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve). Ob koncu leta 2007 je bil večji od 1 (kar pomeni, da so zadruga s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva) pri zadrugah v šestih dejavnostih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe; gostinstvo ter poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve). Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 povečal pri zadrugah v petih dejavnostih (kmetijstvo, lov, gozdarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z elektriko, plinom in vodo; gradbeništvo ter gostinstvo). Ob koncu leta 2007 je bil večji od 1 pri zadrugah v dveh dejavnostih (gradbeništvo in gostinstvo). To pomeni, da so samo zadruga v teh dveh dejavnostih z dolgoročnimi viri v celoti pokrile vsa dolgoročna sredstva in zaloge. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je od konca leta 2006 do konca leta 2007 povečal pri zadrugah v štirih dejavnostih (kmetijstvo, lov in gozdarstvo; ribištvo; oskrba z elektriko, plinom in vodo ter gradbeništvo). Ob koncu leta 2007 je bil večji od 1 pri zadrugah v štirih dejavnostih (gradbeništvo; gostinstvo; dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno in socialno zavarovanje ter zdravstvo in socialno varstvo). To pomeni, da so imele zadruga v teh štirih dejavnostih kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Ob koncu leta 2007 so največji koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev dosegle zadruga v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (7,900), največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog zadruga v gradbeništvo (1,760), največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja pa zadruga v dejavnosti javne uprave in obrambe ter obveznega in socialnega zavarovanja (6,434).

Več podatkov o kazalnikih zadrug v letu 2007 gl. v Tabeli 27 v Statistični prilogi.

III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST

Plačilno sposobnost gospodarskih družb in zadrug presojava na podlagi naslednjih podatkov:

- stopnje lastniškosti financiranja in stopnja dolžniškosti financiranja (gl. pogl. 5.2 in pogl. 11.2.2);
- evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu (gl. pogl. 12);
- števila začetih postopkov prisilnih poravnav, stečajev in likvidacij nad pravnimi osebami (gl. pogl. 13);
- števila izbrisov pravnih oseb iz sodnega registra po Zakonu o finančnem poslovanju podjetij (gl. pogl. 14).

12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU

Evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu vodi AJPES na podlagi podatkov, ki jih morajo po zakonu zbirati izvajalci plačilnega prometa (banke, hranilnice, Uprava Republike Slovenije za javna plačila in Banka Slovenije) in ji jih redno pošiljati.

Po evidencah je imelo v letu 2007 v povprečju vsak mesec 3.251 pravnih oseb dospelih neporavnane obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, v povprečnem dnevnom znesku 123.049 tisoč evrov (Tabela 18). Med njimi je bilo 1.247 (38,4 %) pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni, v povprečnem dnevnom znesku 71.373 tisoč evrov (58,0 % povprečnega dnevnega zneska dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu).

Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2007

Mesec	Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR	Od tega 365 in več dni	
			Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR
Januar	3.086	111.124	1.233	69.447
Februar	2.968	113.345	1.250	68.895
Marec	3.174	120.942	1.277	74.785
April	3.299	126.766	1.244	75.052
Maj	3.343	129.990	1.271	76.640
Junij	3.320	131.729	1.289	78.235
Julij	3.267	132.074	1.237	75.223
Avgust	3.133	125.968	1.222	70.800
September	3.292	128.382	1.197	66.255
Oktober	3.306	124.713	1.206	69.843
November	3.373	120.690	1.246	69.562
December	3.456	110.866	1.295	61.743

Vir: AJPES.

Primerjava podatkov z letom 2006 kaže, da je bilo povprečno mesečno število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu manjše za 3,0 %, povprečni dnevni znesek njihovih dospelih neporavnanih obveznosti pa je bil večji za 2,1 %. Povprečno mesečno število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot leto dni se je zmanjšalo za 13,9 %, zmanjšal pa se je tudi povprečni dnevni znesek njihovih dospelih neporavnanih obveznosti, in sicer za 8,4 %.

Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot leto dni so zelo obremenjevale obravnavane evidence v letu 2007 in so po 2. točki 25. člena Zakona o finančnem poslovanju podjetij izpolnjevale pogoj za začetek postopka za izbris iz sodnega registra (gl. pogl. 14).

13 PRISILNE PORAVNAVE, STEČAJI IN LIKVIDACIJE

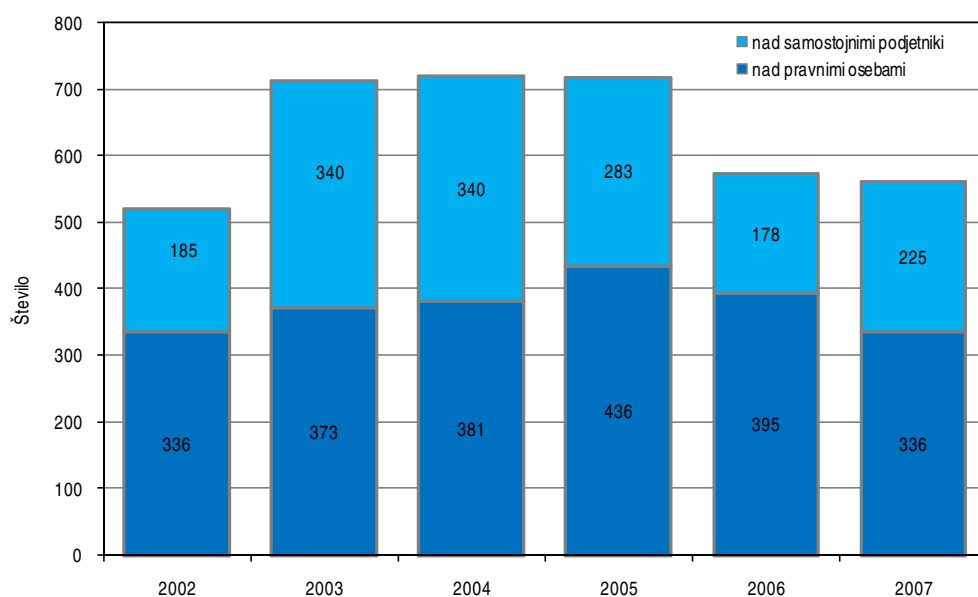
V letu 2007 je bilo nad pravnimi osebami začelih za 32,9 % manj postopkov prisilnih poravnav ter za 14,9 % manj stečajnih in likvidacijskih postopkov skupaj kot v letu 2006 (gl. Slika 21).

Po podatkih, objavljenih v Uradnem listu RS, je bilo v letu 2007 po Zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji²⁶ na sodiščih začelih:

- 51 postopkov prisilnih poravnav nad pravnimi osebami, tj. 25 oziroma 32,9 % manj kot v letu 2006 (vseh prisilnih poravnav je bilo 66, tj. 16 oziroma 19,5 % manj kot v letu 2006);
- 309 stečajnih postopkov nad pravnimi osebami, tj. 65 oziroma 17,4 % manj kot v letu 2006 (vseh stečajnih postopkov je bilo 533, tj. 19 oziroma 3,4 % manj kot v letu 2006);
- 27 likvidacijskih postopkov nad pravnimi osebami, tj. 6 oziroma 28,6 % več kot v letu 2006 (vseh likvidacijskih postopkov je bilo 28, tj. 7 oziroma 33,3 % več kot v letu 2006).

Po zaključenem stečajnem ali likvidacijskem postopku se družba izbrše iz sodnega registra.

Slika 21: Skupno število na sodiščih začelih stečajnih in likvidacijskih postopkov v obdobju 2002–2007

Vir: Uradni list RS.

²⁶ Uradni list RS, št. 67/93, 74/94, 8/96, 39/97, 1/99, 52/99, 42/02 in 10/06.

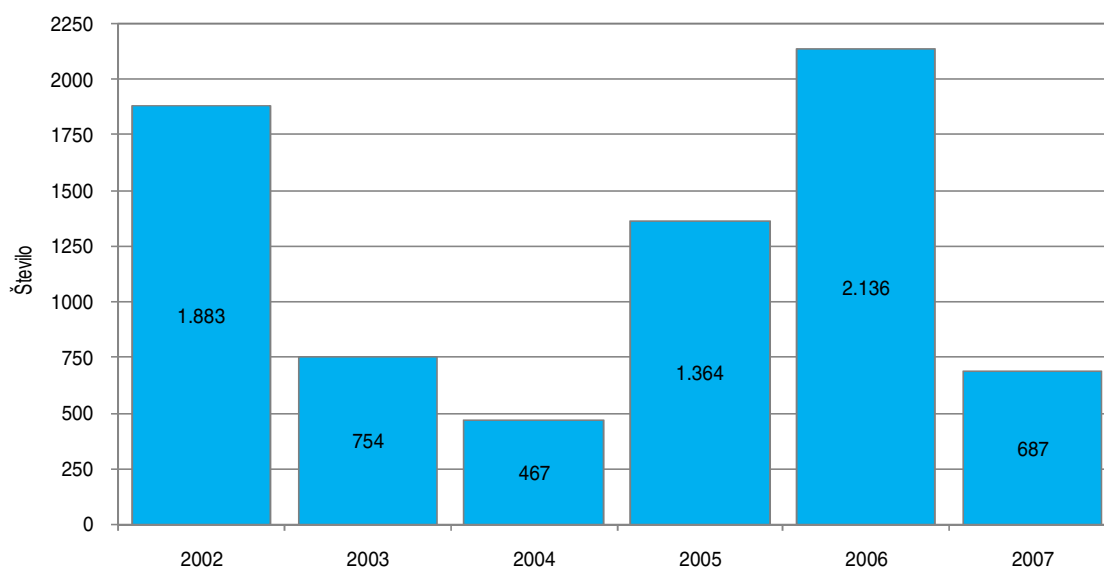
14 IZBRISI PO ZAKONU O FINANČNEM POSLOVANJU PODJETIJ

Po 25. členu Zakona o finančnem poslovanju podjetij (v nadaljevanju ZFPP)²⁷ družbo iz sodnega registra po uradni dolžnosti izbríše sodišče, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- če družba v dveh zaporednih poslovnih letih ni predložila letnega poročila oziroma letnega računovodskega poročila organizaciji, pooblaščeni za obdelovanje in objavljanje podatkov (o tem mora organizacija obvestiti sodišče v enem mesecu po nastopu izbrisnega razloga);
- če družba nima premoženja (zadošča dokaz, da v obdobju 12 mesecev ni opravila izplačil prek računa organizacije, ki zanjo opravlja posle plačilnega prometa, o čemer mora organizacija obvestiti sodišče v enem mesecu po nastanku teh okoliščin);
- če nastopi razlog, ki ga za izbris družbe brez likvidacije določa drug zakon.

Po podatkih, objavljenih v Uradnem listu RS, so sodišča v letu 2007 po ZFPP izdala sklep o izbrisu iz sodnega registra 556 pravnim osebam, to je za 39,8 % manj kot v letu 2006, iz sodnega registra pa izbrisala 687 pravnih oseb, to je za 67,8 % manj kot v letu 2006²⁸.

Slika 22: Število izbrisov pravnih oseb iz sodnega registra po ZFPP v obdobju 2002–2007

Vir: Uradni list RS.

²⁷ Uradni list RS, št. 54/99, 110/99, 97/00, 50/02, 93/02, 117/06,31/07, 33/07, 38/07 in 58/07.

²⁸ Novak, Judita Mirjana (2008). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2006. Delovni zvezek št. 2. Ljubljana: UMAR. Gl. str. 66.